

SLOVENSKI NAROD.

Štampa vsak dan zvečer, izmiki medelje in pravnike, ter valja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na en mesec 2 K 50 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom na vse leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K, na en mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, plača na vse leto 22 K, na pol leta 11 K, na četrt leta 5 K 50 h, na en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele tolike več, kolikor znaša poština. — Za naročbe brez tedenskega vplačila naročnine se ne odira. — Za ostanke se plačuje od petdesetpete petit-vrste po 12 h, če se se ostanke tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopolni se izvele frankoviti. — Rokopis se ne vračaje. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knafevih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravljalstvo pa v pritličju. — Upravljalstvo naj se blagovolje pošilja naročnine, reklamacije, ostanke, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Sorška afera.

Vprašanje do gospoda deželnega predsednika v zadevi vmešanja politične oblasti pri odločanju župnika v Sori, podano v dež. zboru dne 3. novembra.

Dne 30. oktobra t. l. pripetile so se v Sori velike rabuke, ker je zaukazal knezoškofjski ordinarijat, da se odslovi dosedanj župnik proti volji velike večine župljanov. Zadeva se je dolgo časa pripravljala, a knezoškofjski ordinarijat jo je z nekako slovesnostjo hotel dognati v trenutku, ko je nastopil svoje mesto novoimenovani gospod deželni predsednik. — Ni treba preiskavati, kaj ga je vodilo pri tem.

Da se bode ljudstvo pri tem hudo razburilo, se je vedelo naprej; zatega delj je bila dolžnost cerkvene gosposke, da je postopala previdno in da je skušala izlepa doseči sporazumljenje v zadevi, ki niti s kanoničnega prava ni dovolj jasna, in v kateri je, ne da bi se uporabljala javna sila, knezoškofjski ordinarijat imel obilo sredstev na razpolago, ako je hotel doseči svoje namene. To zadnje knezoškofjski ordinarijat sam priznava, ko razglasa, da mu ni prišlo na um, klicati posvetne gosposke k posredovanju.

Tembolj se moramo čuditi, da se je posvetna gosposka vmešavala v to zadevo in da je dne 30. oktobra okrajni glavar ljubljanski prišel na lice mesta z mogočno tolpo orožnikov ter takoj, ko se je izkazalo, da zbrano ljudstvo neče dati pokorščine odposlancu knezoškofjskega ordinarijata, videl ed no svojo nalogo v tem, da izsili pokorščino omenjenemu knezoškofjskemu odposlancu, v kar nikakor poklican ni bil.

Okrajni glavar ljubljanski je nastopil s tako nerodnostjo in s tako nespretnostjo, da se stvari niso mogle drugače razviti, nego so se razvile. Končno je tekla kri in odgovornost za to, kakor tudi za daljše posledice, da bodo ljudstvo, ki o elastičnih predpisih našega kazenskega zakona glede hudo-

delstva javnega nasilstva niti pojma nima, kar trumoma podili na zatožno klop, pada na omenjenega vladnega funkcionarja, ki bi bil, ako je v njem kaj tiste ljubezni do ljudstva, o kateri je pri nastopu svoje službe tako lepo govoril gospod deželni predsednik, s taktnim ravnanjem prav lahko preprečil vsake silovitosti.

Odlični župljani so ga prosili, da naj ne hodi s silo na dan, da naj se zadeva vsaj za osem dni odloži, da se ljudstvo pomiri, ter tako ustvari podlaga za mirno ureditev težavne zadeve, ali okrajni glavar ljubljanski je oblastno odgovoril: Die politische Behörde gibt nie nach. — Obžalovati je, da je tak mož, ki je baje že v Domžalah komaj čakal, da so se orožniške puške sprožile, tudi v Sori nastopil, in opravičeno smemo izreči, da bi bil tudi najmlajši uradnik c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani zadevo srečneje dognal, nego jo je dognal njega načelnik. To je tembolj obžalovati, ker ne bo obstalo zgolj pri krvi, ki se je prelila, temveč bodo sledile ostre kazenske obsodbe, s kojimi se bode spravilo v hudo nesrečo obilo nedolžnih rodbin.

Javnost se je dalje po vsi pravici razburila tudi vsled tega, da so orožniki, kadar jih je pozval okrajni glavar k sili, orožje in sploh svojo moč rabili z izvenredno krutostjo. In če so poročila resnična, ki prihajajo o tem na dan, je bila ta krutost v obilnem pogledu nečloveška, ter je imela le namen, muke aretiranih oseb pomnožiti. Da se je zaboden človek metal po tleh, da se je silil z udarci kopita, da je moral peš hopiti, da se za rano, s katero je bilo stegno čez in čez predrti, ni brigal nihče, dasi je bilo mogoče, da je zadeta žila-odvodnica, da se je na surov način odklonila ponudba, da naj bi se ranjenec na vozu odpeljal, in da se je le-ta na vse zadnje v zimi in noči odiral do oddaljenega sodišča, vse to spominja na nečloveško brutalnost, za katero ni toliko odgovoren orožnik, ki je vojak po svojem poklicu, nego politični uradnik, v kojega navzočnosti se je kaj

tacega dogajalo, ne da bi bil intervenciral, ter omejil krutost, v kolikor je bila posledica surovosti, ne pa potrebe.

Pravica torej zahteva, da se vrši stroga preiskava ne samo proti tistim, ki so v svoji razburjenosti kršili zakon, nego tudi proti onim, ki so s svojo nerazsodnostjo in netaktnostjo vse zakrivali.

Zategadelj si usojajo podpisani vprašati:

1.) Kako opravičuje gospod deželni predsednik umešavanje okrajnega glavarja v zadevo sorškega župnika, in kako opravičuje pred vsem, da je omenjeni vladni funkcionar z orožniško silo izvedel zaukazbe, izdane od cerkvene oblasti?

2.) Ima li gospod deželni predsednik voljo, v bodoče kaj tacega zabraniti, v predležečem slučaju pa ukazati ostro preiskavo proti okrajnemu glavarju, ki se je vikal v zadevi, katere ga nič brigale niso, ter s tem zakrivil, da je v Sori kri tekla?

Dr. Tavčar, Ivan Hribar, P. Grasselli, dr. Majaron, Fr. Arko, I. Božič, dr. Ferjančič, C. Piro, F. Supančič.

Dvorni svetnik Šuklje in Dolenjske železnice.

Sotrudnik našega lista je včeraj obiskal ekselencio bar. Schwegla. Sklicujoč se na članke, ki jih prijavlja dvorni svetnik Šuklje v »Slovenec« pod naslovom »Kako je nastala Dolenjska železnica?« je naš sotrudnik prosil barona Schwegla pojasnil v tej zadevi. Dasi je baron Schwegel bolehen, je bil vendar tako prijazen, da je ustregel prošnji našega sotrudnika.

Predvsem je baron Schwegel nam našemu sotrudniku izjavil, da mu ni prijetno, govoriti o takih osebnih stvareh. Baron Schwegel stoji na stališču, da je v takih, javne koristi zadevajajočih stvareh vsakdo dol-

žan, po najboljših svojih močeh delati na dosegu najboljšega smotra, a sodba o uspehih, v kolikor se gre za osebne zasluge, naj se prepuusti javnosti in naj se opusti vsaka osebna reklama. Ako je baron Schwegel v tem slučaju privolil, po dati nekaj pojasnil, vodila ga je pri tem v prvi vrsti želja, opozoriti nazaj, ki so si jih pridobili različni možje v deželi za pridobitev Dolenjskih železnic.

Nato je baron Schwegel pojasnil, da mu ni ničesar znano o pogajanjih z grofom Hohenwartom in s takratnim visokim uradnikom trgovinskega ministrstva, o katerih poroča gosp. dvorni svetnik Šuklje v »Slovenec«, da so se vršila, predno se je udeleževal baron Schwegel dela za Dolenjske železnice.

Svoj čas, ko prizadevanja konsorcija za pridobitev Dolenjskih železnic niso imela pričakovane uspeha, sta cesarski svetnik g. Ivan Murnik in predsednik trgovske in obrtniške zbornice, g. Jos. Kušar, naprosila barona Schwegla, naj pristopi obstoječemu konsorciu za Dolenjske železnice. Baron Schwegel je za svoj eventualni pristop stavil pogoj, da sme postopati popolnoma samostojno in da se od njega ne sme zahtevati nikakih osiroma na konsorcij, ker ve iz izkušnji, kako zdržujejo taki vplivi vsako akcijo. To pooblastilo se mu je tudi dalo in se je baron Schwegel na tej podlagi pogajal s vlado.

Pri teh pogajanjih ga je v prvi vrsti dejansko podpiral knez Karel Auersperg, ki je tudi z baronom Schweglom dobil konsorcijo za Dolenjske železnice.

Pri poznejšem financiranju podjetja mu je šel znatno na roko umrl ravnatelj Kranjske hranilnice, dr. Suppan. V vseh slučajih, ko je imel baron Schwegel v tej stvari

opraviti z deželnim odborom ali z drugimi organi v deželi, sta ga vedno druge volje podpirala člana dež. odbora gosp. ces. svetnik Murnik in umrl dr. Schaffer. Tudi g. dvorni svetnik Šuklje je za to zadevo posvedočeval živahno zanimanje, ali baron Schwegel je pripomnil, da se ne spominja, da bi bil med pogajanjih z vlado glede Dolenjskih železnic kdaj prišel v položaj, da je v kateremkoli oziru rabil sodelovanje gosp. dvornega svetnika Šukljeta.

S tem pojasnilom, ki ga je ekselencija baron Schwegel dal našemu sotrudniku, so v zadostni meri osvetljena Šukljeta izjava v »Slovenec«. Ekselencija baronu Schweglu bodi na tem mestu izrečena zahvala, da je bil tako prijazen in avtentično pojasnil, kako je nastala Dolenjska železnica.

Balkanska pisma.

Belgrad, 2. novembra.

(— ut.) Dolgo se že nisem javil, čemur je v prvi vrsti krivo dejstvo, da se iz Ljubljane, kjer sem bil pri odkritju Prešernovega spomenika, nisem vrnil takoj v Belgrad, nego sem odšel v Belo krajino, a tam sem ostal dalje, kakor sem prvotno ostati nameraval. To je glavni vzrok, da toliko časa nisem pisal »Belgrajskih pisem« — pa jih tudi ne bom več, nego spremenim naslov v »Balkanska pisma«, ker se hočem v svojih dopisih ozirati na ves vzhodni del slovanskega juga in ne samo na Srbijo.

Največ pozornosti bom pač tudi naprej posvečal Srbiji, v kar me sili že moj stalni domicil (Belgrad), ali iz Belgrada imam zelo lahak vpogled v razmere na celim Balkanu, ker Belgrad so vrata Balkana. S Sofijo sem tako in tako v stalni zvezi, ker zelo pogostoma tam potujem, kar ni težko, ker imam kot časnikar v Srbiji brezplačno vožnjo na železnicah, vsled česar mi je omo-

LISTEK.

Slovensko gledališče.

V četrtek nam je nudilo slovensko gledališče izreden užitek — tri novitete: Wildejevo dramo »Salome«, Hummelovo opero »Mara« in Br. Nušičevo zgodovinsko sliko »Knez Semberjski«. Dasi se vsa ta dela odlikujejo s svojimi posebnostmi, vendar je vzbujala Wildejeva »Salome« največje zanimanje, ne toliko radi svoje vsebine, kakor zaradi načina, kako je pesnik obdelal že samo na sebi dovolj interesantno snov. »Salome« se odlikuje po svojem živahnem dialogu, polnem duhovitih apercejev in blestečih point, bogatem žarkih orijentaliskih pripodob. Človeku se zdi, kakor da bi bil na Jutrovem, kjer rasto palme, kjer se razpenja vedno jasno, azurno južno nebo, kjer kraljujejo bajne noči v prelestnem svitu srebrne lune in žarečih se zvezd in kjer žive kraljične, kakor jih slikajo orijentalске pripovedke, bledeh lic, črnih las in kakor ogije se žarečih odi.... In »Salome« je taka kraljična, kakršne se slikajo

v čarokraskih južnih pripovedkah. Krasna kakor cedra libanonska, valjiva kakor dehteča roža in kraljevskega vrta, jo obožava vse od kralja Heroda doli do zadnjega vojaka. Ona je nedostopna in mrzla, kakor kamen, ljubezni ne pozna. O Johanaanu, o preroku, je slišala že toliko, njena mati Herodias ga strupeno sovraži, ker brezobzirno biča njeno življenje, zbudi se v njej poželjenje, da bi spoznala tega čudovitega moža, ki ne preneha bičati dejanj njene matere, dasi je baš zbog tega vržen v ječo. In Salome vidi tega moža, sliši ga, kako grmi v svetem ognju proti pregrešnemu življenju njene matere in takrat ožive v njej speče strasti in v njenem srcu se zbudi plamtosa, nobenih mej več poznavajoča ljubezen do tega nenavadnega, čudovitega moža. Vse vplamti v njej, preje neznanostna žustva vse se ji v srce in polna nebrzdanega kopnenja želi samo to, da bi si osvojila Johanaan. Toda Johanaan je oduren proti njej in odklanja njeno ljubezen, ne poznajoč tega žustva, z zaniževanjem. Zavest, da jo Johanaan zametava, da jo zaničuje, poveča njeno strast do njega do blaznosti, demonska žustva

jo objemo in ker ne more imenovati proroča živega kot svojo last, ga hoče imeti mrtvega. Plesoš pred Herodotom, od strasti do nje pijanim in prevzetim, si izgovori za plačilo Johanaanovo glavo. Držeč mrtvo pro-rokovo glavo v rokah, je Salome poljubuje in ji šepeče v največji duševni ekstazi: »Poljubujem sedaj tvoja usta, Johanaan, poljubujem jih. Gorkoto čutim na njih, ali je to gorkota krvi, ali gorkota ljubavi? Pravijo, da je ljubezen topla — vseeno je to, vseeno, jaz sem poljubovala tvoja usta, Johanaan, poljubovala sem tvoje ustnice.« Občinstvo je sledilo predstavi z največjo pozornostjo in napetostjo in pri posebno efektnih prizorih si je jedva upalo dihati. Saj je pa tudi ta Wildejeva drama take, da mora v vsakomer, in najsi bode še tak umetniški gurma, vsbuditi zanimanje in povzročiti v njem občudovanje. Salome je narisana v drami s virtuozno dovršenostjo in rafinirano, istotako mojstrsko je podan tudi napol blasni Herod. Salome je igrala ga. Kreisova. Vloga je silno teška, zahteva ne samo, da se igralec v njo docela vglubi in v njo uživi, marveč terja tudi globokega umet-

niškega umevanja in izrednega igral-skega talenta. Odkrito priznavamo, da smo se bali, da gospa Kreisova ne bo kos svoji težavni nalogi. S tem-večjim zadoščenjem torej sedaj beležimo, da nam je ga. Kreisova podala Salome tako umetniško dovršeno, kakor nismo niti najmanje pričakovali. Vglobila se je v značaj Salome, kakor ga je pesnik narisal v drami in ustvarila iz njega naravnost klasičen tip. Zlasti krasna je bila v prizoru, ko se v njej vname ljubezenska strast do Johanaan; naraščanje strasti do polblaznosti, v kateri se razvije iz nežno čutečega bitja demonska, po krvi hlepeča hijena, je podala mo-jstrsko, zlasti v zaključnem prizoru je igrala tako žustveno in s umet-niškimi umevanjem, da je izvala splošno zanimanje. Vendar pa bi do-segla še večji efekt, ako bi v zadnjem prizoru govorila nekoliko glasneje in bolj izrazito.

Vreden drug ga. Kreisove v igri je bil gosp. Dragutinovič, ki je igral Heroda. Tudi ta vloga ni lahka, kakor vobče ni lahko predstavljati napol blasnega, tiranske navdahnene-ga, a vkljub temu čisto od mo-mentanosti vtiskov in nesnatnih faktor-

jev odvisnega človeka. Herod v »Sa-lome« je tak značaj. Duševno njegovo razpoloženje se giblje na oski meji med normalnostjo in blaziranostjo, to razpoloženje v igri izraziti, ni lahka stvar. No, gu. Dragutinovič se je to posrežilo; ustvaril je z dobro premiš-ljeno igro in mimiko ter s dušev-nemu razpoloženju odgovarjajočim načinom govorenja karakterističen tip Heroda, kakršnega zahteva sestav drame. Izražanje pritajene strasti do Salome, ki bruhla v kljub odporu s strani Salomine matere in njegove žene z elementarno silo na dan, se mu je posrežilo čimnaje bolje. Sploh gre ga. Dragutinoviču vse priznanje.

G. režiser Dobrovolny je igral Johanaan s vso potrebno diskret-nostjo in je prav sredino pogodil zna-čaj asketa Janeza Krstnika. Manjše vloge so imeli ga. Danilova, gg. Verovšek, Nušič, Danilo, Buk-šek in Beteto; razume se, da so jih rešili povsem povoljno. Gospod Vedral je imel neznatno vlogo, zato se ne more izreči o njem končne sodbe, zdi se pa nam, da bo še prav uporabna sila pri našem odru.

Humelova enudejanska opera »Mara« v mnogih ozirih spominja

gočeno, da pogostoma obiščem bolgarsko prestolnico.

Toliko kot uvod v moja „Balkanska pisma“.

V srbski narodni skupščini se vodi zelo živahna načelna debata o adresi, s katero narodno zastopstvo odgovori na kraljevo prestolno besedo. Debata je zelo interesantna, ker želi vsaka stranka, da njeni pogledi na notranjo in zunanjo politiko Srbije pridejo do jasne izraza v skupščinski adresi. Zato imamo letos — unikum v srbski parlamentarni zgodovini — kar tri načrte za adresi: načrt večine (ekstremni radikali), načrt zmernih radikalcev in načrt nacionalistov. Razlike v mišljenju vlade in opozicije so velike in zato bo adresna debata že dolgo trpela, a sprejet bo končno seveda načrt večine, morabit v nekaterih točkah malo spremenjen.

Pri celi tej debati je bil najinteresantnejši pojav Svetomira Nikolajeviča, ki je zahteval rešitev že zdavnaj rešenega zarotniškega vprašanja. Nikolajevič, ki je znan kot največji reakcijonarec v Srbiji, ker je, kot Aleksandrov minister, suspendiral ustavo in gazil zakone, ni zadovoljen z novim stanjem, ustvarjenim z revolucijo 11. junija 1903. l., ker sedaj on in njegove vrste ljudi ne morejo več priti na površje. Zato se je ta človek tudi zgasil in zahteval, da se reši eno vprašanje, ki je že bilo rešeno v narodni skupščini.

Nikolajevič svojega govora ni mogel končati, ker je cela skupščina viharno protestirala proti blatenju 11. junija, ki je Srbiji donesel notranjo politično slobodo in pogoje, da se — močna znotraj tudi na zunanjo ojača in zadobi na slovanskem jugu ono mesto, ki ji že po njeni geografski legi pripada.

Srbija je skoraj izključno agrarna država, ker se nahaja industrija še le v povojih in zato je blagostanje naroda in stanje državne blaginje odvisno od letine in od eksporta poljedelskih produktov. Letos je Srbija v tem oziru lahko popolnoma zadovoljna, ker je eksport tako velik, da Srbija nima dovolj železničnih vagonov na razpolago, da bi eksportu udovoljila, pa si je morala izposoditi ogrske vagon — in še ti ne zadostujejo. V Kragujevcu n. pr. stoji na železnični postaji za kakih 500 vagonov pekmeza od sliv, namenjenega za inozemstvo, pa mora čakati na postaji, ker ni dovolj železnih vagonov, kar se še nikoli ni pripetilo. Inozemski kupci urgirajo že na ročeno blago in ako se v kratkem nedostatku na vagonih ne odpomore, lahko eksporterji veliko izgubijo, ker sedaj je pekmez od sliv že cenejši kakor je bil pred nedavnim, ko so bila naročila zaključena in ako kupci pravočasno ne dobijo pošiljatev, lahko jih odkažejo in potem bodo morali srbski eksporterji blago prodajati po manjši ceni. Škoda bi bila velika, ker ni samo kragujevačka postaja napolnjena z blagom, nego je isto nakopičeno v vseh večjih eksportnih mestih Srbije. Zato ni nobeno čudo, da je došlo vsled tega celo do interpelacije v narodni skupščini na mi-

nistra javnih del, naj skrbi, da se tak slučaj več ne ponovi.

Računajo, da znaša eksport sedaj, v visoki sezoni, okoli milijon dinarjev dnevno in to se čuti tudi na denarnem trgu, ker je zlatega denarja, katerega eksporterji dobivajo od zunaj za prodano blago, prišlo v Srbijo v tolike množini, da je bil nekaj dni cenejši od srebrnega oziroma papirnatega denarja. Eksporterji so vsi zbegani, ker bi radi še nadalje kupovali od kmetov blago, a kmet na noben način noče zlatega denarja, kateremu vrednost raste in pada, nego hoče srebrn, oziroma papirnat denar, ki ima stalno vrednost. Zato eksporterji prodajajo zlat denar ceneje, samo da pridejo do papirnatih bankovcev, ki so jim tako potrebni. Koliko je padla cena zlatemu denarju, se vidi iz tega, da se je Napoléon d'or prodajal maja meseca po 20-50 dinarjev, a pred nekaj dnevi se je prodajal samo po 19-95 dinarjev! Sedaj mu je vrednost že začela rasti in današnje izvestje belgajske borze izkazuje, da se prodaja Napoléon d'or po 2002 dinarja. Vrednost zlata bo, seveda, zopet rastla, ali na 20-50 dinarjev se Napoléon d'or ne povzdigne tako kmalu, ker je letos prevelik eksport, pa je prišlo preveč zlata v Srbijo, a ako je ene stvari v izobilju, potem je ona po ceni.

V državnem gospodarstvu Srbije se zelo dobro opaja, kake koristi je bil za državo 11. junij 1. 1903. Znano je, da so državni proračuni za časa poslednjih dveh Obrenovičev izkazovali vedno lepe svote — deficita, ker se je tako slabo gospodarilo kakor na Turškem. Sedaj se je v tem oziru mnogo popravilo, ker ne samo da se je doseglo v proračunu ravnotežje, nego izkazuje sklepni račun za letošnje leto celo 6.583.083 dinarjev prebitka. Prejemki so namreč znašali 92.061.870, a izdatki samo 85.478.786 dinarjev. To je lepo znamenje in ako bo šlo tako naprej — vsa znamenja kažejo, da bo tako — potem si Srbija finančno kmalu opomore.

V proračunu za l. 1906 stoji 2-89 milijonov več kakor je bilo stavljeno za tekoče leto in sicer se hoče dati ministrstvu poljedelstva 2-5, a vojnemu ministrstvu 0-6 milijona. V vsem izkazuje proračun za l. 1906. 91-02 milijonov izdatkov, kar se bo — sodeč po letošnji izborni letini — tudi vplačalo, a lahko se reče že vnaprej, da se tudi prihodnje leto konča s prebitkom, ko se je končalo letošnje navzlic sila slabi letini v preteklem (1904.) letu.

Visokošolec Vlada Stanimirovič namerava v kratkem tiskati svojo zbirko prevodov slovenskih in bolgarskih pesnikov. V zbirki, ki bo imela naslov „Jugoslovanske“, bodo zastopani slovenski pesniki Prešeren, Aškerc, Kette in Zupančič, a od bolgarskih pesnikov bodo zastopani — kolikor mi je do sedaj znano — Vazov, Zotev in Zavorov. Nekatere prevode iz imenovanih slovenskih pesnikov sem že čital v „Slovanskem Jugu“ in v rokopisu in vgajali so mi v kolikor človeku, ki

pozna original, sploh mora ugajati prevod. Mislim, da Jugoslovani sploh grehijo, ako kaj prevajajo iz bratskih literatur, ker bi lahko vsak Slovenec z malo truda v začetku lahko čital v originalu srbsko-hrvatska in bolgarska dela, a isto velja za Srbo-Hrvate in za Bolgare. Ako Vlada Stanimirovič, ki na Slovenskem nikoli bil ni, a Slovenci — razen mene, ki pa z njim srbski govorim — nikoli občeval ni in nikoli ni imel v rokah slovenske gramatike, lahko iz slovenščine prevaja, zakaj ne bi mogli drugi Srbi slovenski — čitati?

Pri vsem tem se pa mora Vlada Stanimirovič, ki v svojem jugoslovanskem navdušenju prevaja slovenske in bolgarske pesnike, pohvaliti, posebno še zato, ker bo zbirka gotovo imela tudi pozitivnih rezultatov. Oni Srbi namreč, ki bodo čitali prevode, dobili bodo željo za originali, kakor se je že zgodilo. Poznam dosti Srbov, ki so začeli slovenski čitati potem, ko so v Marjanovičevem prevodu čitali Prešerenov „Krst“.

Treba je še enkrat začetki z intenzivnim delom na medsebojnem vzpoznavanju, ker dokler se Jugoslovani ne poznamo med seboj, je vsako skupno delo skoraj nemogoče. Ko bomo dobro poznali drug drugega, videli bomo, koliko smo si blizu in potem pride skupen nastop sam od sebe, ker bomo vsi sprevideli ne samo potrebo, nego tudi možnost skupnega dela.

Bolgarski knez Ferdinand je obiskal predsednika francoske republike in pariziški „Matin“ je javil, da namestnik Ferdinand ustvariti jugoslovansko zvezo (Srbija, Bolgarska in Črna gora). Službena „Agence télégraphique bulgare“ je prinesla to vest — brez komentarja, kar bi se imelo razlagati tako, da je vest istinita. Ali mi tega ne verujemo, ker Nemea Ferdinanda dobro poznamo... Sotjski „Den“, edini bolgarski list, ki se odločno zavzema za skupno jugoslovansko politiko, piše o tem: „Vlada bi nam rada vrgla peska v oči. Ona dobro ve, da nam ni prav, ker knez po tujini zapravlja bolgarski denar, pa nam pravi, da knez ne potuje zastoj, nego da dela, kakor bi mi kneza ne poznali! On, čigar celo delovanje je naperjeno proti jugoslovanski ideji, pa da bi deloval za jugoslovansko zvezo?“ Samo naivni ljudje lahko verujejo, da kneza Ferdinanda vodijo kake večje misli pri njegovih potovanjih. Njemu se zdi, da je že dovolj dolgo knez, pa bi rad že enkrat avanziral za kralja — eto, to je ta „velika ideja“, radi katere knez Ferdinand vedno potuje...!

Deželni zbori.

Gradec, 3. novembra. Posl. dr. Schacherl je utemeljeval svoj predlog glede spremembe zakona o šolskem nadzorstvu. Govornik je prijel klerikalce ter poudarjal potrebo, da se napade na svobodno šolo ne le odbija, temuč jih je treba parirati s protinapadi. Nadalje se morajo učitelji ščititi pred preganjanjem, nadzorovalne oblasti se morajo demo-

kratizirati in stare določbe odpraviti. Nadalje je zahteval spremembo pri zastopstvu učiteljstva v šolskih oblastvih v korist učiteljsva in po mogočnosti ločitev šole od cerkve. Pač pa naj dobe zdravniki pri šolskih oblastih sedež in glas. Število okrajnih in deželnih šolskih nadzornikov se naj pomnoži, a plačuje jih naj država. Predlog je bil zadostno podprt ter se je izročil naučnemu odseku. Klerikalci so klicali: „Zelo žalostno!“

Posl. dr. Hrašovec je utemeljeval svoj predlog glede zgradbe ceste Solčava-Logarjeva dolina kot nadaljevanje ceste Ljubno—Luče—Solčava. Govornik je naglašal, da slovi Logarjeva dolina kot najlepša v Alpah, kamor bi prihajalo čimdalje več tujcev, posebno turistov, ako bi bila do podnožja Solčavskih planin dobra cesta. — Predlog se je izročil deželno kulturnemu svetu.

Posl. Hagenhofer je predlagal v imenu klerikalcev spremembo deželnozborskega volilnega reda tako, da se uvede splošna, enaka in direktna volilna pravica v zvezi z volilno obveznostjo.

Dunaj, 3. novembra. Današnja seja je bila zaradi večerajšnjih demonstracij soc. demokratov zelo viharna. Krščanski socialisti so namreč interpelirali, kako so smeli soc. demokratje demolirati kavarno „Kaisergarten“, pobiti več svetilk in oken s kamenjem; nasprotno pa so soc. demokratje s podpisimi nemških nacionalcev in naprednjakov interpelirali, kako kruto je mahala policija po pasantih, tudi ženah in otrocih, in da je bil ta policijski naskok po vodilnih osebah pripravljen. Nato se je začelo medsebojno psovanje in obkladanje, kakor znajo to le zgovorni Dunajčanje, dokler ni bil deželni maršal primorav sejo prekiniti. — Ko se je seja sopen otvorila, je namestnik odgovarjal na obe interpelaciji ter opravičeval postopanje policije. — Nato se je začela debata o deželnem proračunu in pri tej priliki je posl. Seitz polemizoval proti namestniku ter napadal vlado.

Demonstracije na Dunaju.

Dunaj, 3. novembra. Zaradi sinočnjih krvavih demonstracij se je sešel danes ministrski svet. Ministrstvo notranjih zadev je takoj odredilo strogo preiskavo; tudi cesarju se je natančno poročalo o demonstracijah. Delavski sloji so zelo razburjeni ter groze z nadaljnjimi demonstracijami.

Trgovinska pogodba med Avstro-Ogrsko in Rusijo.

Dunaj, 3. novembra. Po 14-dnevnem pogajanju se je sedaj vendar posrečilo sporazumljenje ter je trgovinska pogodba zagotovljena.

Kriza na Ogrskem.

Budapešta, 3. novembra. V liberalnem klubu je baje grof Andrássy izjavil, da prevzame na čelu liberalne stranke saniranje političnega položaja, ako se grof Tisza umakne iz javnega življenja. Grof Tisza

je odgovoril, da je za domovino pripravljen tudi to storiti.

Kelošvar, 3. novembra. Današnji bi bilo moralo biti umeščenje novega velikega župana grofa Telekyja. Ko so se v municipiju posvetovali, kako preprečiti imenovanemu vel. županu nastop, prikazal se je grof Teleky nadomna pri vratih, se podal na sedež vel. župana ter naglo prebral prisego. Opozicijski člani so šele sedaj spoznali, da jih hoče preslepiti. Skočili so pokoncu, naskočili njegovo mizo ter jo razbili. Na velikega župana so leteli raznilniki in stoli, galerija ga je obmetavala z gnjilimi jajci. Grof je zbežal pri stranskih vratih iz dvorane, nakar so prihiteli orožniki, ki so odbornika, ki je vrgel stol, zaprli, proti ostalim pa nastopi državno pravdnistvo.

Nemiri na Ruskem.

Spletke na dvoru.

Židje in revolucionarji trosijo vesti, da povzročujejo vse nemire agentizmo monarhistične stranke, da hoče dvorna klika, na čelu ji Bulygin in Trepov, le izkoristiti Vitteja, da se doseže hipno pomirjenje. Vsekakor hočejo reakcijonarji zadržati Trepova na njegovem mestu. Grof Vitte si je baje izbral za ministra notranjih zadev kneza Urušova, mladega in odločnega gubernatorja v Tveru.

Anarhija v Odesi.

Tudi večeraj se je na ulicah ves dan in do treh popoldne streljalo po ulicah. V notranje mesto sploh ni moglo priti, ker povsod z balkonov streljajo. Položaj je grozovit. Vojaštvo ima na raznih krajih mesta nad sto strojnih pušk, a zbesnele množice se niti krogel ne strašijo. Boji so obupni. Samo en kozaki bataljon ima 100 mrtvih in ranjenih vojakov. Židje se obupno branijo, toda zaman. Vse prodajalne so že izropane, mnogo židov, tudi žen in otrok, je bilo na ulicah zadavljenih in razsekanih. V židovskem delu mesta so vsi hodniki polni mrtličev. Povsod so mlake krvi, celo zidovje je s krvjo oškropljeno. Židje trdijo, da so med ranjenimi izgredniki našli preoblečene policaje. Izgredniki so baje prisegli, da ne mirujejo, dokler ne pade zadnji žid.

Izgredi v drugih mestih.

V Saratovu so izgredniki zažgali sinagogo. — V Kijevu je židovsko predmestje strašno opustošeno. Na ulicah ležijo vse križem zaboji, pokvarjeno blago, pobitstvo itd. Vse trgovine so izropane. Židje so si ustanovili svojo stražo, na katero pa vojaštvo strelja. — V Minsku leži na židovskem pokopališču 54 mrtličev nepokopanih. — Večeraj je izbruhnil punt tudi v Nikolaevsku, kjer je bil doselej mir. Pometanih je bilo nad 200 bomb. Povsod se ropa. Vse trgovine so že izpraznjene. — V Radovu so zadnja dva dneva vrgli revolucionarji 48 bomb. — V Varšavi

Dalje v prilogi.

na Mascagnijevo »Cavallerio rustico«; prav ljubko delo je to, krasna glasbena slika libreta. Že overture podaja takorekoč vso vsebino opere, ki slika duševne boje matere, ki se boji za svojega soproga, zdvojenost soproga, ki je ubil očeta svoje žene in ga zadene zato krvna osveta.

Ga. Skalova je čuvstveno igrala in pela Maro, a zdelo se nam je, da ni bila razpoložena. G. Orželski je bil pri glasu in je prav temperamentno igral Eddina. G. Ouředník je bil kakor vselej na svojem mestu. Opera ni mogla priti do popolne veljave, ker je bil orkester preglasen.

Nučičeva zgodovinska slika »Knez Semberijski« je jako enostavno delo, ki pa je spretno komponirano in ima mnogo dramatične sile v sebi. Kneza je igral G. Dobrovolny in ga prav spretno karakterizoval. Ga. Danilova je bila izvrstna kot mati, g. Nučič pa je bil izboren v maski.

Vobče lahko rečemo, da smo bili s petkovo predstavo prav zadovoljni.

Na devinski skali.

Zgodovinska povest.

Tretji del.

(Dalje.)

»Volja sv. Očeta je ista, kakor volja patrijarhova,« je dejal Dominik. »Zdaj je potreba, da se kaznuje Juri Devinski. Pravična kazen pa zadene vsakega grešnika, in kdor tej kazni ne zapade danes, bo morda jutri trikrat hujše kaznovan.«

Nastala je tišina. Menih je vzel zopet pergament iz svoje halje. Položil ga je pred legata in dejal:

»Morda Vam ni znano, kaka nevarnost preti sveti cerkvi, če Jurju devinskemu prizanesemo. Krivoverstvu je treba samo mogočnega zaščitnika in njegova zmaga je zagotovljena. Na Furijskem in na Guriškem sovraži in zaničuje ves svet našo cerkev in njene služabnike. Vsi plemenitaši bi se sbrali okrog devinskega vladarja, če bi mu dali časa, da razvije zastavo krivoverstva, in s plemenitaši bi šli mestjanje in kmetje.«

Legat Kukanja se še ni mogel odločiti.

»Pomislite, brat Dominik,« je dejal škof Kukanja, »da prevelika vnama lahko mnogo škoduje. Lahko je mogoče, da sv. Oče in patrijarh v tem boju, ki ga hočete začeti, lahko vse izgubita. Rektor Gilo pozna mišljenje goriškega in furlanskega plemstva dosti bolje, kakor midva, saj je domačin, in nikar ne pozabite, da sem jaz odgovoren za vse, kar se danes sklene.«

Trdo in brezobzirno s hripavim glasom je zakričal Dominik:

»Kaj ste prišli semkaj iskat priznanja sveta ali braniti sv. vero? Ali mislite, da sem Vam jaz sledil, da Vam pomagam pri pridobivanju posvetnih časti in minljivih priznanj? Ali za zaslužna dela v korist vere i cerkve ni drugega priznanja, nego le pripoznanje malovrednega sveta?«

»Pomislite, brat Dominik.«

»Jaz sem že davno vse premislil, škof Kukanja, opominjam pa Vas, spomnite se svoje prislege, ki ste jo storili v oglejski cerkvi pred

glavnim altarjem. Tam ste prisegli, da boste vedno slušali moje svete in proti krivovercem ukazali in storili vse to, kar bom jaz spoznal, da je dobro.«

Pri teh besedah je vzel Dominik iz svoje halje drug pergament — naročilo patrijarhovo, izdano v porazumljenju s papežem, v katerem naročilo je bilo zaukazano osem mašnikom, da se morajo ravnati pri svojem postopanju zoper krivoverce po navodilih brata Dominika, ki pozna najtajnejše misli, želje in namene sv. cerkve, njenega poglavarja v Rimu in patrijarha v Ogleju.

Spričo tega dokumenta sta se legat Kukanja in rektor Grilo molče vdala in molče podpisala obtožnico proti devinskemu vladarju. Ko je rektor odložil pero, je trdo vprašal: »In kaj želite zdaj od mene, brat Dominik?«

»Bodite pripravljeni, da mi boste mogli pojutrišnjem slediti tja, kamor bo treba nesti obtožnico, ki ste jo slišali, ki ste jo prečitali in lastnoročno podpisali.«

»Pripravljen bom,« je dejal rektor tiho in žalostno. Podprl je glavo ob svojo desno roko in z vidno grozo ogledoval meniha Dominika, prav kakor da ne pojmi tega strahotnega značaja.

»Ljubi rektor — bodite pogumni. Malodušnost slabo priroja bojevnikom naše sv. vere.« Tako je poskusil patrijarhov legat potolažiti starega moža, ki pa njegovih besed menda niti razumel ni, kajti odmahal je z glavo in prejemši kleč legata Kukanja blagoslov, se umaknil v svojo sobo. Škof Kukanja in menih Dominik sta ostala samá in zdaj je škofa obšla neka tiha bojazen pred tem strašnim fanatikom v meniški halji, ki je tako ošabno stal pred njim, opiraje svojo močno roko ob mizo.

»Ali mi imate še kaj povedati, brat Dominik,« je po kratkem molku neprimerno ponižnostjo vprašal škof Kukanja.

»Le še malo!« Menih je položil pred škofa pergament, na katerem je bila spisana proti devinskemu vladarju naperjena obtožnica.

je bilo dne 2. t. m. pri spopadu z vojaštvom deset oseb ubitih, nad 50 pa ranjenih. — V Kišenevu so sinagoga, vse lekarne in bolnišnice razdejane z dinamitom. Premožnejši meščani beže iz mesta.

Vstaja na Finskem.

Na velikem shodu v Helsinkforsu se je sklenilo, da se štrajk nadaljuje, dokler se ne izpolnijo politične zahteve. Vrhovni gubernator je zahteve odpisal v Petrograd ter obenem odpoklical vse vojaške patrulje, ker meščanska straža bolje skrbi za red. Policijski načelnik je odstopil.

Dopisi.

Iz Mirne. Naš župnik Kocijančič ni prav nič zadovoljen z letošnjo pšenično boro, ker je dobil veliko manj pšenice kakor prejšnji župnik druga leta. Kocijančič se je nekoliko zmotil, ko je mislil, da so v Mirni ljudje, ki bodo le na to gledali, da bodo njega pasli, pa magari naj sami zaradi tega trpe pomanjkanje. V naši župniji se je že nekaj moč zbudilo iz klerikalnega spanja in nočejo hoditi s fajmoštrovimi kimovci v isti vrsti. Eden teh kimovcev je Alojzij Šular, ki je izvrsten računar. Poslušajte! Antonija Pevc je Šularju dala 600 gld., naj jih da v hranilnico. Ko je Pevc umrla, je denar zapustila hčeri. Pri zapuščinski razpravi po Antoniji Pevc je Šular povedal, da je denarja le še 400 gld. Dekličin varuh je pa potegnil Šularja za ušesa s tem, da ga je tožil in končec je bil, da je Šular rad ali nerad moral plačati poleg stroškov celih 600 gld. In ta človek funkcijonira kot generalklerikalec! Ravno tak generalklerikalec je pa Franc Vidmar iz Glinke. Do lani je bil še vnet liberalce in še lani je trdil, da bomo prej videli njegovega konja v zvoniku na zvonove klenkati, nego bo on klerikalec. Njegovega konja še ni nihče videl v zvoniku, njega pa vidimo zdaj lahko vsak dan, kako kleče-plasko ubira stopinje za starimi klerikaleci. In pri zadnji beri je bil župnik pri njem na pojedini, kjer je obiral piščance in pivl rujno vince. Franceta Vidmarja so pri tej priliki prekrstili v pristnega klerikalca. Ker je pri nas navada, da kmalu po krstu pošljejo botri pogače in tisto pogačo dajo pokusit svojim prijateljem, da bo krščene bolj srečen, vprašamo Vidmarja, ali mu je njegov boter, ki ga je prekrstil, tudi poslal pogačo, da bi jo dal prijateljem pokusit, da bi bil bolj srečen? Najbrž ne, ker je bila letos bera tako slaba in da bi Kocijančič dajal pogače tudi svojim najljubšim pristašem, ni misliti; je jo že, zlasti če pride iz rok njegovega bližnjega, a „dati“ je zanj beseda neznanega pomena.

Iz Kostanjevice. Kot strela z jasnega šinila je lepe noči meseca oktobra med nas vest, da nam se je zgubil naš najnovejši častni meščan. Znal se je o njem le toliko, da je odšel popoldne istega dne v Zavode — a ne škofove — pokušat vinski mošt. Kaj pa se je zgodilo z njim pozneje, ni vedel živ krst. Ta tužna vest širila se je po bliskovo po Kostanjevici in kmalu zbrala se je na glavnem trgu velika množica meščanov in meščank ter nadebudne mladine. Ta množica, nad katero je plaval oblak strahu in obupa, je naglo ugrabila, kaj naj bi za delo našega najnovejšega častnega meščana, in sklepala, kako bi bilo istemu pomoči v morebitni stiski. A ni je bilo

»Tu vam izročam obtožnico, odgovorni ste mi zanj in da vam je kdo ne ukrade, ali da se vam ne izgubi, pošljem brata Erzebija semkaj, da bo nanjo pazil. Prosim Vas, proučite jo natančno, točko za točko, vglobite se v vsak stavek, preudarite vsako besedo, zapomnite si vsako misel. Treba je, da jo znate na pamet. Tako dobro jo morate znati, da bo vsakdo moral verjeti, da vas je sv. Duh prav posebno razsvetlil za to obtožbo.«

»Ah.«

»Nič ne pomaga, tako mora biti. Pazite, da ne bodete zopet tako nespretni in da ne bodete zopet ječljivi in kakor kak dijak vse pomešali, kakor se nam je zgodilo lansko leto v Tolminu, ko ste morali izreči prekleto nad tremi krivoverskimi hišami.«

»Ali ta obtožnica je strašno dolga« je vzdihoval škof Kukanja in preobračal ozko popisane pergamentne liste. Poznalo se mu je na obrazu, da ga to delo čisto nič ne veseli in da bi rad več kaj dal, če bi se ga mogel odkrižati.

(Dalje prih.)

v celem krogu rešilne misli. V tem kritičnem času pa je prikoracal častnik, ki je ukrenil, da se odpošlje v bližnji Sv. Križ nežni kurir v osebi odlične dame, navzoče pa je z njemu lastno energijo in taktično sposobnostjo, pridobljeno v času, ko je v Bosni daval Turke, ki so ga za to zaznamovali s strelom na roki, nvrstil v več rešilnih čet. Le-te oskrbel je v naglici z ostanke smolnatih bakelj, preostalih od velikanske baktjade povodom odhodnice, prirejene odličnemu gospodu, ki si je stekel nemimljivih zaslug za povzdigo našega vinskega prometa, ter odkorakal z istimi v pomoč zgubljenemu našemu najnovejšemu častnemu meščanu. In tavale so te uboge čete po temi, dežju in blatu po vseh jarkih in robah proti Zavodam, iščoč zgubljenega našega najnovejšega častnega meščana. A tavale so te uboge čete pozno v noč brez vsacega najmanjšega uspeha in tavale bi bile najbrže še do ranega jutra, da se nim ne pridruži rešilni angel v osebi nekega Italijana. Le-ta je vedel menda iz lastne skušnje, katera pot ali bolje jarek je obiskovalcem Zavod in pokuševalcem vinskega mošta najbolj nevaren. Ubral jo je hitrih nog proti do tčnemu kraju in glej čudo, kar se ni posrečilo našim vrlim rešilnim četam, dasi so prebrskale vsak jarek in preptipale vsakemu večjemu grmu kosti in obisti, posrečilo se je našemu Italijanu, kateremu se je radosti izvil le vzklík: »Ga že mam.« V mali tih dolinici, kraj žuborečega studenčka, spal je spanje pravičnega naš najnovejši častni meščan sanjajoč menda:

„Im tiefen Keller sitz' ich da.“

Krog usten igral mu je lahen nasmev pričajoč, da še ni minilo dolgo časa, ko se je glasila v divnih vina bogatih Zavodah naša ljubka pesmica:

„Že dolgo nismo pili ga, pili ga.“

Vse rešilne čete zbrale so se hipoma okrog dolinice, v kateri je tako sladko spaval naš ljubljeneec. Ginjeno zahvalile so Boga, da jim je vrnil njih dobrega pastirja, oskrbele istega z klobukom in palico, ki sta hodila svoja pota in običaj v grmovji ter ga spremile v Kostanjevico, kjer se je vse globoko odahnilo, češ, zopet imamo celega našega najnovejšega častnega meščana.

Iz tuhinjske doline. Pretečeni teden sem govoril v Kamniku z nekim gospodarjem iz Spitaliča. Med drugimi pogovori pravil mi je tisti mož, da so bili ta dan poklicani udje krajnega šolskega sveta in obč. odborniki k glavarstvu, da se izjavijo, kdaj menijo pričeti staviti novo šolsko poslopje. Pred leti sklenil je obč. odbor v Spitaliču popolnoma samostojno, da se naprosi deželni šolski svet, naj ustanovi v Spitaliču redno šolo, namestu sedanje zasilne. Deželni šolski svet je dovolil in že več let se nabira v namen, da se sezida šolsko poslopje, 30% naklada na vse direktne davke tako, da je nabranega čez 4000 K v gotovem, kupljen je svet in pripravljeno apno in opeka. Toda ljudstvo oziroma občinski odbor obrača, župnik Mezga, katerega je škof pred par leti spodil iz Podkrajja v Spitalič, da tu uganja svoje burke in dela zdražbo in preprič med ljudstvom, ta pa obrne. Kmalu, ko je prišel v Spitalič, je zahteval, naj se sezida nova mežnarija in v tej ena velika soba, kjer se bode poučevalo in se na tak način, kakor se je izrazil na prižnici, odrine od fare redna šola in učitelj vsaj 15 do 20 let. Letos je bil izvoljen nov občinski odbor in sicer sami taki možje, katerih si nobeden vprico Mezga kihni ne upa. Ta občinski odbor prosil je gospoda predsednika okrajnega šolskega sveta, da naklada za šolo tako prenaredi, da se bode vsako leto nabralo vsega le 400 K in kadar bi bilo polovico nabranega, bi pričeli staviti novo šolsko poslopje. Ker je stavba proračunjena na blizu 21.000 K, treba bi bilo nabrati še 6 do 7000 K in šlo bi res prav po Mezgovem načrtu — učitelja bi ne bilo v faro še 20 let. Sklicevali so se ti možiči na revščino ljudstva. Ako je ljudstvo res tako revno, zakaj ste sklenili zidati mežnarijo, kakršne uima najpremožnejša kranjska fara, ker stala bode gotovo čez 10.000 kron. Mi smo mnenja, da šolske oblasti ne bodo sedle na limanice zvitega župnika Mezga in da ne bodo pustile, da ostane poldrugsto otrok še nadalje brez ponka. Poznamo tudi novega gospoda voditelja okrajnega glavarstva kot energičnega, šolstvu naklonjenega uradnika in upati se sme, da bode on vse potrebno ukrenil, da se s zidanjem šole prične, če že ne prihodnje, pa vsaj leta 1907. ker s tem ustregel bode želji in potrebam župljanov, ako tudi ne ustreže zahtevam župnikovim.

I. občni zbor „Kranjske podružnice avstr. pomožnega društva za bolne na pljučih“.

V soboto, dne 30. t. m. se je vršil ob 6. uri zvečer v mestni dvorani prvi občni zbor „Kranjske podružnice avstr.

pomožnega društva za bolne na pljučih“. Po pozdravu predsednika je podal glavni tajnik svoje poročilo, iz katerega naj navedemo najvažnejše točke. Podružnica je skušala v prvem letu svojega obstanka vzbujati med občinstvom zanimanje za higijeniške naprave in za zdravje primerno življenje sploh, osobito pa se je prizadevala podučiti najširše kroge o strašni razširjenosti in nevarnosti jetike in o sredstvih s katerimi se ubranimo te ljudske kuge. V ta namen je razpečala po deželi 50.000 slovenskih in 10.000 nemških podučil o jetiki in nje odvrčanju, dalje je založila receptne formularje, na katerih obratni strani je tiskano navodilo, kako se ubranimo jetike. Takih receptov naročili in razpečali so zdravniki in lekarnarji nad 70.000. Za družbo sv. Mohorja, ki je razširjena čez vse slovensko ozemlje, je stopila podružnica v dogovor zastran izdaje poljudno pisane knjižice o jetiki, katere besedilo bi preskrbela podružnica. Družba sv. Mohorja je pripravljena izdati tako knjižico ali pa objaviti daljšo razpravo o jetiki v „Koledarju“ ali „Večernicah“ in se bode torej ta namera kmalu uresničila. Slednjic je sklenila podružnica, prirediti po vseh c. kr. okrajnih glavarstvih in nekaterih drugih večjih krajih po deželi predavanja o jetiki in nje odvrčanju in je glavni tajnik ob živahni udeležbi in velikem zanimanju občinstva tako predavanja že priredil v Kranju, Novem mestu in Postojni. Podružnica pa je tudi izposlovala, da sta e. kr. deželna vlada in deželni odbor kranjski pozvala okrajne in okrožne zdravnike, da od časa do časa prirejujejo taka predavanja. — Resna posvetovanja so imela namen, določiti načrt bodočega delovanja. Podučevanje občinstva bode ostalo podružnici pač važno torišče, kajti na spoznavanju bistva in vzrokov jetike sloni uspeh odvrčanja. Vendar je treba še drugih naprav. Podružnica namerava predvsem vpeljati oskrbovalnice za jetičnike, ki so se v boju proti jetiki kot ljudski kugi najbolj obnesle. Taka oskrbovalnica naj se najprvo ustanovi za Ljubljano in okolico, kmalu pa naj ji sledijo še druge, posebno v industrijskih okrajih. Dalje bode podružnica ustanovila otroško zavetišče za otroke jetičnih staršev in za škrofulozne ter k jetiki nagajene otroke. Uspehi takih zavetišč so izvrstni; v njih naj lažje opazujemo, kako nam je mogoče rešiti življenje za življenjem in ga gra beljivi jetiki izstrgati iz rok. Slednjic pa je namera podružnice, pridobiti s časoma primerne svetla ob morskimi obali, kjer naj se zgradi zavetišče in odpočivališče za slabotne in k jetiki nagajene oskrbovalce iz naše dežele za poletni in zimski čas. S temi napravami bo seveda mogoče šele pričeti, kadar bodo podružnici na razpolago javne subvencije, na katere je kot eminentno dobrodelen zavod računala že iz vsega početka, tedaj predvsem subvencije deželnega stolnega mesta Ljubljane, dežele kranjske in pa države, oziroma osrednjega društva. Zalibog je dosedaj zagotovo obljubljena ta subvencija osrednjega društva, ki se za leto 1905. v kratkem izplača, ostale subvencije pa se niti še niso dovolile, oziroma izrekle. Kranjska hranilnica, ki je podružnici podarila znatno ustanovno vsoto, pa je izjavila, da bode dovoljevala redno letno podporo le v slučajih, če to store imenovani javni faktorji, ki so v prvi vrsti v to poklicani. Razen tega pa je podružnica v posebni brošuri, ki se je vpslala vsem veljavnim možem, osobito vsem deželnim poslancem, sprožila misel in se zavzela za to, da se pri deželnih bolnici napravi poseben paviljon za ozdravljive in izboljšljive jetičnike, kjerkoli v deželi pa hiralski paviljon za neozdravljive jetične.

Ti dve napravi bi delovanje za jetičnike zelo povspesčevali in jim šele zagotovili pravi uspeh.

Podružnica šteje 3 ustanovnike, 33 podpornikov in 521 draštvenikov. Število poslednjih mora še zelo narasti, da se podružnici omogoči rodovito delovanje. Udnina znaša le 2 K na leto.

Iz poročila blagajnika je razvidno, da je imela podružnica od svoje ustanovitve dne 6. julija 1904 pa do 30. oktobra 1905 9167 K 67 vin. dohodkov, 1259 K 49 vin. pa stroškov, tako da ji preostaje premoženje 7908 K 18 vin. K dohodkom so prispevali ustanovniki, podporniki in drugi darovalci 5979 K 40 vin., draštveniki pa 3096 K 41 vin.

Poročili je vzel občni zbor odobrnje na znanje in je izvolil g. tovarnarja O. Bambergarja in nadgozdarja M. Hladika za pregledovalca računov.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 4. novembra.

— **Ljubljanski duhovniki pri dež. predsedniku.** Med prvimi, ki so se predstavili deželnemu predsedniku, so bili ljubljanski duhovniki. Vodil jih je škof Jeglič,

ki je po svojem duhovitem, retorično dovršenem govoru predstavil novemu dež. šefu vsakega posameznega duhovnika. Če je verjeti med duhovščino razširjenim govoricam, se je pri tem predstavljanju zgodilo nekaj prav interesantnih intermezov, ki zaradi svojega političnega ozadja zanimajo tudi širše kroge. Med predstavljenici je bil tudi neki jezuit. Dež. predsednik ga je seveda slovenski ogovoril in lahko si je misliti, kako se je začudil, videč, da ga jezuit ni razumel. Škof je hitro pojasnil, kako in kaj je s tem jezuitom, na kar je dež. predsednik neki rekel: Ach, Sie hat mir schon der P. Volbert wärmtens empfohlen. Ta priporočevalec p. Volbert, pri katerem je dež. predsednik iskal informacij, živi v Trstu in je pri slovenski duhovščini na Primorskem na glasu kot strasten ščuvalec škofa Nagla, kot najsrdečiji nasprotnik staroslovenskega bogoslužja in kot hudobni duh tržaške škofije. Tako naš list kakor tudi „Edinost“ in „Naše Sloga“ so se že opotavljali s tem p. Volbertom, o katerem zdaj čujemo, da igra informatorja dež. predsednika Schwarzja. Predstavljanje duhovnikov se je po omenjenem prizoru nadaljevalo. Na vrsto je prišel pohabljen človek, čigar obraz izraža veliko hudobnost in kar od daleč kliče „Hüte dich vor den Gezeichneten“. Dež. predsednik je mislil, da ima pred seboj jezuita, a škof je pribehal ter se podvzval pojasniti: „To je dr. Lampe od „Dom in sveta“. Škof je pri tem nekaj utajil, da ima namreč dr. Lampe pri „Dom in Svetu“ le malo posla, glavno Lampetovo delo pa je posvečeno „Slovenu“. Ko je dež. predsednik slišal, da stoji pred njim dr. Lampe, je dejal „Ah, vi ste mi pa že tako pisali“. Zbrani duhovniki so kaj pisano gledali, ko so čuli te besede in močno jim je imponiralo, da je stopil dr. Lampe že v zvezo z dež. predsednikom, še predno mu je bil predstavljen. Tudi nam se zdi vse to prav podučno in to nas je tudi napotilo, da smo zabeležili to govorico točno tako, kakor je razširjena med ljubljansko duhovščino.

— **Župnik Malenšek.** Tako rano umrli šentpeterski župnik g. Malenšek je bil včeraj popolne pokopan. Udeležba pri pogrebu je bila naravnost veličanska. Gotovo je umrlemu župniku izkazalo zadnjo čast nad 2000 ljudi. Takega pogreba že več kot deset let ni bilo v Ljubljani. Ta udeležba kaže najbolje kako priljubljen in spoštovan je bil rajni šentpeterski župnik, kaže pa tudi, kak ugled uživa v Ljubljani duhovnik, ki živi svojemu poklicu, ki je oznanjevalec miru, ki ne dela zdražb in preprirov in ne zlorablja spovednice in prižnice za politična hujskanja. Pogreba so se udeležili vsi sloji ljubljanskega prebivalstva. Svirala je vojaška godba, ker je bil pokojnik svoj čas vojak in se je vdeležil bosanske okupacije. Zabeležiti moramo, da se škof Jeglič ni udeležil pogreba. Če pomislimo, da je šentpeterska fara v Ljubljani najstarejša na Kranjskem in da je pokojni župnik Malenšek zavzemal v javnosti veleodlično pozicijo, potem si škofove odsotnosti pač ni mogoče drugače tolmačiti, kakor da je škof hotel s svojo odsotnostjo demonstrirati in pokazati očitno svoje sovraštvo do umrlega župnika, ki ni hotel nikoli agitirati za škofove zavode, ki ni delal političnih zdražb niti takrat, ko ga je škof pisмено v to pozval in ki je stal na stališču, da so ljudje lahko dobri kristjani in poštene ljudje, tudi če niso vpisani v Marijine družbe. Škof Jeglič je s svojo odsotnostjo pokazal, da s o v r a ž i š e d e z g r o b c e l o t a k e b l a g e i n p l e m e n i t e z n a d a j e k a k o r j e b i l p o k o j n i ž u p n i k M a l e n š e k .

— **Poljedelski minister v Idriji.** V četrtek dopoldan je došel iz Logatec v Idrijo poljedelski minister grof Buquoy. Sprejet je bil po rudniškem ravnateljstvu in od mestnega občinskega odbora po županu Josipu Šepetavcu in obč. svetovalcu Dragotinu Lapajne. Po sprejemu in predstavi v kazinskih društvenih prostorih se je

podal najprvo v mestno hišo, kjer si je ogledal urad, tu je tudi sprejel delavsko deputacijo pod vodstvom Antona Kristana, ki je doprinesel zahteve idrijskega delavstva v nemškem jeziku. Imel pa je zelo nesrečen nastop, govoril je s tresočim in tihim glasom; ali je bilo to posledica bolezni ali prevelikega razburjenja, ni nam znano. Vsekakor pa je tako bojazljiv nastop za voditelja zavednih delavcev neopravičljiv; kakšno mnenje si je pač mogel ustvariti minister o idrijskem delavstvu po tem nastopu njihovega voditelja. Če je bil Kristan tako zelo bolan, ali če je vedel, da mu bo pred ministrom zmanjkalo poguma, naj bi bil mesto voditelja deputacije prepustil drugemu. A on mora vedno svojo osebo siliti v ospredje, pa čeprav s tem trpi ugled idrijskega delavstva. Sicer pa je prav prijazen sprejel minister deputacijo: po maniri avstrijskih ministrov. Obljubil je, da se bo o razmerah poučil in upošteval želje idrijskih delavcev. Nato je župan predložil prošnjo Jakoba Ferlana, ki je bil radi malenkostnega vzroka odpuščen iz rudarske službe. Tudi to prošnjo hoče proučiti in podpirati. Iz mestne hiše se je podal v c. kr. rud. ljudsko šolo, kjer mu je bilo predstavljeno učiteljstvo, ki je tudi prosilo za draginjsko doklado. Potem si je ogledal minister v gradu uradne prostore rud. ravnateljstva in župno cerkev. Obedoval je pri „Črnem orlu“, kjer je sprejel deputacijo rudarskih vdov za zboljšanje njihovega gmotnega stanja. Pri obedu je sviralo godbeno društvo. Popoldan si je ogledal rudnik in tovarno, ob 6. uri zvečer se je odpeljal v družbi s poslancem Arkom. Napram občinskim zastopnikom se je izrazil zelo naklonjeno glede zgradbe železnice v Idrijo in v zadevi regulacije Nikave. Lahko se je minister sam prepričal o prijetnosti vožnje v Idrijo in o veliki potrebi železnice. Vsečili bi se mnogih obljub grofa Buquoy, — če bi ne bile avstrijskega ministra.

— Škof Jeglič na lovu.

Naš škof se v vseh ozirih odlikuje od svojih prednikov, zlasti od tistih, ki so ostali v dobrem spominu. Med temi predniki jih je bilo mnogo, ki so radi ob prostih dnevih naložili puško na ramo in hodili na lov. Škof Jeglič še žive dni ni imel puške v rokah, a na lov vendar rad hodi, namreč na lov na zapuščine. Za to ima jako dober nos in se ne straši nobenega truda, da doseže lovski blagor. To se je pokazalo vnovič ta teden. Na Kopanju pri Grosupljem pase duše župnik Fran Avguštin. Mož je pred nekaj dnevi obolel in je pisal v Ljubljano, naj pošljejo duhovnika, ki bo v nedeljo opravil njegovo službo. Škof Jeglič pozna svoje tiče in ni poslal nikogar nego je šel sam v Kopanj. To je velika žrtev, ali škof jo je rad storil, saj ima župnik Avguštin kakih 15 do 20 tisoč kron in usoda teh kronic skrbi škofa tako, da nikomur ne zaupa. Šel je torej sam v Kopanj in je storil, kar je bilo v njegovih močeh, da se prikupi župniku Avguštinu. In če je župnik Avguštin mož, ki zna ceniti versko gorečnost in vneto tako visokega cerkvenega dostojanstvenika, kakor je ljubljanski škof, potem mora že zdaj vedeti, komu zapusti svoje krono. Škof je v Kopanju maševal in pridigoval. Pridiga je bila sicer slaba, kakor so vse škofove pridige, ali na srečo ljudje itak niso razumeli, kaj jim je škof pravil. Po pridigi se je škof usedel v spovednico in je vztrajno spovedoval, dokler niso bile vse tercijalke očiščene svojih grehov. Tudi pogreb je škof opravil. Kopanjska cerkev leži na griču in od nekdanj je navada, da prinese ljudje mrliča na hrib od cerkve, kjer potem pristopi duhovnik. Tudi župnik Avguštin je tako pokopaval mrliče in tako so delali tudi njegovi predniki. Škof pa se je hotel posebno izkazati, in se je odločil, da ne bo mrliča počakal pri cerkvi nego da gre ponj na dom v dolino. Može so občudovali to škofovo poštvrtovalnost; zdela se jim je celo prevelika in zato so prosili škofa, naj le počaka pri cerkvi. Ker škof s tem ni bil zadovoljen, so se može ponudili, da odkidajo sneg in napravijo vsaj za silo stezo, da bo mogel škof v dolino. Ali škof se jim je prijazno nasmehnil, privzdignil svojo obleko in

odklonivši ponudbo, izrekel krilate besede: „Kar na gluh v kalop jo udari mo.“ In potem je gazil sneg po hribu nizdol in „v kalop“ prišel v dolino, odkoder je potem peljal mrliča na hrib in ga tam pokopal. Škof je s tem napravil nepopisen vtisk na ljudstvo; kakšen vtisk je napravil na župnika Avguština, to se šele pokaže. V sredo je škof zopet bitel v Kopanji, a se je vsled smrti župnika Malenška hitro vrnil. Upajmo, da škofovo prizadevanje ne bo brez uspeha, in želimo, da bi se župnik Avguština usmilil škofa in mu izročil tistih 15 ali 20 tisoč kronic — saj drugače tako ne bo imel miru.

— **Sorška deputacija pri deželnem predsedniku.** Med včerajšnjo sejo dež. zbora je bila dež. predsedniku predstavljena večja deputacija, ki je prišla protestirati zaradi znanih dogodkov v Sori povodom odstavljaj župnika Berčeta. Dež. predsednik je deputaciji povedal, da je ljubljanski okrajni glavar samostojno postopal in da je deželni predsednik šele pozneje zvedel za vse, kar se je zgodilo. Tudi je dež. predsednik obljubil, da bo stvar preiskal. Deputacija pač ni bila posebno zadovoljna z odgovorom deželnega predsednika.

— **Poziv c. kr. deželnemu orožniškemu poveljstvu v Ljubljani.** Pri ponedeljkovih dogodkih v Sori se je pokazalo, da nekateri orožniki brez vse potrebe in sile takoj rabijo orožje in na ta način spravljajo v nesrečo ljudi, ki jim ne store nič zalega. Tako bode izpovedalo nad 20 priš, da je v Sori stražmešter Mak prav zverinsko zabodel Ivana Luštreka po čemaše Starmana. Po mnogoštevilnih verodostojnih prišah se bode izkazalo, da so trije orožniki Luštreka držali in tiščali k tlom, stražmešter Mak ga je pa od zadaj zabodel in ker prvič ni menda bilo dovolj, je dodal še en močan sunek, ki je zalegal toliko, da je bajonet pogledal skozi nogo. Luštreka so uklenjenega vlekli na eni nogi besege po sneženi cesti v nad 400 m oddaljeno hišo, čeravno so precej pri licu mesta hiše. Tako nečuvno postopanje rodi pri ljudstvu opravičeno sovraštvo, ki vidi, da postopajo nekateri orožniki tako krvoločno, kakor avci čas turški hajduki. To ne gre! Luštrek ni bil prav nič nasilen ter je samo držal za kljuko, ni pa grabil po orožju, ali kako drugače napadal orožnike. V dokaz, da dostajamo vsem našim besedam, navajamo imena tistih, ki so videli stvar tako, kakor smo jo popisali: Jakob Polenšek iz Trnova, Janez Potočnik iz Trnova, Frane Kušar iz Dola, Gregor Jesenko iz Sore, Frane Susteršič iz Svetja, Janez Krek iz Govejke, Rudolf J. iz Ločnice, Jožef Kušar iz Drage, Ivan Gaber iz Drage, Barbara Kopač iz Rakovnika, France Voljčak iz Drage, Vencel Bukovec iz Sore, Kuralt Anton iz Senice, Peternel Peter iz Drage, Matevž Simic iz Trnova, Martin Ločniškar, Marija Erbežnik, Jakob Trobec, Frane Bernik, Jakob Hraštničan, vsi iz Tehove, Tomaž Hribenik, iz Pungarta. Poleg teh je še dovolj drugih, ki so pripravljeni izpričati ravnotako. Slavno orožniško poveljstvo ponovljeno opozarjamo, naj pouči podrejene orožnike, da se ne onearečuje ljudi kar tjavendan. S tem ne mislimo žaliti orožnikov v obče, temveč samo opozarjamo na nekatere posebnosti med njimi.

— **Tolerantni kanonik Sušnik.** Med nami hodijo resnični ljudje, ki najmanjšo, navidezno prijazno besedo duhovnika računajo s samim zlatom. Med take »tolerantne« duhovnike prištevajo nekateri naši sozmožljivi tudi kanonika Sušnika. Prav radi bi dotične »optimiste« postavili pretekli ponedeljek v Soro, ko je kanonik Sušnik pod patronanco trinajstih orožniških bajonetov igral nad svojim duhovnim sobratom — rimskega inkvizitorja. Hladnokrvno se smejejo je gledal, ko je zabodel poštenega moča orožnikov bajonet. Ni ga dirnila kri, ki je tekla

curkoma po tleh, ni gaganilo jokanje žensk in otrok, ni se zmenil za prošnje ljudstva, naj da odlog nekaj dni, da se v tem času pojasni ukaz. Ne. On je zahteval, da so s silo vdrl v poslopje in da se je vrčila kaplanova inštalacija v snamenju krvi in jokane, groze in preklinjanja. Cerkevna oblast postopa tako. Kanonik Sušnik bode vsled tega vsem tistim priporočen, ki toliko govore o njegovi toleranci. Žalostna majka, ki vidi mesarko klanje v eri katoliškega škofa Antona Bonaventura in njegovega stolnega kapitlja.

— **Usoda sorških aretovancev.** Po dogodkih v Sori so žandarji odpeljali dvakrat ranjenega Luštreka p. d. Starmana in ranjenega Bukoviča v Skofjo Loko. Kazenski sodnik je iz orožniškega poročila spoznal, da Luštrek sploh nič kazni vege ni storil. Preskrbel je, da sta prišla zdravnika in obvezala ranjenca, na kar žandarji prej še mislili niso, in je potem izpustil Luštreka iz preiskovalnega zapora ter mu svetoval, naj se pelje v ljubljansko bolnico. Luštrek se je peljal v bolnico, a ostal je tam le malo časa, kajti ljubljanska sodnija ga je gotovo na podlagi uradnih ovadb žandarjev ali okrajnega glavarstva dala aretirati in prepeljati v sodnijsko bolnico. Ljudje so hodili v deželno bolnico vpraševati za Luštreka, in so se silno čudili, da ga tam ni. Včeraj je sodnija Luštreka zopet izpustila iz sodnijske bolnice in ga zopet poslala v dež. bolnico, brez dvoma, ker se je izkazalo, da niso uradne ovadbe resnične. O tem se bomo že še pomnili. Aretovani Bukovec je bil ostal v Škofji Loki v zaporu, a je tudi že izpuščen in se nahaja doma. Orožniški stražmešter Mak, ki je nedolžnega na tleh ležečega človeka dvakrat prebodel, pa še vedno ni aretovan.

— **Besede in dejanja.** V sorški fari živi ugleden posestnik, ki je lansko leto zaupa jo d v škofovo pravdnost vzel pero v roke in pisal škofu Jegliču daljše pismo. V tem pismu je škofu pojasnil, kako grdi in hudobni so tisti ljudje, ki rujejo proti župniku Berčetu in pojasnil mu je tudi, da dela škof s sm župniku krivico. Škof je moču odgovoril z naslednjim pismom:

V Ljubljani, dne 7. okt. 1904
Spoštovani Oče!

Vaš list sem dobil. Drago mi je, kar vidim iz lista, da ste resnično ljuben in da se za pravico potegujete. Žal mi pa je, da obsojate nekatere sofare, ko vendar ne veste na tanko vseh okoliščin; zato pa obsodba ni utemeljena, marveč prenapla.

Kar se tiče veleđ g. župnika, dobro vedite, da se od cerkvene strani ne obsodi nikdo, komur se krivičnost in grešnost ni točno dokazala. Zato so pa Vaše besede tudi mene precej ožalostile, ker v listu nekako sumite, da jaz kar lahkomišljeno brez sodnijske preiskave postopam. Kaj mislite, da se ne B ga ne bojim in se greha ne strašim?

Le dober krščanski moč ostanite, pa molite h Gospodu za Vašo farno, naj bi se ji prav kmalu povrnil zaželjeni mir. Božjega blagoslova želi Vam in Vaši družini

Vaš škof

+ Anton Bonaventura.

Kdor hoče spoznati značaj tega pisma, naj primerja škofove besede s škofovimi dejanji in — imel bo za vse življenje dovolj tega škofovega strahu pred Bogom in pred grehom.

— **Smove — kaznjeneec.** Piše se nam: Ničvrednost medvodskega župana Smoveca je znana povsod. Vkljub temu se s tem kaznjencem družijo taki ljudje, ki hočejo veljati v javnem življenju za poštene. Posebno sta si prijazna z orožnikom Makom iz Medvod. Pri zadnjih krvavih dogodkih v Sori mu je šel Mak z vso močjo na roko. Nas poštene ljudi je sram, če gre Smove mimo

nas, nekatere pa nič. Tistim želimo dober tek za tako druščino.

— **Preški pomarančar Brance** je sedaj vesel, da so njegovega duhovnega sobrata tako sramotno odstavili. Pomarančar naj si zapomni, da se vsaka krivica vrne, tudi pomarančarju se bode.

— **Žalostne cerkvene razmere** Iz Št. Vida pri Brdu se nam piše: Da bi se duhovi pomirili, namenoma nismo hoteli naših cerkvenih razmer v javnost spravljati, posebno zato ne, ker smo med tem časom dobili duhovnika v osebi g. Jos. Gregoriča. Prav radi in z veseljem priznamo, da je to eden tistih redkih duhovnikov, kateri so z ljudmi in skrbijo le za verski in uradni blagor svojih vernih. Zato si je pa tudi v kratkem času pridobil zaupanje in ljubezen vseh občanov. Ravno to pa ne da miru brdskemu župniku, že tolikrat proslulemu M. Slaku. On premišlja sedaj noč in dan, kako bi se nad nami maščeval in če le mogoče g. Gregoriča proč spravil; mi pa upamo, da iz te moke ne bode kruha. Lepa duhovska kolegijalnost to, g. župnik, s kakršno ste pri zadnjih dveh pogrebi intrigirali proti g. Gregoriču. 6. oktobra umrl je otrok kajžarja Prašnikarja; oče umrlega naprosil vas je, da otroka pokopljete, vi pa ste mu rekli, naj gre le k našemu duhovniku, češ naj ga le on pokoplje. Ko pa je prišel čas pogreba, polakomnil ste se tistih pristojbin ter prišli sami v Št. Vid, zato da ne bi vaš kolega kaj prisluzil. Tako početje je podlo in katoliškega duhovnika ne vredno. Komaj pa se je ta slučaj nekoliko pozabil, zakrivali ste drugega, pri katerem ste pa take slišali, da vam najbrže še dancs po ušesih zvane. 16. oktobra umrl je posestnik Jakob Lončar. Njegov sin France naprosil Vas je, naj se pokopnega v smislu njegove zadnje želje pokoplje z dvema duhovnikoma. Vi ste mu takoj rekli, naj pove našemu duhovniku, da naj se tudi on pogreba udeleži. Toda g. Gregorič še ni pozabil, kako ste ga pri prvem pogrebu za norca imeli, zahteval je torej, da mu to pismeno ali pa ustmeno sami sporočite, da ne bi se mu zopet kaj takega pripetilo kakor prvikrat. Na to sporočilo rekli ste, da se bodeta osebno dogovorila z g. Gregoričem. Seveda se je Lončar s to izjavo zadovoljil. Ko pa je bil čas pogreba tu, prišli ste sami brez da bi bili poprej našega duhovnika kaj o tem obvestili, naravnost v cerkev in rajnega sami na zelo neslovesen način pokopali. Zaradi tega nastalo je med ljudstvom nepopisno ogorčenje. Ljudje so godrnjali že v cerkvi tako glasno, da ste morali vse čuti. Kar se je pa na pokopališču godilo, ostalo vam bode gotovo za vedno v spominu, takih psov menda še niste slišali. Samo treznosti in premišljenosti nekaterih oseb se imate zahvaliti, da vas ljudstvo ni preteplo, kar ste za svojo brezmejno podlost tudi zaslužili. Dobro bi bilo ko bi bil videl vso stvar g. dekan Bizjan, kateri namesto da vas podučí, kako bi se morali obnašati proti faranom, vas še celo hujša proti nam in g. Gregoriču. No, menda g. dekan še vedno ne more paziti naših zvonov. Če z drugimi občani lahko delate kar hočete, dobre, povemo vam pa naravnost, da smo mi v Št. Vidu drugačni ljudje in preje bomo začeli naše mrlične sami brez duhovnika pokopavati, kakor pa da bi nas vi pri vsakem pogrebu tako šikanirali kakor ste Mlakarja, Grčarja, Bitence in druge. G. škofu vas pa najtopleje priporočamo, da bi vam podelil za vaše zasluge najboljšo farno ali celo dekanijo, na tak način znebili bi se mi nam do sedaj najnepriljubnejšega župnika.

— **Kaj si vse upajo Jegličevi kaplani.** Prav lahko nam je razumeti, da je znana sodba v knežski zadevi zlasti ondote klerikalce hudo poparila. Obsojenci baje kolnejo »te farje«, češ naj bi jih strela ubila, predno so prišli dne 2. marca t. l. ljudi klicati in na dom iskat za volitev. Najbolj značilen za najnovejši »tok« na Kranjskem pa je ta le dogodek. V Knežaku imajo zdaj novega kaplana Orehka. Ko je zadnji nedeljo izvedel o knežski razsodbi, je bil ves iz sebe. Pri deseti maši bi moral pridigovati. Mož pa si je premislil; stopil je na leco in zpregovoril vse razburjen te le besede: „Blagor zaradi pravice pre-

ganjanim, ker njih je nebeško kraljestvo“, potem pa je zapustil leco. Tako si dandanes upa katoliški kaplan na leci kritizirati sodno postopanje in razsodbo v knežski zadevi. Ljudje v cerkvi so kar ostrmeli pri teh besedah. Mi pa vprašamo, kako naj se imenuje tako govorjenje na leci in kako naj se primerno nastopi zoper te anarhistične kaplane.

— **Izginitelj dušni pastir v Z'reh, kaplan Lavrič, iz vrokov, ki so znani sodišču, pa tudi nam.** Več o tem o drugi priliki.

— **Vojaške vesti.** Inenovan je v. in kr. poročnik pri 14 pešpolku v Breganec, gosp. Franjo Kette iz Škofje Loke, nadporočnikom; c. in kr. poročnik pri 14 pešpolku v Linou, g. Ludevit Kette, brat prvomenovanega, pa je promeščen v Breganec. Iskreno čestitamo!

— **Knjižice „Slava Prešernu“** so naročili: Kranjski šolski svet v Catežu ob Savi 8 izvodov in g. Albin Bavec, železniški uradnik v Payerbachu 3 izvode. — Knjižice je še okoli poldrug tisoč v zalogi; nadejati se je, da bodo oni kranjski šolski sveti, ki še nameravajo naročiti to knjigo, to šim najpreje storili, da prihranijo ekspedicijske nepotrebne d-ele.

— **„Ellen Key in njeni nazori o vzgoji.“** Splošno slovensko žensko društvo opozarja še enkrat cenjeno občinstvo na velenje zanimivo javno predavanje gosp. prof. Jos. Westra »Ellen Key in nje nje nazori o vzgoji«, ki se vrši jutri, nedeljo ob 7. zvečer v veliki dvorani »Mestnega doma«.

— **Russkij kružok.** Prvi tečaj se začne v četrtek 9 t. m. Kdor misli vstopiti, je povabilen javiti se ob pol osmih zvečer v mali dvorani »Mestnega doma« s prvim svezkom Volpera.

— **Opozorjamo na zabavni večer** pevskega društva »Slavec«, kateri se vrši jutri (nedelja) v areni »Narod. doma«. Sodeluje društvena godba. Vzporod večera je jako zabaven in so osobito kupleti dobro osoljeni V »Ljubljanski mešanici« se opera zaduža »mlečna vojna« v Ljubljani, »Ljudski pevci« pa groznega morilca »Groga«. Po končanem sporedu je ples, radi tega je začetek točno ob pol 8 uri zvečer. Ker se bode tudi gostilničar potrudil za ceno in dobro postrežbo, osobito izbornim pivom po 16. vin. vrček je vsestransko prekrbljeno za prijeten večer. Arena bode dobro zakurjena. Vstopnina 60 vin. za osebo, člani prosti.

— **Zadruga gostilničarjev, krčmarjev, kavarnarjev, žganjetočnikov in izkuharjev.** Ker na dne 24. oktobra t. l. sklicani izvanredni občni zbor ni bil sklepčen, vrši se nov občni zbor dne 7. novembra t. l. ob treh popoldne v veliki dvorani »Mestnega doma« s za sadnji občni zbor določenim dnevnim redom. Ta zbor sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov.

— **Na naslov predsedništva družbe sv. Mohorja v Celovcu.** Že leta sem, in sicer prav pogosto, nam dohajajo od raznih strani pritožbe, kako da zanemarjajo gotovi »gospodje« iz odbora družbe sv. Mohorja svoje dolžnosti in da sedanji družbeni tajnik ni mož na svojem mestu, ker ne ume niti tega, da je treba na razne oficijalne dopise dajati tudi pravočasno potrebne odgovore. Nam je znanih nešteto število slučajev, da se je moralo po večkrat drezati in opominjati ter prositi za odgovore — pa skoro vedno brez uspeha; večkrat se je moralo celo groziti s tožbami, ker se družbi namenjeno in poslano gradivo po prejemu od tam niti ne potrdi in tako pisatelj dostikrat še izvedeti ni mogel, jeli prišel rokopiš v prave roke ali ne, ali je šel celo v zgubo. Mi smo dosti dolgo vse take pritožbe prezirali, ker smo bili mnenja, da naj z družbo obravnava vsak sam, in ker smo mislili, da bode v tem oziru predsedništvo iz lastne inicijative ukrenilo prave, ako bode videlo, da se pritožbe množijo in da so večinoma vse tudi utemeljene. Ker se pa v tem oziru le ni nič storilo in se kratkotalo vedno le mirno gleda, kako vsestransko da trpi ugled družbe po takem vse graje vrednem postopanju, dovolimo si za danes postaviti same ponižno vprašanje na slavno predsedništvo družbe sv. Mohorja v Celovcu: »če je voljno v tem oziru enkrat že kaj ukreniti in ako bi ne kazalo za bodoče izročiti tajništvo tega našega vseslovenskega in slavnega ter največjega literarnega društva spretnejšim rokam, ki bodo povsem kos svoji nalogi?« — Ako se bode tudi ta naša vsestranska opravičena prošnja po slavnem predsedništvu prezirala in se bode stari šlendrija trpel še naprej na škodo družbi sami, potem bomo govorili dalje ja-

sneje in odločneje, pa brez pardona. S takim postopanjem se pravi ljudi odbijati od sebe, ker marsikdo se čuti po pravici žaljenega in preziranega. Kdo pa bode pod takimi pogoji hotel še sodelovati za družbo? Tajnik družbe mora imeti vzoren red in mora biti povsem ter vedno na svojem mestu; in če je za to izkazano mu čast in izročeno mu nalogo še dobro plačan potem je uradni, od katerega se mora zahtevati, da stori, kar mu dolžnost velevala, in ne, kar se njemu poljubi. — Končno naj le še to omenimo, da so nam enake pritožbe bile sporočene celo tudi od strani duhovščine, iz česar sledi, da se prečistiti gospod družbeni tajnik v svoji vsem ogočnosti kratkotalo in sploh za nikogar nič ne briga, merodajni krogi pa zanj ne, četudi je vse v neredu. Vederemo!

— **Poročil se je danes v Kočevju g. Fran Starin, c. kr. davčni pristav z gđo Avguštino Hönigmannovo Bilo srečno!**

— **Gospodarsko predavanje.** Jutri, v nedeljo, dne 5 t. m. popoldne ob 11. uri bode gospod mlekarški nadzornik J. Legvart predaval pogorelecem v Ratešah o pravilni stavi hlevov, o pomankanju krme in kako se tedaj živina krmi. Popoldne ob 3. uri pa bode predaval Podkovnom pri Kranjski gorici umni živinorej in mlekarstvu

— **Na zadnjem vinskem semnju v Krškem** je nakupil mnogo vina tudi gospod Ivan Robava, gostilničar in posestnik v Smartnem pri Litiji.

— **Iz štajerskega deželnega šolskega sveta.** Celjskemu županu Rakuscu in podžupanu dr. Jesenku se je izrekla zahvala in priznanje, ker je mestni šolski svet zgradil poslopje za dekljsko šolo, v kateri so se že prve mesecu — stopovi zrušili. — Ustanovi cv. privatne nemške šole na Pragerskem se je odobrila. Potem se je pomaknilo več šol iz II. v I. in iz III. v II. plačilni razred. Tu se je zopet pokazala vsa ljubezen graške gospode za Spod. Štajer. Iz II. v I. plačilni razred je bilo pomaknjenih 30 nemških in samo tri slovenske šole, in sicer take tri, kamor res ne morejo dobiti učitelja, namreč St. Jernej nad Muto, Razbor pri Slov. gradu in Svetina pri Celju. — Za nadučitelja sta bila nameščena Fr. Zemljčič v Lučah in Iv. Polak iz Poljčan pri Sv. Duhu v Halozah. Za uč. voditelja Sv. Miklavžu nad Laško je prišel P. Lorbeck, dosedaj suplent v Slivnici pri Celju. Nadalje so nameščeni za stalne učitelje in učiteljice: Makso Dobaj na nemški šoli v Slov. gradu, Josip Korban iz Žetel v Lučah, in Slivnici pri Celju Matilda Lecker, pri Sv. Miklavžu pri Ormožu Marija Požega in pri Sv. Sv. Marku niže Ptuj Roza Randl.

— **Dr. Negri odhaja iz Celja.** Kakor čuje »Domovina«, prišel je dr. Negri v nasprotje z nemškimi velikaši v Celju. Zlasti mu ni bilo všeč, da zidajo »Deutsches Haus« ko še tretjino stavbnega zaklada nimajo. Dr. Negri se seli v Gradec. Zadnja leta je bil porochevalec mestnega odbora v nanuinih zadevah. A tam ga ne bode pogrešali, saj na njegovo mesto pride lahko učitelj Aistrich, ki zna ravno tako dobro, če še ne bolje, v javnih govorih prežvekat časopisne fraze.

— **Gornji grad.** Učiteljsko društvo za gornjegrajski okraj sboruje v nedeļjo, dne 19. t. m. v Kavarju ob 11. uri popoldne. Razpravljalo se bode o lepšopje po metodi Levčevi, poročalo o »Lehrerbund« zborovanju ter bosta tajnik in blagajnik reforirala o društvenem stanju in delovanju. Vršla se bode tudi volitev novega odbora. Ker je pa zborovanje glavno letno — je pa pričakovati mnogobrojne udeležbe. Gostje dobrodošli!

— **Samomor.** V Carihu v Švici se je pred kratkim usmrtil edini sin bivšega celjskega knjigotiskarja in knjigorčca »Makija« Rakuša, županovega brata.

— **Zblaznel je v Trstu finančni stražnik Ivan Mlcek, ko je bil v službi.** Zišel je strašno rjoveti in se skušal ustreliti. Tovarišem se je posrešilo, ga razorožiti in spraviti v bolnico.

— **Glas iz Amerike.** Iz Milwaukee (Wisconsin) se nam piše: Tukajšnji gospodje v črni haljah se ponašajo, da so prišli v Ameriko duše zveličavat. V resnici jim je pa le mar, kako bi svojo lažno bisago nabasali s krvavo prisluženim denarjem ubogege delavca. Ako bolnik potrebuje na sadnji uro sprave z B gom, je prvo vprašanje spovedniško, še ima bolnik 10 dolarjev, da mu jih plaša za njegov trud, ker ga je prišel ispovedovat. Ker znajo ameriški duhovniki povsod zaslužiti si denar, ni čude, da v kratkem zelo obogate. Clevelandski župnik je v 10 letih nagrabil 50 000 dolarjev, to je okoli 250 000 K avstrijskega denarja. Da je pri toliki grabežljivosti izključena

aka skrb za dušni prid, ni treba poudarjati. Duhovniku tudi ni mar, če je bolnik bolan že več mesecev, ali če ima mnogobrojno družino. Daj, kaj! to so besede katoliškega duhovnika, ki so mu toliko svetije, čim večji je plen, katerega upa saseči.

Imenovanja v rudniški službi. Predstojnik rudniškega ravateljstva v Idriji g. višji rudniški svetnik Josip Schmid stopi v stalni položaj in dobi ob tej priliki naslov in naziv dyonema svetnika. Na njegovo mesto pride predstojnik rudniške uprave v Zlatibihu na Tirolskem. Višji rudniški upravnik g. Josip Tschernigg v Idriji je imenovan za predstojnika rudniške uprave v Kitzbühnu.

Otvoritev bohinske župnice se v sled poškodb v prejšnjem letu nekoliko zakasni, vendar se je pred drugo polovico prihodnjega leta.

Umrla je 61letna bajta-rica, ki je bila iz Dolenje vasi pri Sečurju. Našli so jo šele dvanajst dni po smrti. V Smarju pri Doberniškem je pa smrtno 65letni Anton Papež, ki je tudi 4 dni ležal mrtev v snegu, predno so ga dobili.

Otrok se spremenil v psa. Snuči se je zgodil na južnem kolodvoru komičen slučaj. Z večernim izvozlakom se je iz Trsta pripeljala nekak precej dobro oblečena ženska, ki je imela direkten vozni listek do neke postaje na Koroškem. Poleg prtljage je imela s seboj tudi „otroka“, ki ga je držala k prsim s pravo materinsko ljubeznijo. Ljubeznjiva mati se poda takoj v pisarno inšpekcijskega uradnika, ki razgleda prsi liki muze, tišči svojega ljubljenskega k sebi in mlo prosi uradnika, da naj ji dovoli, da se bude s tem vozničkim listkom v namenjeni kraj, smela peljati po državni železnici, češ, da ji je do tja po južni železnici zaradi otroka predolga pot, kar ji je inšpekcijski uradnik fakično tudi dovolil, „mati“ pa je šla potem se okrepčat v mesto, odkoder se je proti polnoči povrnila nazaj. Predno je šla na peron, se je začel okoli nje sumljivo sukati skladiščni paznik g. Alojzij Taškar in videti je bilo, da nekaj voha. Trenotoma jo nagovori in povabi v inšpekcijsko pisarno, češ, da bo morala nekaj doplačati. Sedaj je bil pa ogenj v stehi. Ženska začne upiti, zakaj jo nadleguje, češ da je govorila z uradnikom že preje in mu kazala pod nos vozni listek. Tudi drugi ljudje so začeli smajevati z glavami, zakaj se nima smisljenja z ubogo materjo, toda pomagalo ni nič. Ženska je morala iti siloma v pisarno. Ko pride z velikim hrpom tja, se začne takoj pritoževati zaradi mladega otroka itd., češar pa uradništvo ni hotelo mnogo poslušati, češ Taškar že ve zakaj jo je pripeljal. Bolj ko ji je velel, da naj otroka razvije, bolj ga je tiščala k razgaljenim prsim in tarnala na vse pretege. Slednjič je pa morala to le storiti in ko je bil zavitek razvit — glej čudo — mesto otroka skoči iz naročja lep rjav psiček, babnica zajoka, pes laja, uradništvo se smeje, ljudje dero skupaj in preteklo je precej časa, predno se je dalo z blamirano žensko govoriti zaradi naknadnega plačila za štirinožnega „otroka“. Takoj so bili vsi obrazi potnikov, ki so prej ubogo „mater“ pomilovali, jasni in ves čas se je potem govorilo ponajveč o navihani „kužetovi materi“.

Zadužil se je v Udmatu 16-letni kleparski učenec Peter Koča, ki je v svojo spalnico vzel kleparsko peč in jo zakuril z ogljem. Zjutraj so ga našli mrtvega.

Tatvina. Danes ponoči je prišel v neko tukajšnje prenočišče hlapec Fran Mramor, rojen l. 1882. v Dobrempolju, se utihotopil v sobo za tuje, kjer sta že spala neki mož in žena. Mramor je zgrabil spečo ženo za vrat, na kar je začela tako upiti, da se je zbudil tudi mož. Na upitje je prišel takoj gospodar in ko so hlapec oddal mimoidočemu policijskemu stražniku Sitarju, ki je Mramorja z gospodarjevo pomočjo preiskal, se je našla pri njem ura z verižico, ki jo je pri napadu tujen ukradel izpod gljavja. Se bo de li zločin vzel za rop ali tatvino, dosedaj še ni znano.

S trga. Danes je bilo na trgu 150 voz jelja in se je prodajalo po 2 K 40 vin. Mestna občina je prodala večeraj 800, danes dopoldne pa 700 litrov mleka. Tržni organi so konfiskovali do 30 litrov mleka, ki ni imelo zadostne maslobo in so zasabili tudi štiri branjeve pri preku-povanju.

V Brazilijo, in sicer v državo St. Paul izhaja ljudi neki švicarski agent. Ker so tamošnje razmere za tuje zelo neugodne, se izseljenici svare, da naj se nikari ne dajo speljati z lepimi obljubami na led.

Delavsko gibanje. Večeraj se je odpeljalo s južnega kolodvora v Ameriko 34 Hrvatov. Na Prusko je šlo 12 Hrvatov, nazaj jih je pa prišlo 18.

Ljubljanska društvena godba priredi danes sveder koncert v »Narodni kavarni« (Gospoke ulice). Začetek ob 9 uri. Vstop prost.

Corrigendum. Janko Kramar je premeščen iz St. Vida pri Grobelnem v Braslovce pa ne v Plešivce, kakor se je pomotoma poročalo.

Jugoslovanske vesti. Saborska volitev v Vukovaru bo, kakor je znano, 9. t. m. Združena hrv. in srbska opozicija bo kandidovala vukovarskega odvetaika drja. Ivana Palečeka, madjaroni pa znanega Khuenovca Otona Spitzer-Krajsovega. Ker še v tem okraju menda nikdar ni zmogla opozicija, bo tudi to pot težko izvoljen opozicijski kandidat.

Zagrebski nadškof za židovsko sinagogo. V hrv. listih čitamo, da nameravajo Židje staroverci zgraditi v Zagrebu pri krvavem mostu svojo sinagogo. Prostor za to so kupili od madjarskega poslanca N. pl. Tomašića. Te dni se je posebna židovska deputacija oglasila pri nadškofu drju. Posiloviču, ki jo je milostivo sprejel, ji izrazil svojo naklonjenost in ji daroval za zgradbo sinagoge znatno svoto denarja. Tudi škofa dr. Krapac in Gugler sta dovolila Židom znatno gmotno podporo. Znamenje časa! katoliški duhovniki darujejo za zgradbo židovskih sinagog, za narodne svrhe pa ne žrtvujejo niti belica.

Starčevićanska stranka prava bo imela 9. t. m. v Zagrebu veliko skupščino, kjer se bo razpravljalo o reški resoluciji. Na to skupščino se vabijo tudi izvenzagrebški pristasi stranke. Ali hočejo čisti s pomočjo svojih izvenzagrebških pristavov z novim protestnim shodom dokazati, da je glavno mesto Hrvatske vendarle proti reški resoluciji?

Na pošti v Ljubljani ne poznajo Križevca na Hrvatskem? „Hrv. Pravo“ piše, da je 26. m. m. hotel neki Hrvat na ljubljanski pošti brzojaviti v Križevac na Hrvatsko. Službojuči uradnik mu je pa odgovoril, da Križevca ni na Hrvatskem, pač pa se zove dotični kraj Kőrös. — Dvomi, da bi bila stvar resnična, ko so vendar ljubljanski poštini uradniki skoro izključno Slovenci.

Spremenitev madjarske šole v hrvatsko. Šolski svet občine Budakovac je sklenil, da se naj doslej tamkaj obstoječa madjarska šola preustroji v hrvatsko. Ta sklep je že odobrila tudi hrvatska vlada.

Kriza na srbskem vseučilišču v Beogradu se bliža svojemu koncu. V sredo so se namreč sestali pooblaščenici akademičnega senata in dijaštva, da se pogajajo o spremembi vseučiliškega statuta, kakor ga zahtevajo dijaki. Kakor pišejo srbski listi, so bila ta pogajanja uspešna, da se je nadejati, da bo kriza skoro rešena in da dijaki v kratkem prično obiskovati predavanja.

Srbska narodna stranka Pred nekaj dnevi so se sešli zaupniki obeh frakcij liberalne stranke ter sklenili, da se obe frakciji združita v „narodno stranko“. Glavni odbor ima nalogo, da izvede revizijo strankinega programa po načelih, ki sta jih podala lista „Srbska zastava“ in „Srbija“. Edini organ stranke je „Srbska zastava“, ki je vsled tega jela izhajati kot dnevnik. Predsednik stranke je S. Ribarac, podpredsednik pa dr. V. Veljković.

Roman prejšnjega avstr. poslanika v Beogradu. Prejšnji avstr. poslanik v Beogradu pl. Dumba je imel ljubavno razmerje s soprogo tajnika ruskega poslanstva Sabljina. Prišlo je vsled tega do velikega škandala, o katerem se je pisalo tudi v našem listu. Posledica tega je bila, da je tajnik ruskega poslanstva odpotval iz Beograda, Dumba pa je bil odpoklican in zamenjan z drugim diplomatom. Kakor čitamo v srbskih listih, se je sedaj ta afera završila s poroko poslanika Dumba z gospo Sabljino. Poroka je bila te dni v Varšavi.

Srbska država za znatnost in umetnost. Srbski proračun izkazuje 25.000 dinarov kot podporo akademiji in arheološkemu društvu, 5000 dinarov pa kot podporo raznim drugim umetniškim društvom.

Akad. senat vseučilišča v Sofiji je sklenil, da se pomilostje vsi dijaki, ki so bili lani ob priliki znanih neredov relegirani v vsenčilišča. Ker so se torej zopet vsem dijakom otvorila vrata sofijskega vseučilišča, se je torej nadejati, da je s tem definitivno rešen spor med akad. senatom in dijaki.

Reorganizacija makedonskega komiteta. V Makedoniji sta doslej delovala dva bolgarska revolucionarna komiteta: centralni in vrhovni. Centralisti so proglasili načelo: Makedonija Makedoncem, »vrhovisti« so pa zahtevali, da se naj Makedonija priklonijo Bolgarski; valed teh načelnih nasprotij sta se oba komiteta med sabo

strastno pobijala, kar pa skupni stvari seveda ni koristilo. Nedavno tega so se pa sestali v Sofiji zastopniki obeh komitetov in sklenili, da se oba komiteta združita v eno celoto, ki bo nosila naslov »jedrenske-makedonski komitet«.

Deželni zbor kranjski.

III. seja, dne 4. novembra 1905.

Predseduje dež. glavar Detela; vlado zastopata deželni predsednik Schwarz in okrajni glavar Haas.

Volilna reforma.

Poslanec Hribar je utemeljeval predlog narodno-napredne stranke glede volilne pravice. Narodno-napredna stranka je bila vedno na prvem mestu, če je šlo za razširjenje volilne pravice. Že leta 1896 je sprejela na shodu resolucijo, ki v 5. točki zahteva občno volilno pravico. Narodno-napredna stranka je bila prva na Slovenskem, ki se je zavzela za splošno volilno pravico. Čim je bilo mogoče, je zahtevala tudi direktne volitve za deželni zbor in njeni inicijativi se je zahvaliti, da jih imamo. Izrekla se je 16. februarja 1895 leta za tako razširjenje volilne pravice, da bodo volilci, ki niso nikjer zastopani, imeli svoje zastopstvo. Poročevalec je pa bil dr. Tavšar. To načelo ni obveljalo. Razlošek med nazori, ki jih je zastopal dr. Tavšar in med 5. kurijo, ki se je ustanovila za drž. zbor, je jako velik. Takratni voditelj klerikalne stranke je odločno nasprotoval dr. Tavšarju in dokazoval, da je velika nevarnost, dajati delavcu volilno pravico. Vidi se, da je narodno-napredna stranka vedno stala na braniku za razširjenje volilne pravice. Jaz sem pa zagovarjal takrat splošno in enako volilno pravico. Ker ni bilo upati, da se izvede radikalna prememba, se je v državnem shodu uvedla splošna, a ne enaka volilna pravica. Katoliška stranka je temu nasprotovala. Kdo je predlagal znižanje cenzusa? Narodno-napredna stranka. Vidi se, da narodno-napredna stranka ni taka, kakor se od nasprotnikov popisuje. Dr. Šusteršič je s svojim pravilom, da je hotel podomokračiti klerikalno stranko, ko je provzročil, da se je izrekla za splošno in enako volilno pravico. Ne demokratizirani nagibi, nego uspehi pri sadnih volitvah so to provzročili. A jaz sem že govoril za splošno in enako volilno pravico, ko se drugi še mislili ni upal nanjo. Leta 1901 je bil nameravan shod zaupnikov narodno-napredne stranke, in takrat so se pripravile resolucije, ki so tudi zahtevale volilno reformo. Mi sprožimo vsak predlog takrat, ko je čas, in zato je naš predlog tak, da se koj vidi njegov realni namen. Izjavljam, da se mi zdi klerikalni predlog nesprejemljiv, ker ni prav nič upanja, da bi se realizoval. Grof Zierotin je naravnost izjavil v moravskem dež. zboru, da se za deželne sbore ne uvede prej splošna in enaka volilna pravica, dokler ni uvedena za državni zbor.

Splošna in enaka volilna pravica je šele v zadnjem času postala aktualna. Velika večina privilegirancev se ogreva za tako reformo. Nasprotujejo tej reformi oni, ki so dobili iz davnih časov posebne privilegije, ki so jim omogočali gospodovati v državi. Poleg teh so nasprotniki splošne in enake volilne pravice tisti, ki se boje, da bi prišla do veljave narodna volja. Naglašam narodna volja v nasprotju s dr. Šusteršičem, ki naglašja ljudsko voljo. Že se čujejo glasovi, da so Nemci nasprotni iz narodnostnih osirov splošni in enaki volilni pravici. Govornik omenja dogodkov v Rusiji in poudarja, da reakcija in dvorska kamarila sta še jako močni, »Justitia fundam entum regnorum« je nad cesarskim dvorcem zapisano le za parado. Kakor mumijske so tisti ljudje, ki hočejo, naj se pravice dele po davkih. Posredni davek plačuje vsakdo, še zrak in voda sta obdašena. In vsakdo mora dajati krvni davek. Drugače bi bilo, če bi se imel osir na izobraženost. Nekateri mislijo, da naj se volilna pravica omeji na tiste, ki znajo čitati in pisati. Država je sama kriva analfabetov, teh pa ni treba izključiti od volilne pravice. Svobodomiselnim strankam se ni bati splošne volilne pravice. Dr. Šusteršič misli, da bo to njegovi stranki koristilo. Morda ima prav za nekaj časa. Ali gre se za bodočnost. Prosveta napreduje in z njo pride tudi preobrat. Splošna in enaka volilna pravica bo dobro vplivala na organizacijo svobodomiselnih strank, med katere štejem tudi socialne demokrat. Ti niso več to, kar se je mislilo o njih; oni hočejo predrugačiti sedanj red in morda postanejo državno ohranujoč element. Ne ugajam, da so socialisti internacionalni. Mi se borimo za narodnost, to je boj za dušno in materialno korist vseh slojev naroda. Tudi socialisti se bodo

morali približati narodnim strankam. Ako se sprejme prvi del našega predloga bo glas deželnega zbora močno izdal. Pred vsem se mora vpeljati za državni zbor. Načelno se ujemamo s predlogom klerikalcev, ali mi hočemo to, kar je mogoče doseči, zato naj bi se klerikalci pridružili predlogu napredne stranke. Tisti razlogi, ki govorijo, da naj se splošna in enaka volilna pravica uvede za drž. zbor, ne veljajo za deželni zbor ali vzile temu smo za to, da se uvede taka pravica za dež. zbor. Nismo pa za to, da se uvede za občno enaka volilna pravica, ker tu so široki sloji, ki ničesar ne plačujejo za obdane. Ali zastopstvo naj se da tudi tem slojem in sicer potkom posebne kurije. Končno zahteva napredna stranka, da se zagotovi volilna svoboda. Svobodna volitev je prvi pogoj za ustavno življenje. Če hočemo v resnici dos di namen volilne pravice, moramo želiti, naj bodo volitve svobodne. Bili so časi, ki pri deželnih vladah še niso veljala načela, o katerih mislim, da vladajo. Takrat so okrajni glavarji korigirali narodno voljo, vozili so se od kraja do kraja. Mogoče, da se vrnejo še kdaj taki časi. Zato je treba, da se zagotovi volilna svoboda in pod kaznijo prepoveduje umešavanje vladnih uradnikov. Kazenski zakon prepoveduje kupovanje glasov in tako vplivanje, da bi se volilec mogel bati škode. Naš predlog opozarja, da mora dana biti garancija proti zlorabi vere in cerkve v volilne namene. (Burno ploskanje in živio kliči na galeriji.) Malokdaj in malokje se je v tem oziru toliko grešilo kakor pri nas. Pri zadnjih volitvah se je pokazalo, kako nepravilno se da vplivati na volitve od duhovnikov. Duhovnik je državljan kakor vsak drugi, ali duhovnik ne sme pri agitaciji priti v nasprotje s svojim zvanjem. Grozilo se je ljudem, da ne dobe odveze, da ne bodo prevedeni itd. Ali je mogel tak volilec še svobodno voliti? Na prižnici je duhovnik slikal peklenske muke, potem pa šel, sklicujoč se na to, agitiral. Ali more tak človek svobodno voliti? V vsakem takem slučaju je volilec prodal svoj glas. Pri sadnih volitvah so nekateri klerikalci v Ljubljani kupovali glasove. Ali ni volilec, ki stavi vse svoje upanje na življenje po smrti, za večjo vrednost prodal svoj glas, kakor tisti, ki ga je oddal za denar? O tem bi ne bilo treba govoriti v tej zbornici, ako bi se od drugod vmes poseglo. Škofje zahtevajo to in imajo posebne nagrade za duhovne agitatorje. Ako se najde duhovnik, ki ne dela tako, se ga napravi nemogočega ali se ga kako drugače priklene na klerikalno galejo. Ker episkopat torej ne bo storil ničesar, se mora potom zakona zagotoviti volilna svoboda. Glasovali bomo za nujnost klerikalnega predloga. Ali s predlogom se ne identifikiramo. Izjavljam klerikalnega predloga je danes sploh nemogoča. Naravnost pa se moramo izreči proti zahtevi, naj se prekinejo seje. Mi smo prišli sem ne obstruirat, ampak delat. (Živio kliči in ploskanje.) Obstrukcija je toliko škoda provzročila, da je skoro ni popraviti. Ali naj bo še več škode? Mi bomo glasovali proti tej zahtevi. Župan pravi, da obojga ton, ki je v našem časnikarstvu, kdo pa je provzročil farško gonjo, kje so pa tisti duhovniki, ki so oznanjali mir in ljubezen? (Burno ploskanje. Glavar posvari galerijo.) — Hribar: Pustite galerijo! Naj se duhovščina vrne k tradicijam stare duhovščine in farška gonja se bo sama nehala. Mi bomo delovali za predlog, ker je ta predlog mogoč, klerikalni predlog pa je nemogoč in s tem, da je dr. Šusteršič stavil tak predlog, je samega sebe obsodil. Načelno nasprotje med slov. strankami je ustvarila klerikalna stranka. Govornik se sklicuje na govor, ki ga je svoj čas imel v dežel-nem sboru, ko je bil deželni odbor izdal ukaz, da se v Ljubljani ne smejo napraviti samoslovenski napisi. Če je prišlo do svese z veleposestniki, ste nam dali klerikalci najslabši zgled. Vi niste smeli spraviti v zbornico nobenega narodnega vprašanja, mi pa imamo proste roke. No, po volitvah l. 1895 niste hoteli ničesar vedeti, niti o gledališču. Mi smo pridobili veleposestnike, da smo gledališče rešili. Če bi imeli tako sveso z veleposestniki, kakor se nam čita, ali bi mogli potem soročiti predlog o volilni reformi. Dr. Šusteršič je dejal, da se vsled te svese ne more delati velike politike. Oglašali smo se naprednjaki v dež. sboru z veliko gorečnostjo za koroške in druge Slovence, a vselej se je reklo, da stvar ne spada sem. Jugoslovanska država se ne bo ustanovila in te zbornice — državni zbor je mesto, kjer se lahko dela politika v velikem slogu. (Ploskanje in živio kliči na galeriji.)

Posl. grof Barbo izjavlja, da ne more biti zastopnik skupine veleposestnikov in obenem se zavzemati zoper

dotično kurijo. Veleposestniki se niso nikdar v zbornici omejevali le na svoje interese, nego vedno delali za korist cele dežele. Splošna in enaka volilna pravica ugaja idealistom in posebno mladini. Politiki pa se ne smemo ravnati po idealih. Lahko je metati med ljudstvo take parole. Povejte ljudem, da z volilno reformo ne bodo dobili več pravice, nego da se jim bodo omejile. Recite kmetu, da bo imel on kot davkoplačevalec tisto pravico kot njegov hlapec. Recite mestnim davkoplačevalcem, da bodo odsej volili s kmeti in da bodo tisti, ki nič nima o, preglasovali vse druge. S splošno in enako volilno pravico pridejo samo mase do veljave, vsi drugi sloji se potisnejo ob zid. Sklicujete se na posredne davke. Saj imoviti mora tudi posredne davke plačevati za tiste, ki nič nimajo. Enako ravnati z neenakimi ljudmi, provzroča največjo neenakost. Mi smo za to, da se za dež. zbor ustanovi nova kurija, da ni do tega prišlo, je kriva obstrukcija. V novi kuriji naj bi bili samo tisti, ki drugod nimajo volilne pravice, ali tak zakon ne bo odobren. Vsak je za svojo politiko odgovoren pred vestjo. Odkrito pa moram reči: Ako pravite »ljudsko pravico« — potem ne jemljite klerikalci temu ljudstvu pravice, To ljudstvo ima pravico, da videlate, a vi uganjate obstrukcije. Misli se, da bi splošna in enaka volilna pravica rešila narodnostni razpor. Najboljši protidokaz je V. kurija. Najhušji radikali so bili izvoljeni iz V. kurije. Kdor najbolj psuje, kdor najbolj razsaja, ta je mož mase; resno delo se prezira. Angleška je vzor konstitucionalne države, a nima splošne in enake volilne pravice. Dr. Šusteršič je večeraj slavil Nemčijo. Tam imajo splošno in enako volilno pravico samo za drž. zbor, a za deželne sbore je nimajo. Bismarck je za drž. zbor vpeljal splošno in enako volilno pravico, ker mu srednji stanovi niso ugodili v nekih zadevah in ker je bil prepričan, da bo na maso najlažje vplival in da ne bo prišel nikdar več v zadrego. Tako se dela povsod. Saj se vidi to na Ogrskem. Fejervary upa, da bo s splošno in enako volilno pravico premagal srednji stan in vzbudil narodnostni prepri. Klerikalci so za splošno in enako volilno pravico, ker imajo pri nizkih slojih vpliv. Vi ste bili proti direktnim volitvam in vsem re'ormam, ker zdaj mislite, da bodele dobili s masami vso oblast. Govornik citira neki spis proti splošni in enaki volilni pravici ki je izšel pred 30 leti. Kar se je takrat prerokovalo glede socialne demokracije, to se je uresničilo. Socialni demokratje so sami priznali, da so protidinstični; to zadostuje, da moram biti proti plošni in enaki volilni pravici. Kdor hoče razširjenje volilne pravice mora pred vsem misliti na razširjenje ljudske omike. Govornik se izjavlja za polaganje razvoj volilne pravice ki mora provzročiti revolucijo ali reakcijo. Govornik izjavlja, da bodo veleposestniki glasovali proti nujnosti, a če bo sprejet prvi del Hribarjevega predloga, bodo glasovali tudi za drugi del, ker naj bo zagotovljena volilna svoboda.

Dr. Krek pravi, da kar je nujno potrebno, mora biti, volilna reforma je nujna. Dežela je avtonomna in zato mora najprej svoj volilni red premeniti, potem naj se zavzame za državni zbor. Grof Barbo je rekel, da so nas naši volilci poslali sem, da sodelujemo pri zakonodaji. Poslani smo sem, da naši volilci nimajo samo pravice sodelovati, nego da morajo imeti odločilno besedo. Kdor hoče razpravljati o volilni reformi, se mora emancipirati od dnevnega časopisa. Na neko opombo poslanca Hribarja je Krek besedičil o nekih insinucijah in potem zmešan govoril o generaliziranju slabih stvari in o razliki med individualnim in socialnim organizmom. Očitno se je duhovnikom konfesionalno stališče in neke iz fevdalnih dob preostale forme. Govornik se izreka zoper zahtevo, da se zakonito zagotovi volilno svobodo, če pa se splošna in enaka volilna pravica ne da drugače doseči, bi jaz vendar za ta pogoj glasoval. Govornik se je bavil v svojem zmedenem govoru tudi s sorško afero in trdil, da bi sodniki ne bili smeli obsoditi udeležnikov izgrede v Knežaku. Ti aferi sta mu dokaz, da sodišča ne stoji na predhodkov prostem stališču. Če pa se hoče nas duhovnike radi volilne svobode prepustiti tem sodiščem, potem je dokaz, da se nas hoče uničiti (Hribar: Naši sodniki so neodvisni.)

Govornik se je povzpelo do trditve, da duhovščina sploh ne zlorablja cerkve in se je skliceval na socialista Bernsteina, ki je akad. priznal vsaj »ein Moment der Größe« s tem, da se cerkev neče podvreči državi. Cerkev ima samo moralčen vpliv in kdor ga zavira, ta zavira svobodni razvoj strank. Zadosti je za volilno svobodo če se zagotovi tajnost volitev. Cerkev se mora pustiti da se brani in ona sama ve, kako se najbolje brani. Boj, ki ga vodi duhovnik v cerkvi, ni v korist cerkvi. Politična vprašanja spravljati na prižnico je nedopustno, ali v tem ima odločevalni škof kot predstojnik. (Veselos. Kliči: Škofa je obsodil!) Kdor govori y cerkvi na pr. o splošni volilni pravici

Govorila sta potem še dr. Tavčar, dr. Žitnik in grof Barbo. Prihodnja seja bo v torek ob 10. dop.

Interpelacija

Že z državnošolskim zakonom z dne 14. majnika 1869. l. so se ustanovile za celo Avstrijo meščanske šole a prevažno nalogo zagotoviti oni mladini ki ne obiskuje srednjih šol tako šolsko omiko, ki presega učni smoter splošnih ljudskih šol. Meščanska šola, katere namen je preskrbovati predizomiko za višje trgovske, obrtne, poljedelske in druge strokovne šole ter učiteljska in za praktično življenje sploh, je tedaj šola proizvajajočega srednjega stanu.

Kako velikega pomena so dobre meščanske šole za praktično življenje, ljudsko prosveto in splošni napredek, nam najbolj dokazuje dejstvo, da so one dežele, kjer je meščansko šolstvo najbolj razširjeno, v zadnjih 20 letih duševno in gmotno najbolj napredovalo. Kako je dežela Kranjska v tem oziru zaostala in v kako žalostnem razmerju je z drugimi deželami naše države polovice, naj zadostuje, ako navedemo, da ima Češka 110 šolskih okrajev in 451 meščanskih šol, Moravska 56 okrajev in 147 meščanskih šol, Dolenja Avstrija 27 šolskih okrajev in 166 meščanskih šol, Stenzija 11 šolskih okrajev in 21 meščanskih šol, dočim ima Kranjska, kakor znano, 12 šolskih okrajev in le eno deško meščansko šolo in še to z nemškimi učnim jezikom.

Postojna je po svoji geografski legi naravno središče Notranjske in tudi središče med Ljubljano, Trstom, Reko in Gorico. Vsled svoje lege, številca prebivalstva v trgu in bližnji okolici, kakor tudi vsled svoje prometne važnosti je bila Postojna opravičena njeno zahtevati ustanovitev meščanske šole.

Deželni zbor zagotavlja namero-
vani javni meštanski šoli v Postojni,
bodisi da jo ustanovi postojnski šolski
okraj ali pa postojnska tržka občina
sama ali s pomočjo drugih faktorjev,
redno letno subvencijo s tem, da pre-
vzame deleža plačevanja učiteljskega
osojba ali pa, da se izplačuje šoli de-
narna podpora do zneska, ki je po-
treben za pokritje potrebeščine za uč-
teljsko osojbe.

Sicer se pa prošnja odstopa dežel-
nemu odboru, da jo reši v ostalem
delu.⁴

Sedaj teče že peto leto, a meščanske šole v Postojni še ni, in z ozirom na dosedanje počasno postopanje smo opravičeni dvomiti, da bi se ta prihodnje leto otvorila.

V letošnji pomladi se je sestavil pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v

Vsled tega popolno neopravičenega zavlačenja se je izgubilo zopet eno leto in izključeno ni, da se pojavi tik pred početkom bodočega šolskega leta zopet kake „nepričakovane“ ovire, ki bi utegnile biti povod še nadaljnjemu zavlačenju, in to tembolj, ako se od predsedništva deželnega šolskega sveta ne bo že sedaj zato skrbelo, da bo v najkrajšem času vse definitivno rešeno in vse priskrbljeno.

Ali se hoče gospod deželni predsednik kot predsednik c. kr. deželnega šolskega sveta o stvari informirati in nam dati zagotovilo, da se bo vse, kar je še treba za otvoritev meščanske šole v Postojni, v najkrajšem času definitivno rešilo tako, da bo mogoče najdalje s početkom drugega semestra razpisati dotična učna mesta in otvoriti prvi razred prav gotovo s pričetkom bodočega šolskega leta 1906/07?

V Ljubljani, 3. novembra 1905.

* **Kitajski Salomon.** Neki kitajski mandarin je imel razsoditi o nečem dogodoku: Na bregu reke stal slepec ter čakal, da ga kdo sena preko vode. K reki je prišel človek, vračajoč se s semnja, kjer je dal olje. Ponudil se je slepcu, da prenese čez vodo, ako mu slepec da med tem torbo. Slepec je vzel olje, v kateri je bil slišati žvenket denarja. Ko je trgovca na drugi strani prišel, slepec z raven na tla, mu ta ni hotel vrniti torbe, temuč se je začel vrgati glas dreči. Prihiteci so ljudje zgrabili trgovca kot navideznega varja. Pred mandarinom je slepec se trdil, da mu je obtoženi hotel vrniti torbo z denarjem, dočim je trgovec kričal, da slepec laže, ker je na njegova. Občinstvo je bilo se na strani reveža slepca. Mandarin je velel prinesiti posodo čiste vode, v katero je vrgel denar iz torbe ter ga nekaj časa s palico lovil. Potem je vodo pregledal ter izklical sodbo: »Denar je trgovčev, kajne?« Ljudstvo se je zlo čudilo, kaj mandarin ga je poučil: »Da poteka, kako plavajo po vodi mastni denarji. Denar je trgovčev, ker si ga zaslužil pri prodajanju olja.«

*** V kateri starosti se največ čita?** To vprašanje je rešila javna knjižnica v Cambridgeu z natančno statistiko. Štirinajstletni prečitajo povprečno na leto 43 knjig; z 20 leti čitajo na leto po 59 knjig. V 30 letu se čita največ, namreč do 174 knjig na leto. V poznejših letih veselo do čitanja pojema. 50letni odjemalci prečitajo na leto po 27, 60letni po 15, v poznejši starosti pa le po 14 knjig.

*** ženitveni običaj na La-**
porskem. Na Laponskem smatrajo za hude delo, če se oženi kdo s kako deklico proti njeni ali njenih staršev volji. Ako se hoče kak možiki oženiti, povabi obe družini na tekmo v teknu. Dekle ima pravico tretjino pota, ki ga je treba preteči, pustiti za seboj, tako da jo je nemogoče doiti, če ona noče tega. Ako dospe ona preje do cilja nego njen snubač, je to jasn dokaz, da ga ne mara. Odbiti snubec se ne sme nikoli več poganjati za to dekle. Ako pa ljubi dekle svojega ljubimca, teče sicer začetkoma, a se kmalu upeha, da jo snubač doteče in popelje k njenim staršem, ki so zadovoljniji z moštviijo.

* **Ljubezniv mož.** Odlíben
Anglež se je peljal s svojo ženo po
ležealnici. »Draga ženka,« je zašel,
»se paš počutiš popolnoma ugodno
v svojem kotu?« — »Da, dragee,
prav ugodno mi je.« — »Prostora za
noge imaš paš dovolj?« — »Popol-
noma dovolj, dobri moj!« — »In
prepiha ne čutiš od okna?« — »Niti
najmanj, moj skrbni možek!« — »Po-
tem, draga moja,« je mirno zaključil
svoja izpraševanja, »hočem prostor
menjati s teboj!«

Sultanov harem. Za harem turškega sultana je proračunljeno na leto 70 milijonov kron. Približno 100 »žen« zapusti vsako leto harem, ker se omože. A vsaka dobi pri poroki 150.000 K dote. A vendar je še vedno v haremu po 300 sultanic. Vsak turški uradnik si prizadeva, da spravi svojo hčer v harem, kjer ima deset slug, kočijo s štirimi konji ter upanje, da se končno s sultanovo doto omoži.

Desertiranje v ameriški vojski. Dasi v Zedinjenih državah nimajo obvezne vojaške službe, temu dobe prostovoljno asentovani po 60 K mesečne plače poleg popolne preskrbe. A vkljub temu desertovanje narašča od leta do leta. Leta 1904 je desertovalo 6845 vojakov, tedaj skoraj desatina vse armade. V desetih letih od 1895 do 1904 je desertovalo 27 388 vojakov. Viada se vsled tega bavi s povišanjem vojaških plač.

*** Žalostna tatinska dogodka.** Pred petimi leti je prišel v Pariz Anglež Barkley k svojemu nekdanjemu znanou, trgovskemu uslužbencu ter ga nujno prosil, naj mu shrani 25.000 frankov, ki jih je poneveril svojemu gospodarju. Detektivsi so mu že za petimi, a rad se pusti obsoediti in zapreti, da bo imel le denarja, kadar dosluži svojo kazen. Po dolgem prigravarjanju se je Francoz vdal pod pogojem, da mu prepusti primeren del poneverjenega denarja. Kmalu nato je Francoz čital, da je Barkley obsojen v šletno ječo. Te dni pa se je pri Francozu zopet oglasil, da sprejme shranjeni denar, ker je dostal šletno ječo. Ves obupan mu je Francoz priznal, da je ves zaupani mu denar zaigral. Barkley se je nato ustrlil.

*** Prorokovanje za l. 1906.**
V Londonu je neki »prerok« Zadtkeel obelodanil almanah pod naslovom »Glas zvezd«, v katerem prorokuje dogodiljaje za prihodnje leto. V januarju trdi Zadtkeel, se bo revolucijsarni duh razvil v ruski vojski in mornarici. Februarja pride do velikih političnih agitacij v Angliji. Sušča bo politični položaj na Ruskem zelo napet. Aprila bosta nemški cesar in ruski car prestala veliko krizo. Maja se bo porodilo veliko veroko gibanje v Belgiji, Angliji in Zveznih državah. Junija bo nesloga uničila Avstrijo, dinastija pa izgubi enega člana. Julija bo zbolel nemški cesar Viljem. Avgusta se bo nekaj važnega zgodilo v Evropi. Septembra nastanejo ne

* **Papeževe reforme.** Veliko pozornost zbuja italijai dejstvo da odstranjuje kardinalski vikarijat na izrecno povelje papeževo iz cerkev svete slike, ki so odveč, podobne več ali manj nepristnih svetnikov, slasti Expeditusa in svete Filomene, nadalje gotove madonine kipe, obložene kot pundiše, in sicer na skrivaj. Iz Neaplja pa se poroča, da se namerava versko fanatično ljudstvo s silo upreti temu početju.

plačila. Hlapec in dekla sta namreč trdila, da je živina zažarana, en konj je v vsakem jutru ves v potu, rep in griva sta bila skupaj zvezana (krave pa so imele rdeče mleko. Vdova je potožila Hartwigu svoje bolečine, in ta je prinesel molitvenik ter ponoči med 11. in 12. uro med skrivnostnimi ceremonijami zaklinjal čarovnice. Pred sodiščem sta trdila hlapec in dekla, da sta videla čarovnico in imenovala neko ženo iz sosesčine. Obdolženec se je zagovarjal, da veruje na moč svojega zaklinjanja. — Take srednjeveške vrade še danes aveto med nemškimi narodom, ki se baha s svojo kulturo. Kmalu bomo slišali, da so kako čarovnico sežgali.

*** Največja mesta na Jugoslovanskem.** V Jugoslaviji je osam velikih mest z nad 50.000 prebivalci: Carigrad, Trst, Drinopolj, Solun, Sofija, Belgrad, Zagreb in Subotica. Vsi so razen Sofije na periferiji slovenskega Juga, a prvi štirje, ki so največji, in ravno tako zadnji, so prav na skrajni meji. Ta centrifugalna težnja je odraz zgodovine južnih Slovanov. Od teh osmih mest jih ima pet tujinski značaj (Carigrad, Trst, Drinopolj, Solun in Subotica). Vsa ta mesta štejejo 1 $\frac{1}{2}$ milijona prebivalcev, od katerih je samo $\frac{1}{4}$ Jugoslovancev, nekaj nad 20%. Ta milijon in pol meščanov tuje krvi ali drugega jezika ima v svojih rokah več oblasti, moči in bogastva, nego vseh 14 milijonov Jugoslovancev poljedelakega naroda. Pomanjkanje narodnega meščanstva in velikih središč pojasnjuje najbolj politično in gospodarsko odvisnost slovenskega Juga v današnjih socialistnih razmerah.

* **Gospodarstvo v prekomorskih naselbinah** dobro ilustrira naslednja tragikomična dogodka v francoskem listu »Figaro«. Pred nekaj 50. leti je v zabudli naslednje lopovstvo, ki se pripisuje nemu največjih evropskih kolonistov, največjo pozornost. V nekem oddaljenem kraju, ki ga je hotela dotična dežela civilizirati, je guverner vodil vojaškega oddelka naznanil, da pride v kratkem 12 črnev, katere naj takoj ustrelijo, da bo to drugim v eksempl. Doloženi dan jutraj je častnik ravno igral karte s več tovariši, ko vstopi sergent v šotor in naznanil: »Gospod poročnik, 12 zamorcev je prišlo.« — »Dobro, dobro, že vem, za kaj se gre; takoj jih postrelite.« — In 12 črnev je bilo ustreljenih. Uro pozneje — častnik je še vedno igral — vstopi zopet sergent s poročnikom: »Gospod poročnik, zopet je došlo 12 črnev.« — Kaj? Kaj hočejo? — »Ne vem, roke imajo uklenjene.« — Vraga, vklejane? Kaj to pomeni? — Poročniku postane vroče, sažene karte proč, da pogleda došlece. To so bili namreč jetniki, ki so imeli biti ustreljeni. A prvi? Sveta nebesa! To so bili glavarji, ki so hoteli dokazati svojo gibanost in prinesli bogate darove. Teh niso mogli več priklicati

* **Slikar Vidović**, dalmatinski rojak, se namjerava preseliti u Beograd, gdje namjerava dobiti državnu službu. K tomu se je odlučio, jer da njegova prošnja, ki jo je predložio pred 3 leti naučnemu ministretvu za umetniško štipendijo, še vedno ni rešena. Seveda, naša vlada ima umetniške ustanove samo za — Nemce.

*** Za igralce na citre**
igranje se tudi pri nas čimda
širi. Vendar je pa še ljudi, ki n
da tiskanih not za citre ni in
mužijo s slabo pisanimi notami, s č
ponajveč izgublja učitelj citranja d
plačani čas. Saj je potratna časa, d
danes prepisavati note, ko jih je d
ceno in lepo ter pravilno tiskanih
knjigarnah in trgovinah z muziko
Tudi med našimi inserati so p
cene izdaje dobre citrske glada-
*** Vrhunec verske**

nostl. Nedavno smo poročali o neumnosti prinaša hrvaški t. »Družtvo sv. Josipa. Hrvaški kralci pa imajo še eden list, ki sku po mogočnosti prvega v bedastosti prekositi. Imenuje se »Marijin ovrnjak« ter prinaša tudi kuriozne za hvale, kakor za podelitev štipendija za srečno sklenitev zakona itd. V zadnji številki pa je opisan vpra junaški čin neke kongregacije iz Varaždina tako: — »zupistični ondolni zavod uršulink lotil se je je velik strah pred napadi grešnega sveta. Strah se je pa še povečal, ko je opazila, da se ji moški prilizajo zaradi njene izredne lepote. V teh stiskah je klicala nebeško zaščitnico Marijo: »O, Mati moja, vzemi mi lepoto, ako bi mi na postala ta le poto! Izvir greha, ter bi postala takr tebe nevredna!« Ta junaška molitev je bila uslišana. Tri dni nato se ji je izpustilo nekaj na lice, a nihče ni mogel povedati, odkod so ti lišaji. Dasi so vse mogoče poskušali (gotovo tudi samal), da jo ozdravijo, vendar ji je catalo lice skazeno. Ali si je mogoče misliti večje fana tične blaznosti! Sicer pa vedini »Ma rijinih devic« take prošnje ni treba a lepoto pa si se tudi ni nobena is prosila.

* **Stroga kazen.** Naselniški komisar v New-Yorku je kaznoval kapitana prevozne ladje »Aquitaine« v globo 24800 K, ker v kljub ameriškem u naselniškemu zakonu ni dovoljno ločil potnike po spolu.

*** Ded in vnuk.** John Paul, uradnik v New Yorku, je 46 let star, a je vnuk in obenem stari oče. Nedavno je namreč njegov najstarejši sin dobil prvega otroka, a njegova babica tudi še živi ter je 97 let stara.

*** Honorar ameriške pevke.** Mis Lilian Blauvelt ena najbolj znanih pevk v Združenih državah, je nedavno podpisala pogodbo, ki ji zagotavlja tedensko gažo 8000 K, in sicer za 42 tednov v letu. Ker velja pogodba za šest, let bo pevka zaslužila v tem času 2 016 000 K.

***Pivovarne na Angleškem
pojemajo.** Po uradnih izkazih je
stevilo caritnih pivovariz na Angle-
škem tekom devetih let, od 1 1895
do letos, od 9050 podjetij padlo na
5311. Tudi domače pivovarne naza-
dujejo. Leta 1902/3 se je zvarilo
na Angleškem 37 153 978 barrel piva,
leta 1904/05. le 35 415 523 barrel.
Tudi inozemskega piva se uvaž-
vedno manj.

* **Marija in tat.** V neki špan-
ski cerkvi je neki tat oropal Marijin
kip dragih kamnov in prstanov. Zasa-
čili so ga ter spravili pred sodišče. Za-
govornik, znani vodja španskih social-
istov, je hotel svojega klienta rešiti s
zvijačo. S ponižnimi besedami strogo
vernega katoličana je vprašal najprej
sodnike, ali so kristjani, in ko so mu
pritrdili, začel je dokazovati, da njegov
klijent ni tat, temuč zelo pobožen, s
reven človek. V najhujši stiski se je
zatekel v cerkev k materi božji z otro-
ško gauljivo prošnjo. In Mati božja se
ga je usmiliła, kip je oživel, naguil k
prošnjiku ter mu izročil drago kamenje
in prstane. Predsednik je nato mirno
odgovoril: „Radi verjamemo, da more
Marija revežu podariti svoje dragocne
nosti, ako to hoče storiti. Toda zdi se
nam nemogoče, da bi v takem slučaju
Marija dovolila, da bi njenega varo-
vanca prijel in zaprl. Ker pa je ta
Marija pristupila, moramo biti na svoji
žalost uverjeni, da ji je obtoženi drago
cenosti ukradel.“ Nato je tatu obsodi-
zaradi cerkvene tatvine v 10letno ječo

*** Prva ženitna ponudba v
ruskem časopisju** Dosedaj je
ruska cenzura brezobzirno črtala
vsako ženitno ponudbo, ki jo je sku-
šal prinesiti kateri časopis kot insert
Ustava je prinesla tudi v tem pogledi
rešitev. Prvo ženitno ponudbo je pri-
nesel sedaj časopis »Petersburskij
Vjedomosti« z izrecnim privolenjem
cenzure, kar je zbudilo naravno
senzacijo.

*** Slika ubitega v očesu**

Ubojce Okunet, profesor Cipriano Martini, je pripovedoval v razgovoru z nekim sodelavcem rimske »Tribune«, kako je takoj po umoru odvetnika Bianchija šel v Perugijo in dobil dovoljenje, da obišče v zaporu ubijalca Casalea. Na dnu mrežice desnega očesa Casaleovega je videl pri f. Martini s pomočjo oftalmoskopa jasno sliko osebe v pr. filu. Martini je posnal osebno odvetnika Bianchija, ki je po oni sliki v ubijalčevem čelu našel navzočim opisovati umor. Ki ga odvetnika, so ti opisi v istini in govorjali resnici. Bianchijeva slika ostala v desnem Casaleovem očesu v levem ne. Potem, ker je bila slika v pr. filu, se da soditi, da je anchi bil napaden od strani. Zeli umorjenega odvetnika pr. fesorja Martini ni več mogel pregledati, se je iz to samo tedaj mogoče, ako se je izogniti preživi še kakšno uro. Ako ta uro umre, se mu skale oči. Kar se je ubojce, ako je zelo vzemirjen, se more v njegovem očesu ostati slika dva, tri dni. Govori se, da ubijalec po zločinu vidi nekaj ur pred seboj svojo žrtev. To je fizični fenomen, o katerem se je doslej mislilo, da je psihičen. Ker slika umorjenega ostane v očesu mrežici ubijalca, vidi jasno pred seboj svojo žrtev. To je njegova kazn in muka, ki ga peče. To seveda ni vedno slučaj in je mogoče le pod posebnimi okoliščinami, n. pr. ako se je vrši boj, četudi kratek, med ubijalcem in napadenim; poleg tega je to odvisno mnogo od temperamenta.

Književnost.

— „Zvonček“. Vsebinska 11. številka: 1 Dobrotadi. Borisov. Pesem. 2 Videl je anglica... Juraj Pangrac. Povest 3 Prijatel Muha. Andrej Rapè. Povest s pridob. 4. Kako s-m potoval v Rusijo. Ferd. L. Toma. Poudni spis. 5. »A jas je nimam več...« F. G. Hrastničan. Povest s pridob. 6. Jesenska slika. Fr. Rojce. Poudni spis. 7. Zvezek in zelje. E. Gangl. Besen. 8. Razstava ušil v Ljubljani. Lad. Ogorek. Znanstven spis z dvema podobama. 9. Iz šolskih zvezkov. * * * Spisne vaje III. razreda ljudsk. šole na Prištavi. 10. Sanje. Fran. Žgur. Pesem. 11. D-tetu. Fran. Žgur. Pesem. 12. Gospodček. E. Gangl. Pesem s podob. 13. Striga na teljasa. Podoba. 14. Pouk in zabava. Zastavica v podobah. Fr. Rojce. — V slovo. Iv. Kiferle. Uglasbena pesem. — Kako dolgo žive živali. — Biseri cesarice Elizabete. — Koliko bi veljal vojni listek III. razreda od zemlje do solca. — Z volkovi je tulil. Ivo. — Z morem v Zdrutenh državah. — Naše podnebje se spreminja. — Obeama se je preobrnilo Ivo. — Raslina, ki najhitreje raste. — Največja cvetica na svetu. — Ogromna goba. — Kje pada največ dežja. — Največ njev. — Zdravljenje ozeblina. — Vrednost drugega kamenja. — Pes. — Rešitelj. — Rešitev.

— „Učiteljski Tovariši“. Stev. 44. Vsebinska: Občna volina pravica in slovensko učitelstvo. — Naš denarni zavod. — Boj za kruh na Goriškem. — Novi šolski učni red in — stara netočnost glede slovenskih šol. — Učiteljski stan. — Najlepši stan. — Priznanja in zaupnice. — Razstava ušil v Ljubljani. — Iz naše organizacije. — Književnost in umetnost. — Vestnik. — Uradni raspisi učiteljskih služb. — Listina uredništva. — Inerati.

— **Veliki koledar za leto 1906.** Ravno kar je izšel velik st. n. sk. koledar za leto 1906. Tisk »Narodne tiskarne«. Založnik Iv. Bonač v Ljubljani. Cena na tri lepenki s pošto vred samo 60 vin. Koledar ima za vsakdanjo rabo blešni prostor, torej bo vsakemu uradu, trgovcu in obrtniku dobro služil ter jim ga toplo priporočamo.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem. Brata Janez in Jožef Valant iz Zasipa sta stala na cesti blizu Burjeve gostilne. Istodobno sta iz krme odhajala Matevž Janča in Janez Sodja. J. že Valant je v sled neke stare jeze začel srijo izavati. Ko je Janča mired prišol, da ni treba boja, sunil ga je Janez Valant brez povoda z nožem v hrbet. Med tem je pa tudi Jožef Valant srijo klfu tal; Janez Valant je tudi tega z nožem naskočil in ga sunil v hrbet. Obsojen je bil na 3 mesece težke ječe.

Janez Beton, tesarski pomočnik na Primskem, je v družbi bratov St. fana Pavlička pil v gostilni na Gataju. Ko sta se na to peljala v Primsko in je prišlo tade do nasprotja med njima ustavi je Beton na Fendetovem dvoršču. Tu je potegnul Pavlička z voza in zavpil nad njim: »Hudič kje pa imaš denar?« ter ga začel z golo roko tepsti. Pav-

ličku se je posrečilo utedi in se na nekem vrtu skriti v visoko travo, kjer je ležal kakšne štiri ure. Ko ga je na to sklonil, da bi videl če je varen, skočil je Beton oborožen z neko deško nadenj in ga začel pretepavati. Okvarjenec se je potuhnil, kakor bi omedlel in zopet ležal nekaj časa v tem položaju; ko pa je še dalje časa hotel ustati, prišlo je zopet Beton k njemu in ga jel tepsti. Pavličkov poškodbe so bile sicer lahke, ali ker jih je bilo več, se je to smatralo za težko poškodbo. Beton je bil obsojen na 6 tednov ječe.

Anton Komidar in Janez Zabukovec posest. sina iz Loža, sta bila jezna zaradi neke ovadbe, češ, da sta na Sterletovem vrtu nekaj drevja poškodovala. Obdolženca sta se nedolžna čutila, zato sta v resnici izvedla, za kar se ju je sumnilo. Šla sta skupaj na Sterletov vrt. Zabukovec je kazal, katero drevje se naj poškoduje, Komidar ga je pa rezal; zato sta bila obsojena vsak na 4 mesece težke ječe.

Jožefa Žabkar, šivilja iz Št. Jerneja, je Rozaliji Sircelj izmaknila zlat prstan, vreden 30 K; obsojena je bila na 4 tedne ječe.

Telefonska in orojavna poročila.

Dunaj 4. novembra. Danes je prišlo na vseučilišču do krvavih spopadov med nemškimi in nemškimi dijaki. Neko šlesko burševsko društvo je praznovalo obletnico lanskih krvavih dogodkov v Inomstu. Peli so v avli pangermanske pesmi. Ker se nemški dijaki niso odkrili, so navahli nanje in jih vrgli iz avle. Nato so jeli zbrane Slovence, Hrvate in Italijane obdelovati s palicami ter mnoge hudo ranili. Po spopadu je bil prostor pred vseučiliščem enak bojišču; mlake krvi so se videle, zlomljene palice in klobuki so ležali naokrog. Vseučilišče je zaprto. Več dijakov je moralo iskati zdravniške pomoči na kliniki.

Dunaj 4. novembra. Nemški burši so danes zopet povzročili velikanske škandale na vseučilišču. Priteplo se jih je kakih 500. Zapeli so »Wacht am Rhein« in zahtevali, da se morajo navzočni Slovenci, Hrvati in Italijani odkriti. Prišlo je do pretepa.

Dunaj 4. novembra. Gautsch je obljubil, da se pri orožništvu v Galiciji upelje poljsko uradovanje; samo s centralnimi uradi se bo dopsovalo nemško.

Dunaj 4. novembra. Za naslednika grofu Üxküll-Gyllenbandu je določen podmaršal nadvojvoda Leopold Salvator, dosedaj poveljnik 25. divizije na Dunaju.

Dunaj 4. novembra. Cesar je sprejel ministrskega predsednika Gautscha v posebni avdienci. Danes je ministrska seja. Ministrstvo se resno bavi z volilno reformo in pripravlja tozadevni načrt. Dvomiljivo pa je, da bi vlada stopila pred zbornico z že zagotovljenim zakonom.

Dunaj 4. novembra. Tu je umrl bivši štajerski poslanec vitez K. raut, predsednik nemškega »Schulvereina«, v starosti 60 let.

Dunaj 4. novembra. Bivši vodja poštne hranilničnega urada, vitez Orlicz, je ta umrl, star 82 let.

Dunaj 4. novembra. Socijalni demokratje nameravajo prirediti jutri ob poluenajstih veliko demonstracijo pred parlamentom v prileg volilni reformi.

Praga 4. novembra. Pri večrajšnji dopolnilni volitvi za državni zbor iz mestne skupine Hebrancovi vari je bil izvoljen Schönererjanec dr. Jäger.

Praga 4. novembra. Kardinal baron Skrbensky je odpotoval v Rim v zadevi delitve čeških škofij po narodnostih. Mladočeški voditelji so baje dali kardinalu na pot obširno spomenico, v kateri so naštet vsi vzroki proti delitvi.

Belgrad 4. novembra. Med akademčnim senatom in med dijaki se je glede vseučilišnega štata tuta dosegel sporazum. Od dijakov zahtevane uredbe za novi statut imajo stopiti v veljavo šele prihodnje leto.

Belgrad 4. novembra. Nekateri listi poročajo, da namerava vlada penzionirati več višjih častnikov, ki se so udeležili zarote proti kralju Aleksandru.

Sofija 4. novembra. V večrajšnji seji »sobranja« se je pričela razprava o adresi. Dogodili so se burni prizori med ministrom notranjih zadev in vodjo narodne stranke Gešovom Gešova so Stambulovci dejansko insultirali.

Petrograd 4. novembra. Izšel je carski manifest o amnestiji, ki dovoljuje popolno pomiloščenje vsem političnim zločincem, tudi takim, ki so se pregrešili proti carju in osebam carske hiše.

Petrograd 4. novembra. Veliki knez Aleksander Mihajlovič je odstavljen od predsedstva v upravi trgovinske morarice.

Petrograd 4. novembra. Ob priliki obletnice nastopa vlade carja Nikolaja so se priredile po vsem carstvu slovesne službe božje. Po vsi državi je zavladal mir. Promet po železnicah je zopet uveden. Odbor stavkajočih delavcev je sklenil, naj delavci zopet prično z delom, vendar pa naj bodo vsak hip pripravljeni na stavko, ako bi razmere to zahtevale. V tem slučaju bo pa delavstvo nastopilo za republiko. Stavka listov še vedno traja, dokler se ne dovoli popolna tiskovna svoboda.

Odesa 4. novembra. Na brojavni urad je priletela bomba, ki je ubila 12 telegrafistinj.

London 4. novembra. Na Norveškem je izšel poziv na narod, naj zahteva republiko. Poziv je podpisalo 200 odličnih moč.

Gospodarstvo.

Ljubljanski kreditna banka v Ljubljani. Meseca oktobra 1905 se je vložilo pri Ljubljanski kreditni banki na vložne knjižice in na tekoči račun 1.284.473 K 56 h, dvignilo pa 2.428.382 K 09 h. Skupno stanje vlog je bilo koncem meseca oktobra 1905 5.575.994 K 20 h.

Okrajna hranilnica in posojilnica v Škofji Loki. Meseca oktobra 1905 je 90 strank vložilo 27.997 K 62 h, 61 strank dvignilo 22.226 K 08 h, 6 strankam se je izplačalo posojil 12.280 K stanje hranilnih vlog 638.693 K 26 h, stanje posojil 579.811 K 91 h, denarni promet 92.031 K 08 h.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu oktobra 1905 je 189 strank vložilo 55.246 K 12 h, 176 strank vzdignilo 50.072 K 26 h, 25 strankam se je izplačalo posojil 22.100 K, denarni promet 215.260 K 74 h.

Dobavni razglas C in kr. garnizijska menažna komisija v Ljubljani. Razpis za dobavo razpisnih predmetov: moko, krompir, poper, paprika, smet, kavo, čaj, sladkor, kis, makarone, lečo, fišol, grah, proseno in ajdovo kašo, ječmen, sol, svinjsko maslo, slanino, okorjelo, kisel, selje, repo, čebuljo itd. Ponudbe se najkasneje do 10. novembra t. l. 12 ure opoldne poslati c. in kr. garnizijski menažni komisiji tade pri 15 pehotnem polku v Ljubljani. Dobavni razglas in pogodni zvezek sta v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani do 6. novembra t. l. na vpogled.

Razpis dobave lesa. C. kr. trgovsko ministrstvo namerava trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da razpisuje ok. žno ravnanje s svinjskimi svinjskimi železnici dobavo razpisnega lesa za delavnice v Caribju. Dobaviti bo med drugim: hrastov, borov, jelov, javorov, česnj, lipov, orhov, jesenov, magos, nov, brestov les i. dr. Podrobni seznam in dobavni predpis se dobe pri predstojniku delavnice svinjskih železnici v Caribju. Ponudbe se najkasneje do 14. novembra 1905 vložiti pri okrajnem ravnanju III. svinjskih svinjskih železnici v Caribju. Predpis dobavnega razpisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Tržno poročilo.

Nepretrgana hos žitnega trga zadnjih tednov je ta teden naletela na odpor. Ponovno smo že na tem mestu trdili, da vedno in vedno le ni mogoče cene dvigati, ker ni nobenega upravitelne povoda k temu — mimoidoči

momenti pa so v dosežnem povišku že davno eskomptirani. To sta končno konzum in trgovina videla ter se s trga umaknila — neposredna posledica je bila mlačnost tekom tedna.

Pšenica se je tekom tedna umirila in nagibala pomalo nizdol, vendar pa valed trdnjeje Amerike zopet napravila poskus k poviškom. Efektivno blago je dobavno malekost nižje nego prejšnji teden, aprilov kurz pa je tudi za ca. 30—40 vin. odnehal.

Koruzna je slej kot prej trdna in tendira nadalje trdnjeje. Novina — skoraj sama voda — se v malih množinah, toda drago ponuja, nima pa nikah resnih reflektantov, ker je transport popolnoma svežega, vlažnega blaga spojen s prevelikim riziko.

Oves je v temelju tudi trden in ni izključeno, da bo cene še dvignil. Za sedanjí čas je mnogo premalo vidnega blaga.

Moka se giblje sporazumno s pšenico in je v času mlačnejše tendence pripravljena za male koncesije.

Otrobi pa so kar najtrdnjeji in ntegnemo prav kmalu imeti dokajšnje poviške. Rumunija bo morala kmalu prenehati s plovbo po Donavi, zbog česar do spomladi odtod ne bo dobili blaga. Trst je že danes pod tem utisom kolikor najtrdnjeji in notira tam 11.40/60, dočim je povpraševanje še prav obsežno.

Špirit je za surovo blago cene dvignil in sicer za rektificirano blago za 1 K. Pripomniti je, da tukaj neka konkurenca za rektificiran bongout-špirit ponuja ceneje navadni melasse-špirit, ki je vedno za 6 do 8 K pri 100 kgl. ceneji. Melasse-špirit ni dober za proizvodnjo žganja in ga z rektificiranim resnično bongout-špiritom ni primerjati.

Sladkor je začel sklepe razmotovati, bore pa se rafinerije z velikim pomanjkanjem vagonov, zbog česar so ekspedicije zelo počasne. Cene so zelo nizke in za rafinerije škodonosne, zato nekatere rafinerije sploh ne prodajajo ali pa zahtevajo višjih cen. Interesirani krogi smatrajo za lahkoumljivo, da utegne priti čez noč do enotne višje cene.

Olje, jedilno, je na predtedenkih cenah, raje pa še nekoliko nižje, ker je baje v Ameriki letina izvrstna.

Kava notira kakor prejšnji teden. Petrolej. Kakor se poroča, nameravajo rafinerije okrog 10. t. m. cene iznova povišati, na kar že sedaj opozarjamo zainteresirane.

Riž je cene, na kar smo že opozarjali, od 1/2 do 3/4 krone dvignil. Mlini imajo za nekatere vrste občno pomanjkanje, iz česar se da na daljne poviške sklepati.

Poslano.

Trgovina s premogom v Ljubljani.

V raznih ljubljanskih časnikih se je obsojalo, da nekateri trgovci s premogom prodajajo slabše vrste premoga za trboveljski premog. Ker je pa ta obdolžitev tako splošna, da trpi zaradi nje ugled vseh ljubljanskih trgovcev s premogom, je provzročitelj gori nave dene trditve prošel, dotičnega nepoštenjaka imenovati s polnim naslovom, drugače se mora njegova trditev smatrati za nepremišljeno.

Jos. Paulin

zaloga trboveljskega in dolenskega premoga v Ljubljani, Nove ulice št. 3.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko kolikor določa zakon.

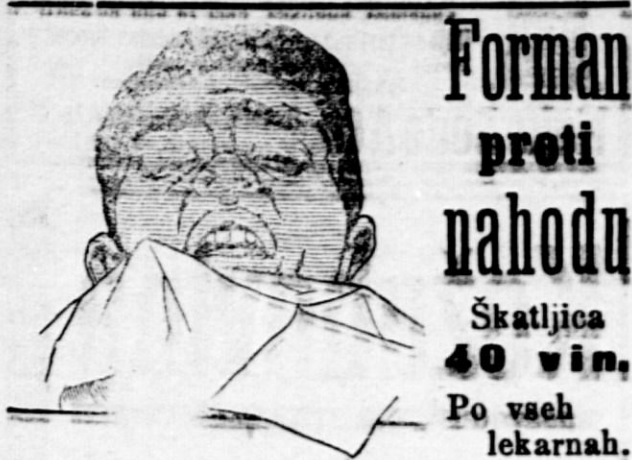
Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja povpraševanja po »Moll-ovem francoskem žganju in soli« dokazujejo uspešni vpliv tega zdravila, zlasti koristnega kot bolesti utešujoče, dobro znano antirevmatično mazilo. V steklenicah po K 1.90. Po poštnem povzetju razpošilja to mazilo lekar. nar. A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJ, Tuchlauben 9. V zaloga po deželi je izrecno zahteval MOLL-ov prepat, za znanovan z varnostno znamko in podpisom.

Pelinkovac Pekorny. Če bi radi pili resnično dober, elasten in prebavljanje pospešujoč želodčni eliksir, poizkusite pelinkovčev liker »Pelinkovac Pekorny«. Nikoli ne bode več za zbujanje teka rabili kakega drugega sredstva. Več pove inserat.

Upadlim ljudem vsake starosti pomaga živilni izdelek Demotogen, splošno imenovan izvir moči za prihodnost. Posebno je omeniti, da prekosi Demotogen vse podobne izdelke. Dobri uspehi, ki jih po bolnicah in v premožnih roduvinah neprestano konstatirajo, so dokaz, da je Demotogen odlično sredstvo proti splošni slabosti in suhosti. Demotogen je odlikovala visoka gospoda, firma je bila pa tudi odlikovana s prvimi darili, osobito grand prix v Parizu, najvišja odlika na higieniški izložbi leta 903. Prospekte in blago razpošilja centrala Balzar, Dunaj III, Hauptstrasse 40.

Dobrotna previdnost je podala človeku premožnega domačih sredstev ja le oni izpolnjuje dolžnost nasproti sibi in nasproti svoji družini, ki se po modri previdnosti preskrbi s takim sredstvi, ki so v stanu odvrtiti težke bolezni. Takšno domače zdravilo ki je v blagoslov vsaki družini in ki ga vsak dan rabijo milijoni ljudi, je Brázayev Francovo žganje, ki se že 40 let obnaša sjajno. Na torej nihče ne opusti rabe Brázayevoga Francovega žganja, kogar muči revmatizem, migrena, glavobol, protin, influenza, izmučenost. Natančno navodilo je dodelano vsaki steklenici. Zahtevajte izključivo Brázayev Francovo žganje.

Praško domače mazilo iz lekarna B. FRAGNERJA c. kr. dvornega založnika v Pragi. ki slovi že nad 50 let kot preizkušeno domače zdravilo, olajšuje bolečine, prepreči vnetje in pospešuje celjenje, valed česar se je razširilo še po celi monarhiji in ga imajo v zalogi vse lekarni. To mazilo ne izgubi tudi če ga leta in leta hranimo nič na učinku, in bi ga valed tega ne smelo manjkati v nobeni hiši.

Učinek presenetljiv. Ob pričetku nahoda skoro nezmotljiv uspeh. 3507—3

Zahtevajte ilustriran cenovnik podjetja za žarnice „Ideal“ Hugo Pollak DUNAJ, VI., Wallgasse 34. Cena lepa svetiloba brez inštalacije in nevarnosti. Poraba 1/4 kr. na uro. 2252 17

Protin revmatske bolečine? samo 784—8 **mazilo ZOLTÁN!** Tako pristno dobro sredstvo za vdrgnenje se dobiva po vseh večjih lekarnah po 2 K. — Po pošti razpošilja lekarna Zoltán v Buda-Pešti. Dunajska zaloga: dvorna lekarna, I., Hofburg.

VITA **Prirodna rudninska voda Najčiščil** **natronski vrelec.** Po zdravniških priznanjih odlične zdravilne moči pri: **obolelostih menjavanja snovi, diabetes, preobili skalnični kislini, boleznih mehurja in ledvic, katarjih sopil, prebavil.** Glavna zaloga v Ljubljani pri Mihaelu Kastnerju. Dobi se tudi v lekarnah in drogerijah. 2449—10

VITA **Zdravilski konjak** **zajamčeno pristni** **vijski destilat pod** **stalnim kemiškim nadzorstvom.** **Destilerija Camis & Stock** **Trst-Barkovlje.** 1/2 steklenica K 6.—, 1/4 steklenica K 2.50.— Na prodaj v boljših trgovinah. 93

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se ne pravi kava pijača. ooo **Zahtevajte le izvirne zavoje s imenom KATHREINER.** Slovenskih Tr 1025

Dva gospoda se sprejmeta na stanovanje in hrano od 46—48 K mesečno.

Kje, pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“.

Išče se pod jako ugodnimi
pogoji

mizarski pomočnik

dobro izurjen pri mizarskih strojih, ki
si zna sam napraviti potrebno orodje
za stroje. Nezmožni naj se ne oglašajo.

Kje — pove upravništvo „Slov.
Naroda“.

Izprašan spreten strojnik in kurjač

z dobrimi izpričevanji, večer slovenskega
in nemškega jezika, izučen ključavni
čarskih in kovaških del ter popravi
pri strojih, želi primerne službe v
mestu ali zunaj mesta.

Naslov pove upravništvo „Slov.
Naroda“.

Pristni dobri brinjevec

se dobi pri 3019—10
L. SEBENIKU v Sp. Šiški.

Dražbeni razglas.

V ponedeljek, dne 6. listopada
od politreh popoldne naprej se
bodo razprodajale v velikem
salonu hotela „pri Maliču“ ele-
gantne in preproste damske to-
alete, klobuki itd. ter obenem
navadna hišna ter kuhinjska
oprava.

Ceno češko
posteljno perje!
5 kg novega skubljenega
K 950, boljšega K 12—;
belega, jako mehkega skubljenega K 18—;
K 24— snežno belega, mehkega, skubljenega
K 30—, K 36—. Pošilja se franco proti
povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame
proti povratni poštni stroški. 3384-3
Benedikt Sachsel, Lobes 35.
pošta Pizen na Češkem.

Vsak dan sveže pince kakor tudi fave di morti (domač izdelek)

— priporoča —
J. ZALAZNIK v Ljubljani
na Starem trgu št. 21
in v filijalkah. 3512—3

Jaz
ne poznam za gojitev kože, oso-
bito za odstranitev peg in za do-
sede nežne poti boljše in uspeš-
nejšega zdravilnega mila, nego je
preizkušeno
Bergmannovo lilijno mlečnato milo
(znamka 2 škrata)
Bergmann & Co., Dečin ob Labi.
Prodajajo kos po 80 vin.
Drogerija Anton Kanc
J. Wutscherja nasl. V. Schiffer
in Oto Fettich-Frankheim
1 930 16 v Ljubljani.

?
Kdor bi rad kupil žaganje
za potresanje tlaka, obrne naj
se na parno žago
DEGHENGI
Cesta na Rudolfovo železnico št. 47.

Esence

za briljantno brezhibno izdelovanje, vseh
likerv, žganja, jesiha in pijač brez alko-
hola, dobavljen samo v prvi kakovosti.
Vedno nove brezkonkurenčne vrste. Zahte-
vajte v lastno korist gratis in franko
prospekt in cenovnik. Prihranite si mnogo
denarja. 3303—4

Karel Philipp Pollak
tvornica za specialitete eseno
Praga, Mariljne ulice 928.

Zastopniki-strokovnjaki se iščejo.

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach)
na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih
pušk za lovce in strelce po najnovejših
sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi pre-
deluje stare samokresnice, vsprejema vsako-
vrstna popravila, ter jih točno in dobro
izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskušene-
valnici in od mene preskušene. — Ilustro-
17 vani ceniki zastoj. 44

Bukovo oglje

se kupi v večji množini po
en ali več vagonov skupaj.

Ponudbe sprejema 3382—3
Ivan Tosti, gostilničar
Stari trg št. 19, Ljubljana
gostilna „Miramar“.

Žerite in čudite se!

Namesto 30 K samo 9 K.

Ke je več tvornic utavilo delo, sem pri-
morani, nastopnih 100 krasnih pred-
metov oddati za samo K 9, in sicer:
dobrodoča, bo-
gato gravirana re-
montoirna ura s
čudovitimi koles-
jem in čitnim
jamstvom, fin mi-
kroskop, pozla-
čena verižica k
uri, 2 gumba k
manšetom iz double-zlata, 3 napr-
ne gume iz
double-zlata, držalec za kravate, ustnik za
smotke iz pristnega jantarja, fino držalo z me-
haniko, fina kravatna igla z imit. briljantom,
12 velefinih žepnih robcev, prama usnjata denar-
nica, fina zobna ščetka, žepna toaleta z glav-
nikom, otroška remontoarna ura na sidro, po-
zlačena, z verižico, pristno pozlačen prstan s
pristnim dragim kamenom in poleg tega še 110
pri gospodinstvu potrebnih predmetov. Vsi ti
krasni predmeti stanejo samo 9 K in jih je
moči, dokler je kaj zaloge, dobivati po poštnem
povzetju od tvorniške zaloge ur 3540

M. Schmidt, Dunaj, II/3, Schifhof 4.
Za neugajajoče se denar vrne.

Pelinkovac

POKORNY
Regist. varstv. znamka.
Tek vzbujajoči
in slastni
pelinovčev liker
3555-1
Zdravniško pogosto pripor.
Dobiva se v za-
devnih trgovinah
kavarnah itd.
Poizkusni poštni zavojček po 2/07
ali 4/035 litra po K 5-80 franko.
Tvornica za likerje,
del. dr. POKORNY
Zagreb. Ustanovlj. 1862.

Največja zaloga navadnih do najfinjših
otroških vozičkov
in navadne do najfinjšo
žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Izposlani naročnikom se
pošilja s povzetjem.

Odlikovan s častno diplomom in zlato ko-
lajno na III. dunajski medni razstavi

P. CASSERMANN

krojaška obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3
se priporoča v izgotavljanje moških
oblek kakor tudi vseh avstr. uniform
po najnovejšem kroju.

Priznana solidno delo in zmerne cene.
Pristno angleško blago je v največji iz-
beri vedno v zalogi.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17
priporočata

svojo bogato zalogo

šivalnih strojev,
vozniških koles,
glasbenih avtomatov
in
pisalnih
strojev.

Veliko zalogo rokavic za dame in gospode kravat za gospode toaletnega blaga

dalje

ščetlic za zobe, glavnikov,
dišav, mil itd. itd.

iz najbolje renomiranih
tovarn priporoča

Alojzij Persche

Ljubljana 45
Pred škofijo št. 21.

Založnik o kr. avstr. državnih uradnikov.
Klobuke
cilindre in
čepice
v najnovejših
faconih in v velikih
izberah
priporoča
Ivan Soklič
Pod trambo št. 2. Postaja elek. železnice.

Dobro ohranjen klavir

(iz tovarne Heitzmann na Dunaju).
se cene proda.

Več se izve v Predlinih ulicah
št. 10 v vinski kleti. 3530—3

Mladi mizarski pomočniki

ki si bote zagotoviti trdno in stalno
eksistenco ob dobrem zaslužku, **dobe**
dela, dobro vajo in veliko plačo v
tvornici za klavirje 3443—5

Bremitz v Trstu, Boccaccio trg 5.

Samo ako!

se svet ne pogrezne!

Samo ako!

tiskarji ne bodo stakali!

Samo ako!

ne bo požara v moji pisarni!

Potem bo gotovo

izšla dne 15. t. m.

I. slovensko-nemška trgovska in
obrtna naslovna knjiga
ki jo izda in ima v založbi

I. kranjsko reklamno podjetje

W. K. Nučič
Ljubljana, Šelenburgove ulice št. 6, II. nadst.
Telefon št. 186. 3551—1

Mednarodna panorama.

Podružnica iz Berlina.

Ljubljana, Pogačarjev trg.

Fotoplastiška umetniška razstava I. vrste.

V soboto, dne 4. novembra 1905:

zadnji dan razstave!

Bolivija.

Razstavljeno od 5. novembra
do 11. novembra 1905:

I. velezanimivo pot. po Grškem:
Krf, Atene, Patras, Pirej itd.

Mnenje zgovornega jezika
iz zlate knjige. 3560

Obiskovanje Panorame international
je najboljšo sredstvo, ki deluje kratko-
časno in poučno. Kdor je kdaj pokusil
ta pravi in plemeniti užitek, ne bo za-
mudil nobene serije. Posebna prednost
panorame pa je to, da oko ne gleda
fantazije, ampak nudi se mu ljudstvo
in dežela, priroda in umetnost v čudo-
viti prirodni resničnosti prav pla-
stično. Zeleti bi bilo, da bi se tudi
učencem bolj kot doslej moglo splošno
nuditi to izvrstno vzgojno sredstvo.
Schreyer, nadučitelj.
V Reznem, 12. aprila 1905.

Čudite se!
600 nakitnih predmetov
samo fl. 1-95.

Prekrasna pozlačena 36-urna pre-
cisna ura na sidro z verižico, natančno
idoča, za kar se 3 leta garantira, mo-
derni svilnata kravata za gospode, 3
najfinjši žepni robci, prstan za gospode
z imit. žlahtnim kamnom, ustnik za
smotke z jantarjem, eleg. broža za dame
(novost), krasno žepno toaletno zrcalo,
usnjata denarnica, žepni nož s pripravo,
1 coli čudovito lepah orientalskih ovrat-
nih biservov, par manšetnih gumbov, 3
naprski gumbi, 3% double-zlata s patent.
zaklepom, prama nikli, tintnik, par bu-
tonov s simili briljantom s pristnim sre-
brnim kavjem, garant. zelo slično, mičen
album s 36 slikami, najlepši na svetu,
3 predmeti za šalo v veselje mladim in
starim, 20 dopisovalnih predmetov, in
še 520 drugih različnih in hiši nepogreš-
ljivih predmetov, skupaj z uroved, ki
je sama vredna tega denarja, **stane**
samo fl. 1-95. Razpošilja proti povzetju
ali če se denar naprej pošlje razpošiljal
nica 3563
S. Urbach, Krakov št. 363/A.
NB. Če bi ne ugajalo, vrnem denar,
torej riziko izključen.

Epilepsija.

...dor trpi na padavici, krčih in drugih živ-
nih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki
jo zastonj in poštne prosto razpošilja
priv. **Schwann-Apotheke**
Frankfurt a. M. 1600—25

Lepo stanovanje

s tremi sobami, pritliklinami in z uporabo
vrta se odda z novembrom ali
pa pozneje.
Kuhova cesta št. 23. 3529-2

Poizkusimo 3517 2

kranjske klobase

iz samega prečiščenega mesa, fine in
okusne in sicer male po 17 vinarjev,
velike po 34 vinarjev, franko postaja
Kranj. Razpošilja se po povzetju.

Andrej Zorman, mesar
v Cerkljah pri Kranju.

Stanovanje

na Kongresnem trgu št. 13,
v I. nadstropju, obstoječe iz 4 sob s
pritliklinami, se odda za novembarski
ali februarjski termin. 1442—31

Več se izve pri bišniku istotam ali
v pisarni ranateljstva užitinskega
zakupa, Dunajska cesta št. 31.

Išče se mladenič

kot vajanec se išče inteligenten
in zdrav, okoli 15 let star mladenič,
ki bo dobival skozi 4letno učno dobo
potrebno stanovanje, hrano in obleko.
Tovarna se s pogodbo zaveže, da se
učencev v štirih letih v stavbi kla-
virjev popolnoma izobrazi 3442—5

Ponudbe: **Henrik Bremitz**,
c. kr. deor. zagatatelj klavirjev v
Trstu, Boccaccio trg št. 5.

V Mokronogu je naprodaj hiša

v dobrem stanu, stoječa ob glavni cesti
ter sposobna za vsako obrt. Proda se
tudi velika njiva prve vrste, dobijo se
pa zraven na željo tudi pašniki, gozdi,
travniki itd. kolikor pač kupec rabi.
Cena zmerna ter se zahteva le del
kupnine na račun.

Vse podatke daje g. Peter Strel,
trgovce v Mokronogu. 3510—2

2 vajenca

za trgovino z mešanim blagom na de-
želi se sprejmeta takoj pod ugodnimi
pogoji. Stroga, poštna vzgoja pri le-
pem ravnanju.

Ravnatom se sprejmeta tudi

1 ali 2 deklici

ki imate veselje do trgovine.

Ponudbe sprejema uprav. „Slov.
Naroda“.

Penzionist

z manjšo pokojnino ali kdo drugi z
majhnimi dohodki, samski in popolnoma
zanesljiv, dobro znan v mestu, se
sprejme pri nekem industrialnem pod-
jetju za manjša pisarniška dela in obi-
skovanje odjemalcev.

Samo pismene ponudbe pod „za-
nesljiv“, poste restante, Spod. Šiška.

Ravnatom se kupi 3574—2

pes-ptičar.

Res
je, da proti luskinam in izpadanju
las ni uspešnejšega sredstva in tudi
ne bolj osvežujočega vode za glavo,
nego je svetovnoslavni
Bergmannov
originalni um Sh:mpoing - Bay
(znamka: 2 škrata)
Bergmann & Co., Dečin ob Labi
ki je znano najstarejša in najboljša
znamka ruma Bay.
Prodajata v steklenicah po 2 K
Drogerija Anton Kanc in
brivec O. Fettich-Frankheim
3 930 17 v Ljubljani.

Sprejme se takoj spreten
krojaški pomočnik
pri Josipu Kencilja v Zgornji
Šiški (gostilna „pri Teličarju“).

POPOFF
najboljši čaj sveta.

Pazite na RUSKO carinsko banderolo origi-
nalnih zavitkov in na varstveno znamko K & C.

Dvoje lepih stanovanj

obstoječih iz štirih, ozir. petih sob, ko-
palne sobe in pripadkov, z električno
razsvetljavo, se odda v najem za fe-
bruarjev termin na Resljevi cesti
št. 7, I. nadstropje.

Natančneje ravnotam. 3548-2

Surovinsko društvo čevljarke
obrtovalne zadruge v Ljubljani 1866

učenca

za prodajo usnja.
Poizve se pri načelniku M. Ob-
laku, Vegove ul. 12, Ljubljana. 3282-5

Manufakturna

trgovina

se zaradi drugega podjetja pod ugod-
nimi pogoji takoj prodaja. 3408-5

Natančneje pove Franc Dolenc
v Ljubljani, Stari trg št. 1.

Hiša na prodaj.

Hiša št. 18 v Hradeckega
vasi z vsemi tja spadajočimi zemljišči
se pod posebno ugodnimi pogoji prodaja.

Več se poizve pri gospodu J. Slo-
bodniku na Bregu št. 8 pri „Metliš-
kem vinu“. 3518-1

Učenca

iz poštene hiše in s potrebno šolsko
izobrazbo sprejme takoj

Franc Picsek
trgovca s specer. blagom in železnino
v Ribnici. 3535-2

Na Dunajski cesti št. 32

se odda takoj veliko, svetlo in zračno

skladišče

ki je pripravno tudi za delavnico.

Ravnokar je izšla

KORISTKA.

Povest iz gledaliških krogov ljub-
ljanskih v polupreteklem času.

(Ponatis iz „Slov. Naroda“.)

Ta povest je jako zanimiva ter izborna
opisuje dogodke neke koristke izza
časa Mondheimovega gledališkega rav-
nateljstva.

Cena broširano 80 v., po pošti 1 K.

Dobi se v knjigarni

L. SCHWENTNER v Ljubljani

Prešernove ulice.

Izšla je knjiga

Kralj Matjaž.

Povest iz protestantskih časov na Kranjskem.

(Ponatis iz „Slov. Naroda“.)

Lična brošura obsega 363 strani ter
obdeluje v zanimivi povesti kmetijski punt
na Vrhniki in okolici ter napad na sa-
mostan krutih menihov v Bistri.

Cena 1 K, s poštnino 1 K 20 vln.

Dobi se edino pri

L. Schwentnerju, knjigarju
v Ljubljani, Prešernove ulice.

Vtisnite si podobo in ime
„Ottoman“ (cigaretni papir
in stročnice) v spomin, ker hočejo s pona-
redbami zavajati konsumente. 1 3570-1

Najboljša pitna voda

kadar preti nevarnost epidemije, je v
takih slučajih čisto skušana, od medi-
cinskih avtoritet vedno priporočena.

MATTON
GISSHÜBLER

alkalična kislina

V njej se ne nahajajo nikake organske
substancije ter je zlasti v krajih, kjer je
studenčna ali vodovodna voda dvomljive
kakovosti, najprikladnejša pijača. 3891-7

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastner-ju
in Petru Lassnik-u in v vseh lekarnah, večjih
specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Sprejme se takoj mlad

čevljarški pomočnik.

Plačam od para. 3566-1

IVAN RAMOVŠ

v Vodmatu št. 36 pri Ljubljani.

Stanovanje

z dvema sobama, lepima sobama, ku-
hinjo in pritlikinami, se takoj odda.

Več se izve na Dolenjski cesti
št. 14. 3573-1

Panorama-kosmorama

Dvorski trg št. 3 3571

pod „Narodno kavarno“.

Od nedelje, 5. novembra do vštete

sobote, 11. novembra 1905:

Avstrijci v Pekingu

ob okupaciji z velesilami.

GRAND PRIX

Parliska svetovna razstava 1900.

EAU DENTIFRICE
DU DOCTEUR PIERRE
DE LA FACULTE DE MEDECINE DE
PARIS

Svetovnoslavna astna voda.

Dobiva se povsod. 3564-1

Začetek ob 3. uri!

V nedeljo, 5. novembra

bo

v gostilni prej „Seidelnovi“

v Spodnji Šiški

Kolodvorska cesta št. 150

plesna veselica.

Godba na lok.

Vstopnina prosta.

Za izvrstno pijačo ter mrzla in

gorka jedila skrbi

3558 2

gostilničarka.

Zahvala.

Plakajočim ob mrtvaškem odru in odprti gomili prebalega očeta,
gospoda deželnega poslanca

Primoža Pakiža

prihiteli so od vseh strani njega prijatelji in znanci, izrazit nam svoje glo-
boko sožalje nad nenadno smrtjo blagega pokojnika, in izkazat mu zadnjo

čast. Za vse te dokaze iskrene ljubezni in odkritega prijateljstva, katero je
užival rajni v celi deželi, bodi na tem m estu izrečena naša najpričnejša zahvala

Zahvaljujemo se gospodu deželnemu predsedniku Teodorju Schwarzu
za sožalno brzojavko, gospodom dežel. gavarju pl. Deteli, drž. poslancu

Povšetju, drž. poslancu dr. Sušteršiču, dežel. poslancu Fr. Arkotu in vsem dru-
gim za ganljiva pisma, gosp. drž. poslancu dr. Žitniku za njegov pretresljivi

napredni govor, slavnemu deželnemu odboru, katoliško-narodnim in narodno
naprednim poslancem, občinam Zgor. Mozelj, Sodražica in vasi Zamostec, ter

vsem cenjenim rodbinam — za prekrasne vence

Hvala velečastiti duhovščini za mnogobrojno asistenco, hvala gosp.
okr. glavarju dr. Gsettenhofnerju, g. sp. drž. in dežel. poslancem Pfeiferju, Košaku

in Jakliču, g. sp. dežel. svetniku Zamidi, gosp. dežel. svet. Višnikarju, hvala
raznim zastopnikom uradov, občin in društev, hvala vsem cenjenim gospodom

in gospem, ki ste spremlili rajnega k zadnjemu počitku!

Hvala vrlim gasilem sodraskim za prelepo spremstvo, častno stražo
in vence, hvala pevskemu društvu „Glas“ za venec in tužne žalostinke.

Hvala gosp. dr. Schifferju in dr. Robidi za njihovo požrtvovalni trud. ter
gosp. hotelirju Arkotu, pod čegar streho je rajni zatisnil trudne oči za nje-
govo potrpljenje in pomoč ob smrtni uri.

Hvala vsem sosednim občinam za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu
posebno pa vasi Zamostec, ki je noč in dan čula ob mrtliškem odru svojega
ljubljenega sosedu.

Hvala tudi gosp. Antonu Lavrenčiču za spretno prireditve pogreba, in
vsem neimenovanim, ki so po svoje pripomogli, da se je pogreb rajnega
izvršil tako dostojno in veličastno.

Plačaj Bog!

Zamostec, dne 2. novembra 1905.

Sin Karol

za žalujoče ostale.

Veliki krah!

New-York in London nista prizanašala niti evropski celini ter je bila velika to-
varna srebrnine prisiljena, oddati svo zalogo zalogi proti majhnemu pla-
čilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur
sledede predmete le proti temu, da se mi povrne gl. 6-60 in sicer:

6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
6 komadov ameriških patentiranih srebrnih vilic iz enega komada;
6 komadov „jedilnih žlic“;
12 komadov „kavnih žlic“;

1 komad ameriškega patentirana srebrna zajemalnice za juho;
1 komad ameriškega patentirana srebrna zajemalnice za mleko;
6 komadov angleških Viktorija čisto za podklado;

2 komada efektnih namiznih svetnikov;
1 komad cedilnik za čaj;
1 komad najfinjša sipalnica za sladkor.

42 komadov skupaj samo gl. 6-60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj do-
biti po tej minimalni ceni gl. 6-60. Ameriško patent srebro je skozi in skozi
bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši do-
kaz, da leta inserat ne temelji na nikakršni slepariji zave-
zujem se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez
zadržke znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to **krasno**
garnituro, ki je posebno prikladna kot **prekrasno**

darilo za neveste

takor tudi za vsako boljše gospodarstvo. — Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

ekspozitni hiši ameriškega patentiranega srebrnega blaga

na Dunaju II., Rembrandtstrasse 19/M. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Čistilni prašek za nje stane 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izviček iz pohvalnih pism.

Bil sem s pošiljatelj krasne garniture S patentirano srebrno garnituro sem

jako zadovoljen. Ljubljana, jako zadovoljen.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešp. Tomaž Rožan, dekan v Mariboru.

Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še

jedno. — St. Pavel pri Preboldu. Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Sarajevo, 22. oktobra 1904.

S poslanim jedilnim orodjem sem prav zadovoljen.

Mihail Kovačević, pom. uradov ravnatelj pri dežel. vladi v Sarajevem.

L. Schwentner
knjigotržec
v Ljubljani, Prešernove ulice št. 3.

Naznanjam, da sem prevzel od „Narodne Tiskarne“ v Ljubljani
v izključno razprodajo Jurčičeve brane spise, potem letnike
in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ in vse one

knjige, katere so izšle v aložbi „Narodne Tiskarne“. —
Te knjige so:

Jonipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI., broširan à 60 kr., elegantno ve-
zan à 1 gl.

Posamezne številke „Ljubljanskega Zvona“ po 40 kr.

Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, vezan à 3 gl.

Zbirka zakonov. II. Kaz. pravni red, vezan à 2 gl. 80 kr.

Zarnikovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan à 50 kr.

Dr. Nevešek: „4000“. Povest, broš. à 50 kr.

A. Askerc: Islet v Carigradu, broš. à 20 kr.

Turgenjev: Otol in sinovi. Roman, broširan à 50 kr.

— Štiri novele, broš. à 20 kr.

Beneš-Třebizsky: Blodno dušo. Roman, broširan à 70 kr.

LeFebvre: Paris v Ameriki, broširan à 50 kr.

Stat nominis umbra: Časnikarstvo in naši časniki, broširano à 40 kr.

Jelinek: Ukrajinske dume. Povest, broširana à 15 kr.

Halévy: Dnevnik, broširan à 15 kr.

— Rane pripovedke, broširane à 40 kr.

— Dve povesti, broš. à 25 kr.

Theuriet: Undina. Povest, broš. à 20 kr.

A. Trstenjak: Slovensko gledališče, broširan izvod à 1 gl.

Jurčič: Listki, broš. à 15 kr.

— Gregorčičevim kritikom, broš. à 30 kr.

Avstrijski patrijot: „Parteiwesen der Slaven“, broširano à 50 kr.

Po znižani ceni priporočam: Fran Kocbek, Pregovori, prilike in reki. Prej 50 kr., sedaj samo 30 kr.

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

Manjša gostilna

se odda s 1. novembrom v najem.

Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3523-2

Dva dobra čevljarška pomočnika

sprejme takoj

IVAN ŠLIBAR

čevljar na Bledu. 3537-2

Sprejme se takoj

spreten sedlar

pri Tereziji Flander, Železniki,

Gorenjsko. 3374-8

Učenec

s primerno šolsko izobrazbo se takoj sprejme pri trdki 3516-2

Ludovik Smole v Sevnici.

Dobra gostilna

(baraka)

v kateri se veliko stoji, in ki traja še eno leto, se da v najem.

Naslov pove upravništvo „Slovenskega Naroda“. 3498-2

Prodaj

dobro ohranjen klavir, za 120 K, posebe pripraven za začetnike.

Stružnica za les, močna, za 100 K.

JOSIP OBLAK 3541-2

Selenburgove ulice 1.

Orehe, fižol, želod, žir

in sploh vse deželne pridelke

kupuje 3444-6

Ant. Kolenc v Celju.

Sode

vinske od 620 do 650 litrov vsebine

proda po nizki ceni 2581 22

Fran Cascio

Vegove ulice št. 10.

Prostorna pisarna

za notarje, odvetnike, trgovce ali

banke se odda v najem

DEGENGH, Dalmatinove ulice

v pritičju. 3296-9

Dobro ohranjen klavir

z zabojem vred se radi preselitve takoj

ceno proda.

3509-2

Kolodvor Rakek.

Naznanilo.

Podpisana si usoja naznaniti slav. občinstvu, da je premenila svoje dose-
danje stanovanje iz Kolizeja na

Marije Terezije cesto št. 6

v pritičju.

Zahvaljujoča se za dosedanje na-
klonjenost se priporočam slavnemu ob-
činstvu še nadalje za naklonitev vseh
del finega likanja na blek.

Katarina Škrība,

likarica perila. 3565

AVGUST REPIC

sodar 45
Ljubljana, Kolesarske ulice 16
(v Trnovem)
izdeluje, prodaja in popravlja
vsakovrstne
sode
po najnižjih cenah.
Prodaja stare vinske sode.

KAREL JANUŠ

juvelir in zlatar
v Ljubljani, v Židovskih ulicah št. 3
priporoča svojo veliko zalogo
briljantov in diamantov,
zlatnine, srebrnine, zlatih
in srebrnih ud ter verižic
itd. itd.
Vsakovrstna
popravlila in nova dela
izvršuje točno in ceno
v lastni delalnici
v Rožnih ulicah št. 21.

Pozor!
Gasilna društva
naj zahtevajo ilustrovani
cenovnik tvrdke
J. S. Benedikt
v Ljubljani
v Prešernovih ulicah št. 3.

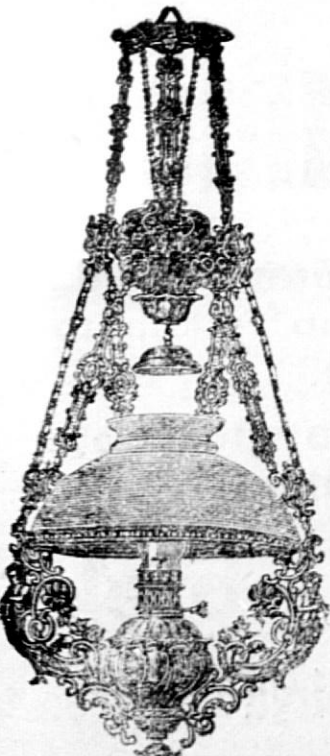
Pekarija
slaščičarna
in
kavarna

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.
= Filijalke: =
Glavni trg 6
Sv. Petra cesta 26

Avgust Agnola

Ljubljana
Dunajska
cesta 13.
Izborna
zaloga
namiznih in
nastropnih
svetilj, najnovejše
vrste
po nizkih
cenah.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt s zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po protoku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fond: 31,865.386-80 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 82,737.159-57 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z verskozi slovensko narodno upravo.
Vsa pojasnila daje:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši
v Gospodskih ulicah števil. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.
Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokrajne namene.

+ Suhi +

slabotni, slabokrvni, bledi dobe prekrasno zalito telo po kratki rabi moje odlikovane redilne moke Käthe
(zdravniško priporočeno). Damam bujen stas. Strogo pošteno. Karton stane fl. 110. Po nakaznici ali po povzetju z navodilom vred. Glavna prodajalnica in razpošiljalnica
gospa Käthe Menzel 62-44
Dunaj XVIII. Schulgasse 3 I. nadst. 64.

Ravno za polovico ceneje kakor vsi prodajalci na obroke pošiljam čisto nove 3210-2
Singerjeve šivalne stroje

stroje popolne konstrukcije, trdno fino, opremljene, ki se gonijo z nogami, s pokrovom fl. 2 kron; Singerjev stroj „Ringschiff“, za rodbine 78 K; „Ringschiff“, velik za krojače 115 K; „Zentral-Bobbin“, velik za rokodelce, 120 kron; Howe C za krojače in čevljarje 80 kron; „Minerva A“ 98 kron; „Cylinder Elastic“ 145 kron in vse druge eks. fabrikate najcenejše. Letno realno jamstvo. 15 kron se plača takoj, ostanek po železniškem povzetju. Bogato ilustr. cenovnik kole, pisalnih in šivalnih strojev št. 82 brezplačno.

M. RUNDBAKIN
DUNAJ, Liechtensteinst. 23. Ustan. 1874.

Triumph-štedilna ognjišča

za gospodinjstva, ekonomije i. t. dr. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolje priznana. Priznana tudi kot najboljši in najprejše izdelek. Največja prihranitev goriva. Specijaliteta: Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne i. dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franco proti doposlani namki. 1255 27
Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Lovske puške

vseh sistemov, priznana izdelki prve vrste z največjim strelnim učinkom
priporoča 597-37
Peter Wernig
c. kr. dvorni dobavitelj orožja
v Borovljah na Koroškem.
Ceniki zastoj in poštne preste.

Prva hrvatska
tovarna
žaluzij, rolet,
lesnih in železnih zatvornic za okna in prodajalnice.

G. SKRBIČ

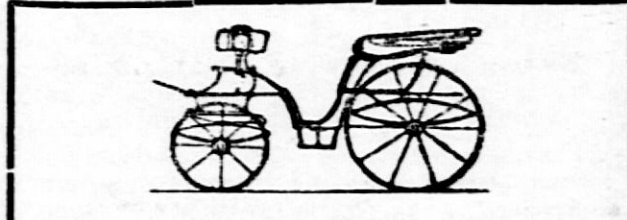
Zagreb, Ilica 40
priporoča 506-21
svoje priznane solidne, točne in cenene proizvode.
Ceniki zastoj in franko.

Pri prve vrste avstrijski
zavarovalni družbi proti
požaru in za življenje

dobe posredovatel kot krajevni in okrajni zastopniki dobičkanosni postranski posel kot glavni zastopniki in stalni po-tovatel po dobro trajno službo.
Ponudbe pod „15.305“, Gradec, poste restante. 1512 27

Ali
voščilo za čevljar
Ali
črtna za blest
Zahtevajte
vedno le
Fernolendtove
izdelke. Samo po njih postane usnje stanovitno in dobi tudi najlepši blest. — Napredaj povsod. 9
St. Fernolendt, Dunaj
c. kr. dvorni dobavitelj. 1095
Tovarna ustanovljena 1832.

Varuj žezol
Za vsako rodovino važno ilustrovano knjigo o premnogem blagoslovu z otroki razpošilja s prepisi več tisočev zabavnih pisem tajno za 90 h v avstr. znamkah gospa A. MAUPA
Berlin S. W. 220
Lindenstrasse 60.

Izdelovatelj vozov
FRANC VISJAN
Ljubljana, Rimska cesta št. 11

priporoča svojo bogato zalogo novih in že rabljenih 373-40

VOZOV.

== Kašelji ==

Kdor tega ne uvaža, se pregreši na svojem lastnem telesu!

Kaiserjeve
prsne karamele
s tremi jelkami.

Zdravniško preizkušeno in priporočeno proti kašlju in hripavosti, kataru, zasliženju in kataru v požiralniku.
4512 notarsko poverjenih izpričeval potjuje, da drže, kar obetajo.
Zavoj 20 in 40 vin.

Zalogo imajo: V Orlovci lekarni poleg železnega mostu v Ljubljani, v dež. lekarni pri Mariji Pomagaj Milana Leusteka v Ljubljani in pri Ubaldu pl. Trnkoczuju v Ljubljani. — V Novem mestu v lekarni S. pl. Sladovič. — V Vipavi v lekarni I. Hus. — V Ribnici v lekarni pri sv. Stefanu Jos. Ančik. V Idriji v lekarni Daniel Plc. — V Metliki v lekarni Franc Wacha. 3412-3

Najlepši
ALBUM CITRE.
za
Najcenejše muzikalije za citre.
30 različnih zvezkov (po 18 do 19 strani) po 120 K netto. Zahtevajte cenovnike zastoj tudi o citrah in strunah! 3497-3

ANTON KIENDL
Dunaj, 8/I. Neudeggergasse 6.

Kdor bi rad prodal proti gotovini vsakršno število friz (deščic), oglje bukovega lesa, potem borove, mecesnove, bukov, jelkove, smrekove in hrastove hlode, naj se obrne na 3472
Lesno industrijo v Ljubljani
Šelenburgove ulice 6. 2

Svoji k svojim!

Opozarjamo vsakega varčnega rodoljuba na edino hrvatsko zavarovalno zadrugo
„CROATIA“
pod pokroviteljstvom kraljev. glavnega mesta ZAGREBA.

leta zavaruje na štajerskem, Kranjskem in Koroškem vse premičnine, živino in pridelke proti ognju po najnižjih cenah. 1552 26

Vsa pojasnila daje:
Podružnica „CROATIE“ v Trstu.

Zastopniki se iščejo po vseh večjih krajih Kranjske, Štajerske in Koroške

„Romulus“

napol svilnat dežnik s pristnim v blago vtkanim napisom „Romulus“. 3664-28

„Remus“

dežnik iz čiste svile, popolnoma neotežene. Pristen samo z napisom „Remus“, vtkanim v blago.
Čeno, elegantno, lahko, nepremočljivo. Se ne trga po gubah.

V Ljubljani jih prodaja samo Josip Vidmar, izdelovalec dežnikov, Stari trg.

Tamkaj tudi preoblačijo dežnike z blagom „Romulus“ in „Remus“.

Čudovita novost!

325 komadov za 2 gl.

Krasna ura s lepo verižico, točno idoča, za katero se daje dveletna garancija; zelo lepa laterna magica s 25 krasnimi podobami, zelo zabavno; 1 zelo elegantna broža najnovejše oblike, 1 lepa kravatna igla s simboli briljantom, 1 krasen koljig iz orient. biservov, s patent. zaklepom, najmodernejši nakit za dame, 1 fin usnat mošnjček, jako elegantni nastavki za smotke z jantarem 1 garnitura ff. double-slatic manšetnih in erajčnih gumbov s patent. zaklepom, 1 fl. niklast žepni nožek, 1 fl. toaletno zrcalo, belg. steklo v etuju, 20 predmetov za dopisovanje in še 200 raznih komadov, vse, kar se potrebuje hiši zastoj. Krasnih 325 komadov z uro, ki je sama tega denarja vredna, pošilja proti poštnemu povzetju za 2 gl. razpošiljalnica

S. Kohane, Krakov
št. 223.

Ako ne ugaja, se denar vrne. 3553
Mnogo priznanih pisem.

Perje

za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI 1433 27

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Ustanovljene leta 1842.
BRATA EBERL
LJUBLJANA, Miklošičeva cesta št. 6.
Igriške ulice št. 6.
Telefon št. 154.

Odda se:

Za 1. november t. l.

10kal

za pisarno ali prodajalno v Sod-nijskih ulicah št. 4;

za 1. februar 1906

velik lokal

za pisarno ali prodajalno ravnotam in

za 1. februar 1906

stanovanje

s 5 sobami in pripadki v Kolodvor-skih ulicah št. 32.

Vse podrobno se izve pri kamno-seku Vodniku v Ljubljani, Kolodvor-ske ulice št. 32. 3441-5

Kavarna
„Ilirija“

ob praznikih, sobotah in nedeljah

vso noč odprta.

Frie Novak

kavarnar 73-52

Kolodvorske ulice št. 22.

NOVO!

Jvan Cankar:

GOSPA JUDIT.

To najnovejšo delo Cankarjevo bo gotovo zanimalo tem bolj, ker nekako že v povesti sami, še bolj pa v predgovoru Cankar reagira na znano kritiko o svojem delu „Hisa Marije Fotomnice“ in brani svoje umetniško stališče. Izza Prešernove „Nove pi-sarije“ ni bila pozneje več napisana nobena boljša in ostrejša satira. Da se je pokazal Cankar iznova tudi mojstra v stogu in jeziku, ni treba poudarjati. Knjiga je izšla v elegantni opremi, z izvirno risbo na naslovnem listu. 23-126

Cena: broš. 2 K; po pošti 2 K 10 v.; eleg. vez. 3 K 20 v.; po pošti 3 K 30 v.

Založništvo

L. Schwentner

v Ljubljani

Prešernove ulice št. 3.

Dobra kuharica

je izšla

pisala Minka Vasičeva

je izšla

v založništvu Lavoslava Schwentnerja v Ljubljani.

Dobiva se samo vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Obsega na 576 straneh več nego 1300 receptov za pripravljanje zajokusnejših jedi domače in tuje kuhe, ima 8 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v platno vezane.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjaškega stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih kuharskih knjigah nenavadne opreme, in končno varčna gospodinja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego znane nemške kuharske knjige. 80-44

Iščemo

v vsakem mestu, trgu in večji vasi na Kranjskem in Primorskem po enega stalnega zastopnika za prodajo naših zelo praktičnih in cenihih

strojev za pranje

ki jih kupi vsaka razumna gospodinja. Reflektira se le na resne in marljive osebe, ki morejo tudi jamčiti za svoje odjemalce.

ZEMBRZUSKI & Comp. v Trstu
Via Lodovico A. Iosto šte. 2.

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa prosta za ljudi in domače živali. 80 vin., in 120 vinarjev se dobiva samo v deželni lekarni „pri Mariji pomagaj“ M. Leustek-ka in v lekarni Ubald pl. Trnkócz-ya v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur priporočam to sredstvo. Schweinfurt, dne 11. febr. 1899. 3'94-3 **L. Kres**, mlekarja.

Neizbrisno

se vtisne tudi Yam, kakor milijonom drugih ljudi v spomin ime **Brázay**, čim ste le enkrat poizkusili že 40 let preizkušeno, po kakovosti in učinku nedosežno **Brázay Francovo žganje**. Naprodaj povsod.

Deželna zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani

naznanja slavnemu občinstvu in vsem svojim članom, da je nedeljsko delo po vsej deželi Kranjski dovoljeno le od 6. ure zjutraj do 12. ure popoldne.

+ SUHOST

Edino izvrstno sredstvo za okrepitev in ojačenje, ki ga mnogi zdravniki, kakor govore zahvalna pisma, rabijo v svoji lastni rodovini z izvrstnim uspehom je Demotogen krepilna in živilna moka za izpolnitev telesnih oblik vrlo uspešna. V 6 tednih 30 funtov konstatiranih. 11 najvišjih odlik, tudi Grand Prix. Dokazano, da presega vsa druga živila. Originalni zavitek okoli 250 gr K 2-50. Dobiva se v lekarnah in drugerijah. Pazite na ime **Demotogen**, drugo zavrnite. Razpošilja centrala: 3569-1

BALZAR, Dunaj III., Hauptstrasse 50.

V Ljubljani pri L. Kanca, drogerija.

Novo! Od danes naprej ima Novo! slovenske plošče za gramofon

izvrstni pevski, posnetki naprodaj 3459-4

Rudolf Weber, urar
v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 20
nasproti kavarni „Evropa“.
Aparate prodajam na obroke.

Naznanilo.

Upojam se preč. p. n. občinstvu javljati, da sem dospel in da pričnem 6. novembra t. l. s

plesnim poukom.

Prijave in upisovanja vsak dan od 11. do 12. ure popoldne in od 3. do 5. ure popoldne v hotelu „pri Slonu“.

Z odličnim spoštovanjem

Julij Morterra
plesni učitelj.

Velecenjene gospodinje!

Zahtevajte pri nakupovanju makaron in nudelnov Vam v korist edino le spodaj označene.

ED. ZELENKA
LJUBLJANA.

LJUBLJANSKE TESTENINE
pripoznano najboljšje!

A. KUNST

Ljubljana

Židovske ulice 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakišna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vzorec vpošlji.

Pariski modercil

Pariski modercil

Sprejaj ravna oblika, ne tišči na želodec. priporoča v največji izberi **flojzij Persché** v Ljubljani **Pred škofijo št. 21.**

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.

Električni obrat.

Brata Ebeni leta 1842.

Prodajalna in komptoar:

Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica:

Igriške ulice št. 8.

Piskarska mojstra c. kr. drž. in o. kr. priv. juž. želez.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja.

Velika izbirta dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pade, karbolinaja itd.

Posebno priporočava slav. občinstvu najnovejše, najboljšje in neprecenljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom „Rapidol“.

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v najino stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznana rečno in fino po najnižjih cenah.

Malo stanovanje

se odda na novembrski termin.

Pojasnita na Resljevi cesti 22 v gostilni. 3543-3

Velika dobro uvedena in zmožna uvozna trgovina za olje išče proti proviziji solidnega in agilnega

zastopnika

za Ljubljano in Kranjsko.

Samo taki, ki z drugimi živilnimi predmeti potujejo po Kranjskem, naj pošljejo svoje ponudbe z referencami na poštini predal petnajst, Piazza Giuseppe, Trst. 3430 3

Kot učenka

vstopila bi rada v trgovino z manufakturami, specijalnim ali mešanim blagom v mestu ali na deželi 16-letna deklica s primerno šolsko izobrazbo. 3486-6

Poišče se pri g. Ivanu Osvaldu, Krizevniške ulice 5 v Ljubljani.

Sprejme se takoj izvežban in vesten

stavec

vešč slovenskega jezika in govora in pisavi. Plača po dogovoru. 3527-2

Tiskarna Iv. Pr. Lampret v Kranju.

Ces. k. avstrijske državne železnice.

C. k. ravnanstvo drž. železnice v Beljaku.

Izvod iz voznega reda.

Veljaven od dne 1. oktobra 1905. leta.

ODHOD IZ LJUBLJANE juž. kol. PROGA NA TRBIŽ. Ob 12. uri 24 m. ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Franzensfeste, Inmost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m. zjutraj osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Marau, Mauterdorf, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inmost, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc, Budejovice, Plzen, Marijane v are, Heb, Francove v are, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 44 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Mali Glödnitz, Ljubno, Selthal, Solnograd, Bad Gastein, Zell ob jezeru, Inmost, Bregenc, Curich, Zeneva, Pariz, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 3. uri 55 m. popoldne osebni vlak v Trbiž, Šmohor, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inmost, Monakovo, Ljubno, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijane v are, Heb, Francove v are, Karlove v are, Prago, (v Prago direktni voz I. in II. razr.). Lipsko, na Dunaj čez Amstetten. — Ob 10. uri ponoči osebni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inmost, Monakovo (Trst-Monakovo direktni voz I. in II. razreda). — **PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE.** Osebni vlaki. Ob 7. uri 17 m. zjutraj osebni vlak v Novo mesto, Stražo, Toplice, Kočevje, ob 1 uri 6 m. pop. istotako. — Ob 7. uri 8 m. sveder v Novo mesto, Kočevje. — **PRIBOD V LJUBLJANO** juž. kol. PROGA IZ TRBIŽA. Ob 3. uri 23 m. zjutraj osebni vlak v Dunaj čez Amstetten, Monakovo (Monakovo-Trst direktni voz I. in II. razr.), Inmost, Franzensfeste Solnograd Linc, Steyr, (Linc Aussee, Ljubno, Celovec, Mali Glödnitz, Beljak. Ob 7. uri 12 m. zjutraj osebni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 10 m. popoldne osebni vlak v Dunaj čez Amstetten, Lipsko, Prago (iz Prago direktni voz I. in II. razreda), Francove v are, Karlove v are, Heb, Marijane v are, Plzen, Budejovice, Linc, Steyr, Pariz, Zeneva, Curich, Bregenc, Inmost, Zell ob jezeru, Bad Gastein, Solnograd, Ljubno, Celovec, Šmohor, Pontabel. — Ob 4. ur 29 m. popoldne osebni vlak v Dunaj, Ljubno, Selthal, Beljak, Celovec, Malega Glödnitz, Monakovo, Inmost, Franzensfeste, Pontabel. — Ob 8. uri 06 m. sveder osebni vlak v Dunaj, Ljubno, Beljak, Marau, Malega Glödnitz, Celovec, Pontabel, čez Selthal ob Inmostu in Solnogradu, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejovice, Plzen, Marijane v are, Heb, Francovih varov, Prago, Lipsko. — **PROGA V NOVO MESTO IN KOČEVJE.** Osebni vlaki: Ob 3. uri 44 m. zjutraj osebni vlak iz Novega mesta in Kočevja, ob 2. uri 32 m. popoldne iz Straže, Toplice, Novega mesta, Kočevja in ob 8. uri 35 m. sveder istotako. — **ODHOD IZ LJUBLJANE** drž. kol. V KAMNIK. Mešani vlaki: Ob 7. ur 28 m. zjutraj, ob 2. uri 5 m. popoldne, ob 7. uri 10 m. sveder. — Ob 10. uri 45 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — **PRIBOD V LJUBLJANO** drž. kol. IZ KAMNIKA mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m. zjutraj, ob 10. uri 59 m. popoldne, ob 6. uri 10 m. sveder. Ob 9. uri 55 m. ponoči samo ob nedeljah in praznikih in le v oktobru. — Srednjeevropski čas je za 2 min. pred krajevnim časom v Ljubli.

Novost

z elegantnimi patentovanimi aparati!!

Preč. p. n. občinstvu in slav. posadki se naznanja, da je v tukajšnjem mestu in sicer na Kongresnem trgu nasproti Kazine prodajališče

pristnih južnotirolskih žlahtnih maroni.

Južnotirolski maroni so jako redilni, obsegajo najfinjšo moko in sladkor, so prav priporočljivi otrokom in vsakomur, ter naslada k vsaki pijači.

Cenj. odjemalcem se lahko od 8. zjutraj do 10. zvečer postreže z vedno sveže pečenimi maroni, ki so v gorkih zavitkih v aparatu.

Opirajoč se na 30letno delovanje v tej stroki, more prodajalec vse svoje cenj. odjemalce najboljše in najtočnejše postreči z izvrstnim blagom.

Prosi se obilnega obiska. 3462-5

Gremij trgovcev v Ljubljani naznanja, da se je glasom deželnega zakonika za vojvodino Kranjsko, izdanem in razposlanem dne 31. oktobra leta 1905., upeljal za Ljubljano in okolico

popolni nedeljski počitek

Ta zakon je stopil v veljavo dne 1. novembra t. l., na kar se osobito opozarjajo p. n. trgovci z živili.

Načelnik.

Gospodje ali dame

kl od 6. do 11. t. m. kupijo blaga za čez 20 gld., dobe zastoj dobro ldočo patentno nikljasto Roskopfovo uro ali budilko.

Kdor kupi en komad blaga za čez 30 gld., dobi brezplačno elegantno uro na nihalo. 3569-1

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović v Ljubljani, na Mestnem trgu šte. 5.

Suknenih ostankov veliko v zalogi.

Za jesensko in zimsko sezono

se priporoča trgovina s suknenim, s platnenim in z manufakturnim blagom

HUGO IHL

xxx v Ljubljani xxx
v Špitalskih ulicah št. 4.

Vzorec na zahtevanje poštine prosto

Nova tovarniška zaloga suknenega, platnenega, perilnega in modnega blaga

Jos. Petkosig

Stari trg št. 4 * Stari trg št. 4
Ljubljana

se priporoča za jesensko in zimsko sezono.
Vzorci se na zahtevo določijo. Cene nizke. 2826 15

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem otvoril
v Tržiču št. 142
poleg hotela „Radecky“

trgovino z urami, zlatnino in srebrnino.

Potrudi se bom postreči cenjenim odjemalcem z najboljšim blagom po najnižjih cenah. Popravila izvršujem točno in ceno. Za mnogobrojni obisk se priporoča z velespoštovanjem

Rudolf Rus, urar.

Najcenejša in največja
domača
ekspozitna tvrdka.

Razpošiljanje
švicarskih ur na vse
kraje sveta.

Urar in trgovec 3493-3

H. SUTTNER v Kranju

priporoča svojo izbornoz alogo najfinjših, natančnih švicarskih ur, kakor

najbolj slovečih znamk: Šafhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d. Zlatnine in srebrnine, kakor nakraski, verižice, uhani, prstani, obeski itd. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah.

Dokaz, da je moje blago izares fino in ceno je to, da ga razpošiljam po vsem svetu in imam tudi odjemalce urarje in zlatarje glavnih mest.

Št. 502. Nikelnasta anker remon. „Roskopf“, trpežno kolesje gl. 2.45 enaka iz pravega srebra gl. 3.95, ista s 3 moč. srebr. pokrovi gl. 6.50.

Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštne prosto.

Moške ure 2/3 naravne velikosti!

Št. 505. Prava srebrna cilindar remon. trpežno kolesje in z močnimi pokrovi gl. 4.85, ista z dobrim anker-kolesjem gl. 5.95.

Žalne klobuke
vence in trakove
priporoča 45
Benedikt, Ljubljana.

Seydlin

Najbolje za zobe.

cisti samo

1025-6 14

CUNARD LINE.

Najpripravnejša, najcenejša in dobra vožnja iz Ljubljane v Ameriko je in ostane preko Trsta z brzoparniki prve angleške parobrodne družbe „CUNARD LINE“, to je gotovo in se ne da utajiti. Veliki moderno opremljeni suadni parniki te družbe odhajajo iz Trsta vsakih 14 dni. Pounk in vozne liste daje oblastveno potrjeni zastopnik

ANDREJ ODLASEK

dosluženi uradnik državnih železnic in hišni posestnik v Ljubljani, Slomškove ulice 25, blizu cerkve Srca Jezusovega.

Kdor želi več pojasnila, naj tam pismeno popraša ali pa osebno pride v pisarno. Po kolodvorih in cestah nihče ne čaka popotnikov in jih tudi na druge silne načine nihče ne vabi. 3106-7

Želodčne bolezni

so pogosto posledica zanemarjenega motenja prebavljanja ki nastopa ponajveč kot pomanjkanje sile, zagatenje telesa, gorčice, napenjanje, slabost, slab okus, glavobol itd. in se nemalokdaj izcimijo iz tega hude motive zdravlja, če ne preprečimo tega o pravem času.

Kot izvršno sredstvo proti vsem nastankom pokvarjenega želodca so se že več desetletij kot Marijacejske kapljice splošno znane in priljubljene

Bradyjeve želodčne kapljice

izvršno obnašale kot tek zbujajoče, želodec krepeče in nalahko odvajalno sredstvo. Stekle- z navodilom vred stane 80 v.; dvojnata steklenica K 1.40.

Pri nakupu v lekarnah zahtevajte izrecno pristne Bradyjeve želodčne kapljice in s se ne dajte vsiliti drugih. Pazite na zavoj v rdečih zaklopnih skatljah z Marijino podobo kot zaščitno znamko in s podpisom

Centralna zaloga C. Bradyjeva lekarna na Dunaju, I., Fleischmarkt Nr. 1/386 razpošilja po povzetju ali če se pošlje denar naprej za K 5.— šest malih ali K 4.50 tri velike steklenice franco brez daljnih stroškov. 3109-3

„Goriško vinarsko društvo“

(registrovana zadruga z omejeno zavezo)

v Gorici

ima v svojih zalogah in prodaja

naravna in pristna vina

iz Brd, z Vipavskega in s Krasa.

Razpošilja na vse kraje od 56 litrov dalje. — Vzorce vin pošilja na zahtevo. 3157-9

Cene zmerne, postrežba točna in reelna.

Sedež društva: Gorica, ulica Barzelini št. 22.

Najlepši, najboljši in najmodernejši

dežniki

v največji izbiri.

Brez konkurence!

Srajce, ovratniki, manšete, prsi, kravate, blačniki, žepni robci, glač-rokavice, nogavice

Vse potrebščine za šivilje in krojače in vsi toaletni predmeti. V zalogi moderci vseh franc. fason.

Največja in najlepša izbira

najcenejše in najlepše izvršene
kožuhovine
po cenah, kakor še nikdar.

Ernest Sark

trgovina

z modnim in svilenim
blagom

v Ljubljani,
na vogalu Židovskih ulic
in Dvorskega trga.

Vse zahteva
moje prelepo, prefino in jako ceno
svilnato blago
in modni žamet

Bluze po meri, avbice in šerpe za gledališče, žaboti, fihu, ridikili, svilnata in klotasta spodnja krila.

3422-3

Rokavice glase, pletene in tkane, nogavice.

Ustanovljeno 1862 Telefon 584.
Najstarejša tvornica peč in ognjišč
c. kr. dvorni mašinist
RUDOLF GEBURTH, Dunaj
VII. Kärntnerstrasse 71, na voglu Burggasse. 2773-19

Specialni katalogi gratis in franko.

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč za vsako porabo.
Vse vrste peč in tudi s trajnim gorenjem.

Dobro napravi človeka.
kar po meri in konfekciji
izvršuje
JOS. ROJINA
elegančno in solitno
v Ljubljani
Selenburgova ulica 5.
3087 12

Vydrova tovarna hranil, Praga VIII.

izdeluje in priporoča
Vydrovo žitno kavo.
Juhni pridelatek znamka „Vydra“.
Juhne konzerve (grahove, lečne, gobove in riževe).
Oblati (specijaliteta: „Dessert délicat“ in masleni oblati).
Šumeči limonadni bonboni „Ambo“.
Dišava za pecivo „Buhtin“.
NAPRAVITE POSKUS.
Kolekolja vseh teh izdelkov 3 K 20 vin. In poština.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjave, da **otvoriva**
tekem prihodnjih dni staro, dobro vpeljano 3568-1

restavracijo „pri Jezeru“ na Bledu.

Točile boste vedno sveže puntigamsko pivo in vsakovrstna
pristna vina ter skrbeli za dobra gorila in mrzla jedila.

Slav. občinstvu se vljudno pri-
poročave za obilen obisk zagotavljaje
vedno točno in ceno postrežbo.

Z velespoštovanjem

Fani Sattler in Mara Kukla.

Založnik zveze c. k. av. drž. uradnikov

K. Košak zlatar

Ljubljana, Prešernove ulice 5
priporoča slav. občinstvu svojo

veliko zalogo
zlatnine in srebrnine,
briljantov in diamantov
in drugih v njegovo stroko
142 spadajočih stvari 46
po najnižjih cenah.

A. Persche

pred Škofijo 21
priporoča

največjo izber

kožuhovini

po najnižjih cenah.

Dobro blago in nizke cene! Anton Schuster

Ljubljana x Špitalske ulice 7 x Ljubljana
priporoča 3115-6

novosti

v konfekciji za dame in deklice

bluze, deške obleke, modno blago za
dame in gospode, tirolski loden, barhent,
šerpe, žepne robce, garniture, flanelaste
odeje, najboljše belo blago in vsakovrstne
preprege. Uzeri na zahtevanje poštine prosto.

Vsakovrstne

rane

se morajo skrbno varo-
vati pred vsako nesnago

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana
razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že
40 let se je izkazalo močno vlažno mazilo, tako
imenovano **prasko domače mazilo** kot za-
nesljivo sredstvo za obvezo. To vzdržuje rane
čiste, obvaruje iste, olajšuje vnetje in bolečino,
hladi in pospešuje zaceljenje.

Kaznišilja se vsak dan.

Proti predplačilu K 8-16
se pošljejo 4/1 pušice ali
3-36 6/2 pušice ali 4-60
6/1 ali 4-96 9/2 pušice
poštine prosto na vsako
postajo avstro-ogrske mo-
narhije.

Vsi deli embalaže imajo zakonito de-
ponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga 2673-26

Malá strana, ogel Nerudova ulice 203

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.

V Ljubljani se dobiva pri go-
spodih lekarnah: G. Piccoli, U.
pl. Trnkoczy, M. Mardetschlä-
ger, J. Mayr.

Zimske

klobuke, čepice, lovske in modne telov-
nike, srajce, nogavice, jopice, hlače, do-
kolenke, rokavice, različne grelce, ga-
maše, tirolske dežne plašče, dežnike,
čevlje, ščitnike ovratnikov, ter sploh vse
druge predmete razen konfekcije, pri-
znano samo trpežno blago, kupite najceneje

v prvi modni trgovini za gospode 3247-8

Engelbert Skušek

v Ljubljani, Pred škofijo št. 19.

Hotel „Union“.

Naznanilo.

Delniška stavb. družba „Union“
vljudno naznanja, da otvori novozgrajeni
hotel „Union“ dne 29. oktobra t. l.

Vodstvo hotela je prevzel gospod

A. Kamposch.

Naznanilo.

Podpisani vljudno naznanja, da otvori
restavracijo in kavarno v novozgra-
jenem hotelu „Union“ v Ljubljani
dne 29. oktobra t. l.

A. Kamposch.

3484-3